

การหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

อินทรา พิทยานุรักษ์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

การทดลองผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

อินทิรา พิทยานุรักษ์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

INVESTMENT FRAUD VIA ONLINE PLATFORMS

INTIRA PITTAYANURAK

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF POLITICAL SCIENCE

IN JUSTICE AND SOCIAL ADMINISTRATION
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE AND LAWS

BURAPHA UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ อินทิรา พิทยานุรักษ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม ของมหาวิทยาลัยบูรพา
ได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ กุลสวัสดิ์)

ประธาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิทเดช จินตนา)

กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ กุลสวัสดิ์)

.....
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร. วิเชียร ต้นศิริคองค)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

.....
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ แจ่มเยี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

65920188: สาขาวิชา: การบริหารงานยุติธรรมและสังคม; ร.ม. (การบริหารงานยุติธรรมและสังคม)

คำสำคัญ: การหลอกลวงทางไซเบอร์, หลอกลวงให้ลงทุน

อินทิรา พิทยานุรักษ์ : การหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน. (INVESTMENT FRAUD VIA ONLINE PLATFORMS) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ชีระ กุลสวัสดิ์ ปี พ.ศ. 2567.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน รูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 21 คน ได้แก่ บุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนจำนวน 17 คน และเจ้าหน้าที่ที่ให้การช่วยเหลือหรือป้องกันบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนจำนวน 4 คน

ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนมี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบการชักชวนให้ร่วมลงทุนแชร์ลูกโซ่ โดยส่วนใหญ่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อถูกชักชวนจากบุคคลที่รู้จัก และมีการแนะนำต่อ ๆ กันมา รวมไปถึงวิธีการการชักชวนด้วยการจ้างทำงานที่น่าสนใจ ทำให้บุคคลหลงเชื่อและตัดสินใจร่วมลงทุน มีทั้งการให้คำตอบแทนจากการแนะนำสมาชิกใหม่ และไม่มี การให้คำตอบแทน และ 2) รูปแบบการชักชวนลงทุนในรูปแบบการเงินโดยไม่มีใบอนุญาต ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่ถูกชักชวนจากบุคคลที่รู้จักผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งมีการใช้ระยะเวลาพูดคุยอย่างต่อเนื่อง ก่อนเริ่มกระบวนการชักชวนให้ร่วมลงทุน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดความไว้วางใจ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนมี 4 สาเหตุ คือ ด้านนิสัยและพฤติกรรมเสี่ยง ด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ และด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยรูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนทั้ง 2 รูปแบบมีสาเหตุคล้ายกัน เพียงแต่ผู้หลอกลวงมีการใช้กลวิธีหลอกลวงที่แตกต่างกัน สำหรับแนวทางการแก้ไขการตกเป็นเหยื่อ ได้แก่ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน ส่งเสริมการให้ความรู้แก่ผู้ลงทุนเพื่อป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่อในโลกการลงทุน การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหน่วยงานของรัฐออกมาตรการกฎหมายที่เข้มแข็งเพื่อป้องกันการหลอกลวงทางไซเบอร์

65920188: MAJOR: JUSTICE AND SOCIAL ADMINISTRATION; M.Pol.Sc. (JUSTICE AND SOCIAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: CYBER FRAUD, INVESTMENT FRAUD

INTIRA PITTAYANURAK : INVESTMENT FRAUD VIA ONLINE PLATFORMS.

ADVISORY COMMITTEE: TEERA KULSAWAT, Ph.D. 2024.

This study aims to examine the causes that lead individuals to fall victim to investment fraud via online platforms, patterns of falling victim to investment fraud via online platforms and propose strategies to prevent falling victim to such fraud. The research is qualitative, conducting in-depth interviews with 21 key informants, this includes 17 individuals who had fallen victim to investment fraud via online platforms and 4 officials who have worked on assisting or preventing victimization.

The study reveals two main patterns of investment fraud via online platforms victimization: 1) Pyramid schemes, where most victims got invited by someone they know, often through a chain of recommendation, and also in some cases, by being offered interesting work opportunities. That led individuals to trust and decide to invest. Sometimes individuals also receive commission for inviting new people, and sometimes not. 2) Inviting to invest in financial instruments, without license. Where most victims got invited by someone they know by online channels. This pattern often goes by continuous communication to build trust before the invitation to investment is made. The study identified four key reasons why individuals fall victim to online investment fraud: Risky habits and behavior, self-control issues, ability to manage emotions, the economy and social conditions. The causes of falling victim to investment fraud via online platforms are similar but the schemer employed different tactics. To suggesting prevention strategies include promotion of public awareness about online investment fraud, educating investor about how to protect themselves to avoid victim, and collaboration between relevant agency and government to issue stronger legal measures to combat with cyber fraud

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ กุลสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณที่ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาและแนะนำ ให้ความรู้ตั้งแต่เริ่มทำงานนิพนธ์จนสำเร็จลุล่วง ตลอดจนให้กำลังใจและสนับสนุนผลักดันผู้วิจัยมาตลอด

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิทเดช จินตนา ที่ท่านให้ความเมตตาเป็นประธานกรรมการสอบงานนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเป็นกรรมการสอบงานนิพนธ์ และให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงงานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลและความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่าน ขอขอบคุณบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนทุกท่านที่ให้ข้อมูลและประสบการณ์ในการถูกหลอกลวงเจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่ให้ความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ถึงประสบการณ์ในการให้ความช่วยเหลือ และแนวทางในการป้องกันการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนงานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอบคุณครอบครัวที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้วิจัยเสมอมา และเป็นกำลังใจสำคัญในการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดีในที่สุด

อินทรา พิทยานุรักษ์

สารบัญ

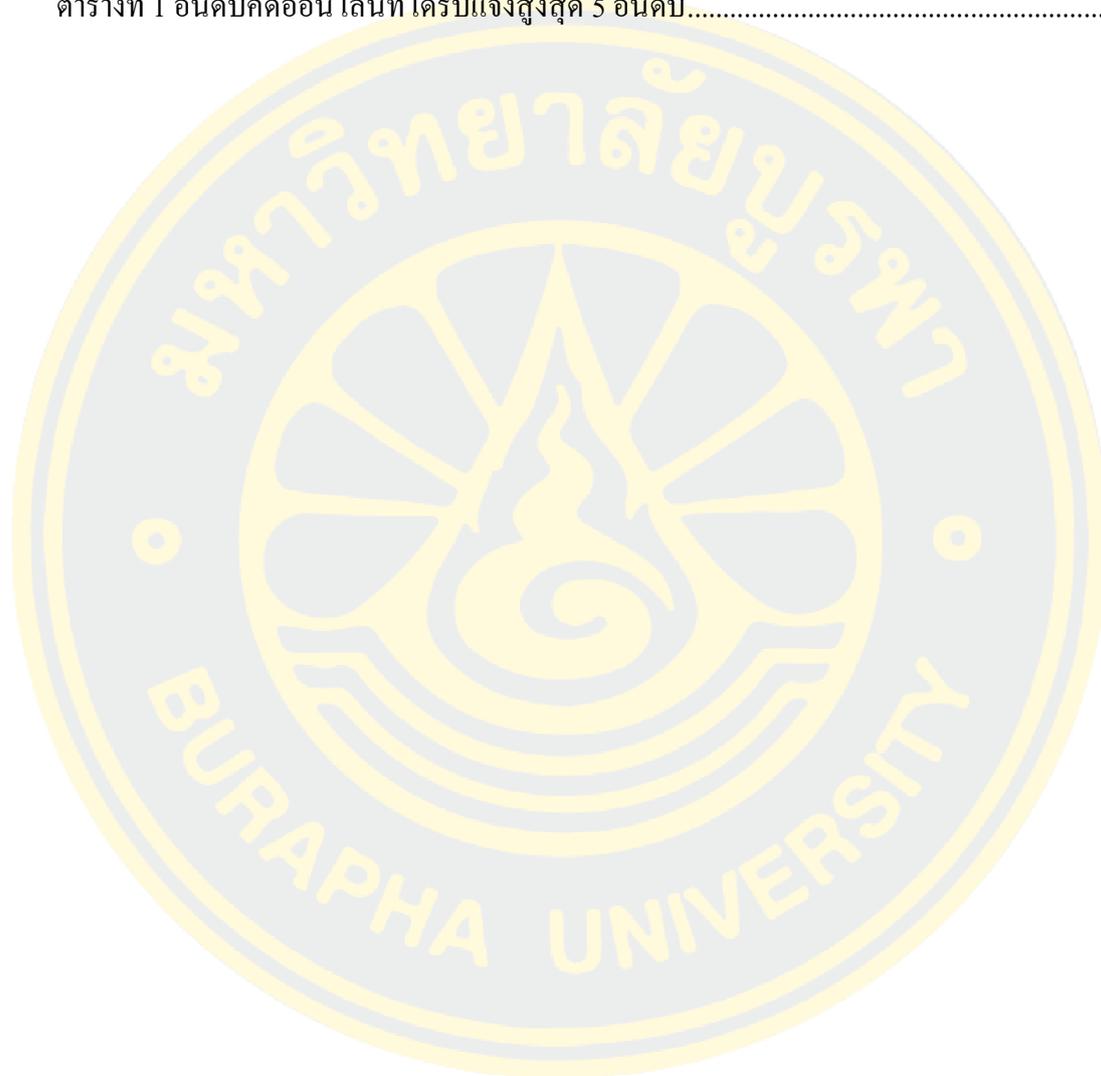
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2	7
เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดสื่อสังคมออนไลน์	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมไซเบอร์.....	16
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการหลอกลวงให้ลงทุน	20
2.4 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเหยื่ออาชญากรรม	26
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30

บทที่ 3	36
ระเบียบวิธีวิจัย	36
3.1 วิธีดำเนินการวิจัย	36
3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	36
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	38
3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล	39
3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	40
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	41
3.7 จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	42
บทที่ 4	44
ผลการวิจัย	44
4.1 สาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน	44
4.2 รูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน	51
4.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทาง ออนไลน์ให้ลงทุน	63
บทที่ 5	68
สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	68
5.1 สรุปผลการวิจัย	68
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	72
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	75
5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป	75
บรรณานุกรม	76
ประวัติย่อของผู้วิจัย	81

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 อันดับคดีออนไลน์ที่ได้รับแจ้งสูงสุด 5 อันดับ.....2

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....4

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาชญากรรมเป็นปัญหาหนึ่งที่มีความเกี่ยวเนื่องมาจากปัญหาในสังคม กล่าวคือ การที่จะพัฒนาสังคมให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นนอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านต่าง ๆ และสภาพแวดล้อม ยังมีปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่สามารถชี้ให้เห็นถึงความสงบเรียบร้อยในสังคม นั้น ๆ ได้ คือ อาชญากรรม หากสังคมใดมีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูงย่อมแสดงให้เห็นว่าสังคมนั้น ๆ มีปัญหาในสังคมเกิดขึ้นมากมาย (วรเดช จันทรศร, 2522) อย่างไรก็ตามปัญหาอาชญากรรมถือเป็น ปัญหาใหญ่ที่ยังไม่สามารถแก้ไขให้หมดสิ้นไป เนื่องจากอาชญากรรมในปัจจุบันได้รับการพัฒนา ที่มากขึ้นจากอดีตที่แต่เดิมมีลักษณะเป็นเพียงการกระทำความผิดรูปแบบธรรมดาหรือที่เรียกว่า “อาชญากรรมพื้นฐาน” (Street Crime) ภายหลังได้มีการพัฒนาเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะ โครงสร้างเป็นองค์กรหรือเครือข่าย มีความซับซ้อน และมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการก่ออาชญากรรม ทำให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดอาชญากรรมดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ ที่เรียกว่า อาชญากรรมที่มีลักษณะเฉพาะทาง โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ลักษณะ คือ การค้ามนุษย์ การกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การกระทำความผิดเกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี การกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค การทุจริตและประพฤติมิชอบ (ปณณวิช ทัฬหวิมล, 2563)

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนับว่าเป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญที่สามารถ ช่วยเหลือโลกได้มีการพัฒนาให้เท่าทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง แต่มุมมองอีกด้านหนึ่งพบว่าการพัฒนาเทคโนโลยีดังกล่าวได้กลายเป็นช่องทางหนึ่งในการก่ออาชญากรรมรูปแบบใหม่ นั่นคือ อาชญากรรมไซเบอร์ หรือการหลอกลวงที่เกิดขึ้นบนโลกอินเทอร์เน็ต และช่องทางออนไลน์ ประเภทต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียหรือแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ ซึ่งปัจจุบันอาชญากรรมไซเบอร์ได้กลายเป็นอาชญากรรมที่สามารถพบเห็นได้มากขึ้น ทั่วทุกประเทศ เช่น การหลอกลวงผ่านอีเมล (Email Scam) การหลอกลวงขายสินค้า (Sales Scam) การหลอกรักออนไลน์ (Romance Scam) การหลอกลวงด้วยการโทรศัพท์โดยแก๊งคอลเซ็นเตอร์ (Vishing Phishing) การหลอกรักลวงลงทุน (Hybrid Scam) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการหลอกลวง ทางออนไลน์รูปแบบอื่น ๆ อีกมากมาย (ไทยพีบีเอส, 2565) เนื่องจากเป็นยุคที่เทคโนโลยีได้เข้ามา มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ การดำเนินการใด ๆ ล้วนแต่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสิ้น

จึงทำให้ทุกคนสามารถตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมประเภทนี้ได้ง่ายขึ้น ซึ่งลักษณะการกระทำผิดของอาชญากรรมไซเบอร์นั้นจะมีการใช้คอมพิวเตอร์เป็นอาวุธ โดยมีจุดประสงค์ร้ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อหลอกลวงมุ่งเอาประโยชน์ในทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องการแก้แค้นเหยื่อ หรือเพียงแค่ตอบสนองความสนุกของตัวเองผ่านการเลือกใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต (Bangkok Bank InnoHub, 2022) นอกจากนี้อาชญากรรมไซเบอร์ได้มีการพัฒนาความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และกลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติรูปแบบหนึ่งที่น่าไปสู่การจัดตั้งเป็นองค์กรอาชญากรรมไซเบอร์ที่มีความยืดหยุ่น คล่องตัวและมีฐานปฏิบัติการในหลายประเทศ และอาชญากรรมไซเบอร์มิได้มีเพียงรายบุคคลเท่านั้น แต่เกิดจากการรวมตัวกันเป็นกลุ่มร่วมกันกระทำความผิด (สักกรินทร์ นิยมศิลป์, 2558) อีกทั้งแนวโน้มของอาชญากรรมไซเบอร์ในปัจจุบันมีอัตราเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี จากสถิติยอดสะสมของผู้แจ้งความออนไลน์ในประเทศไทยที่ได้รับตั้งแต่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2565 - 30 กันยายน พ.ศ. 2566 พบว่า มีการแจ้งความออนไลน์จำนวน 365,547 เรื่อง และเป็นคดีออนไลน์จำนวน 336,896 เรื่อง สำหรับรูปแบบคดีออนไลน์ที่มีการแจ้งความมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การหลอกลวงซื้อขายสินค้าหรือบริการ การหลอกให้โอนเงินเพื่อทำงาน การหลอกให้กู้เงิน การหลอกให้ลงทุนผ่านระบบคอมพิวเตอร์ และการข่มขู่ทางโทรศัพท์ ตามลำดับ โดยรูปแบบคดีออนไลน์ที่มีมูลค่าความเสียหายสูงสุด คือ “หลอกให้ลงทุนผ่านระบบคอมพิวเตอร์” (สำนักข่าวอินโฟเควสท์, 2566) ซึ่งแม้ว่ารัฐบาลได้เน้นย้ำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าระวังและตรวจสอบอย่างใกล้ชิด แต่ยังคงมีผู้ตกเป็นเหยื่อมิฉาชิพอยู่อย่างต่อเนื่อง ตารางที่ 1 อันดับคดีออนไลน์ที่ได้รับแจ้งสูงสุด 5 อันดับ

ลำดับ	ประเภทคดีออนไลน์	มูลค่าความเสียหาย (บาท)
1	หลอกลวงซื้อขายสินค้าหรือบริการไม่เป็นขบวนการ	1,952,445,391
2	หลอกให้โอนเงินเพื่อทำงาน	5,425,376,535
3	หลอกให้กู้เงิน	1,667,282,574
4	หลอกให้ลงทุนผ่านระบบคอมพิวเตอร์	13,952,456,410
5	ข่มขู่ทางโทรศัพท์ (Call center)	5,449,237,515

ที่มา: สำนักข่าวอินโฟเควสท์ (2566)

การหลอกลวงให้ลงทุนผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน ซึ่งใช้วิธีการหลอกลวงให้ลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ โดยอ้างเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินชักชวนให้ลงทุนในธุรกิจที่ไม่มีจริง ให้ผลตอบแทนสูง สร้างภาพความน่าเชื่อถือ เช่น ลงทุน

ในธุรกิจน้ำมัน พลังงาน ทองคำ เงินดิจิทัล ตลาดหุ้น Forex ตลาดหลักทรัพย์ต่างชาติ เกมออนไลน์ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ, 2565) และอาชญากรรมรูปแบบนี้ยังเป็นคดีออนไลน์ที่ได้รับการแจ้งความสูงสุด 5 อันดับแรกที่ได้รับการแจ้งความออนไลน์ทั้งหมด อีกทั้งยังมีมูลค่าความเสียหายสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 ซึ่งส่งผลให้ประชาชนผู้ตกเป็นเหยื่อเกิดความสูญเสียทรัพย์สินจำนวนมาก (สำนักข่าวอินโฟเควสท์, 2566) แม้ปัจจุบันนโยบายการบริหารจัดการภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดให้ธนาคาร ซึ่งเป็นผู้ให้บริการเป็นผู้พิสูจน์ความเสียหายจากการถูกหลอกลวงทางออนไลน์ว่าเหตุเกิดจากความผิดพลาดหรือบกพร่องของธนาคารหรือไม่ แต่ที่ผ่านมาธนาคารมักอ้างว่าไม่ได้เกิดจากความผิดพลาดหรือบกพร่องของธนาคาร และ พ.ร.ก.มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ.2566 กำหนดให้ผู้ฝากเงินในบัญชีธนาคารที่ถูกหลอกลวงทางออนไลน์เป็นผู้เสียหายที่จะต้องแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อระงับธุรกรรมทางการเงินชั่วคราวอีกด้วย จะเห็นว่าภาระเหล่านี้กลายเป็นภาระที่ผู้บริโภคต้องแบกรับ (สภาองค์กรของผู้บริโภค, 2567)

จากปัญหาและความเป็นมาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน ซึ่งปัจจุบันการลงทุนต่าง ๆ ยังคงได้รับความนิยมน้อยอย่างต่อเนื่อง แต่ขณะเดียวกันพบว่าได้กลายเป็นช่องทางหนึ่งในการเปิดโอกาสให้มิจฉาชีพเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์หลอกลวงเอาทรัพย์สินของประชาชน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาสาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และรูปแบบของการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนเป็นอย่างไร รวมถึงสามารถนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ และเสนอแนะแนวทางที่จะสามารถป้องกันหรือลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และพัฒนาสังคมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

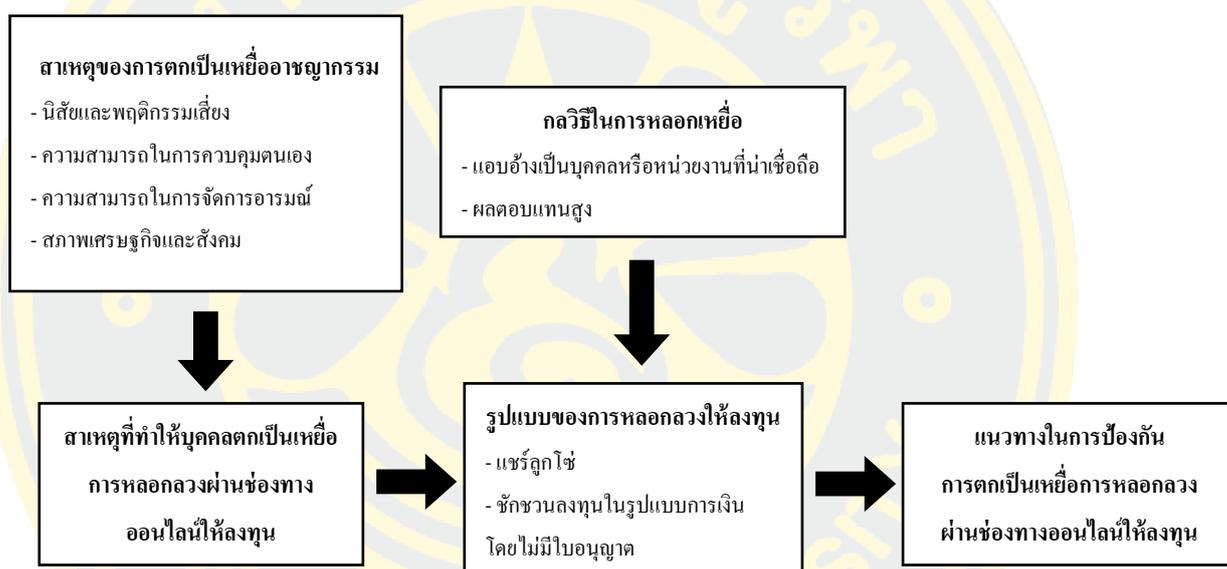
1.2.2 เพื่อศึกษารูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ถึงสาเหตุของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยพิจารณา ดังนี้ นิสัยและพฤติกรรมเสี่ยง ความสามารถในการ

ควบคุมตนเอง ความสามารถในการจัดการอารมณ์ (สุกสิรี จันทวรินทร์, 2565) และสภาพเศรษฐกิจและสังคม (สุคตสวงวน สุธีสร, 2543 อ้างถึงใน นันทิยา สวัสดิ์ และวิชัย โสภิต, 2563) ซึ่งรูปแบบของการหลอกลวงให้ลงทุนมักจะใช้รูปแบบการชักชวนให้ร่วมลงทุนแชร์ลูกโซ่ และชักชวนลงทุนในรูปแบบการเงิน โดยไม่มีใบอนุญาต (นิภาพันท์ พูนเสถียรทรัพย์, 2565) มาหลอกลวงเหยื่อ โดยใช้กลวิธีแอบอ้างเป็นบุคคลหรือหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ และเสนอผลตอบแทนที่สูงในเวลาอันสั้นเป็นการจูงใจ (มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย, 2566) ซึ่งจากผลการศึกษานี้จะนำไปสู่แนวทางในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ประชาชนที่ได้ศึกษาเกิดความตระหนักถึงรูปแบบของการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน ส่งผลให้อัตราการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนของประชาชนลดน้อยลง

1.4.2 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปกำหนดมาตรการในการป้องกันการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

1.4.3 เพื่อนำความรู้เกี่ยวกับลักษณะของการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน เพื่อนำไปเสนอแนะแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตที่จะทำการวิจัยเป็น 3 ส่วน คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และขอบเขตด้านระยะเวลา ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษากรณีการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน รูปแบบของการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และเสนอแนะแนวทางที่จะสามารถป้องกันหรือลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสารงานวิจัย หนังสือ บทความ วารสารวิชาการ ข้อมูลทางสถิติ แนวคิด ทฤษฎี และสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 บุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน ที่เคยแจ้งความดำเนินคดีภายในระยะเวลา 6 ปี (พ.ศ. 2561- 2566) จำนวน 17 คน

กลุ่มที่ 2 เจ้าหน้าที่ที่ให้การช่วยเหลือหรือป้องกันบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน จำนวน 4 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษานี้ เริ่มดำเนินการระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2567 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 1 ปี 1 เดือน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

อาชญากรรม หมายถึง การกระทำ หรือการงดเว้นกระทำการใด ๆ ที่มีเจตนาให้เกิดผลกระทบ และเป็นอันตรายต่อบุคคลหรือสังคมโดยรวม ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการละเมิดต่อกฎหมายที่บัญญัติไว้ ผู้กระทำผิดจึงจะต้องถูกลงโทษตามกระบวนการยุติธรรม

อาชญากรรมไซเบอร์หรือการหลอกลวงทางออนไลน์ หมายถึง การกระทำความผิดโดยใช้คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมเพื่อแสวงหาผลประโยชน์

ช่องทางออนไลน์ หมายถึง ช่องทางหรือสื่อดิจิทัลประเภทหนึ่งที่ใช้สื่อสารระหว่างบุคคลในเครือข่ายทางสังคม ผ่านทางเว็บไซต์หรือโปรแกรมประยุกต์ที่มีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตบนสื่อต่าง ๆ

สาเหตุของการตกเป็นเหยื่อ หมายถึง ปัจจัยหรือเหตุผลต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลกลายเป็นเป้าหมายหรือถูกเลือกให้ตกเป็นเหยื่อของการกระทำผิด การฉ้อโกง หรือเหตุการณ์อันตรายต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจมีทั้งจากตัวบุคคลเอง สภาพแวดล้อม หรือพฤติกรรมที่ทำให้มีโอกาสดตกเป็นเหยื่อมากขึ้น

กลวิธีในการหลอกลวงเหยื่อ หมายถึง วิธีการหรือเทคนิคต่าง ๆ ที่ผู้กระทำผิดใช้เพื่อหลอกลวงและชักจูงให้เหยื่อหลงเชื่อ และยอมทำตามสิ่งที่ผู้กระทำผิดต้องการ

การหลอกลวงให้ลงทุน หมายถึง การใช้อุบายในการหลอกลวงผู้อื่นให้หลงเชื่อ และชักชวนให้ร่วมลงทุน โดยใช้วิธีการจูงใจด้วยผลตอบแทนที่มีมูลค่าสูง

รูปแบบของการหลอกลวงให้ลงทุน หมายถึง วิธีการหรือแผนการที่ผู้ไม่หวังดีใช้เพื่อชักจูงหรือจูงใจให้เหยื่อลงทุนเงินหรือทรัพย์สิน โดยอ้างว่าเป็นการลงทุนที่มีผลตอบแทนสูงกว่าปกติ หรือมีโอกาสในการสร้างผลกำไรที่ได้มูลค่าสูง ซึ่งในความเป็นจริงนั้นการลงทุนดังกล่าวไม่ได้มีอยู่จริง

แชร์ลูกโซ่ หมายถึง รูปแบบการลงทุนที่คิดกฎหมาย ซึ่งมีลักษณะการระดมทุนจากผู้ลงทุนใหม่เพื่อจ่ายผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุนเก่า โดยมักจะไม่มีการลงทุนในสินทรัพย์จริง หรือไม่มีการผลิตสินค้าหรือบริการที่มีค่า

แนวทางในการป้องกัน หมายถึง วิธีการหรือมาตรการที่สามารถนำมาใช้เพื่อป้องกันตนเองหรือผู้อื่นจากภัยอันตรายหรือการตกเป็นเหยื่อของการกระทำผิดต่าง ๆ

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน โดยผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบและแนวทางในการศึกษา ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดสื่อสังคมออนไลน์
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมไซเบอร์
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการหลอกลวงให้ลงทุน
- 2.4 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเหยื่ออาชญากรรม
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดสื่อสังคมออนไลน์

ปัจจุบันมนุษย์มีการสื่อสารข้อมูลถึงกันและกัน โดยการสื่อสารข้อมูลนั้นประกอบด้วย ผู้ส่งสารข้อมูล และผู้รับสาร ซึ่งไม่ว่าจะสื่อสารในรูปแบบใด เป้าหมายของการสื่อสารคือ การที่ผู้ได้รับสารได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา ซึ่งปัจจุบันสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น การสื่อสารข้อมูลในรูปแบบเก่า ๆ อาจไม่สามารถตอบสนองความต้องการของการสื่อสารข้อมูลของมนุษย์ได้ จึงทำให้การสื่อสารข้อมูลทางออนไลน์หรือที่เรียกว่า สื่อสังคมออนไลน์ เข้ามามีบทบาทและเป็นทางเลือกหนึ่งของการสื่อสารข้อมูลในรูปแบบที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องจนกลายเป็นการสื่อสารข้อมูลที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับช่วงเวลาในปัจจุบัน และโลกอนาคต นอกจากนี้แนวคิดสื่อสังคมออนไลน์เพื่อป้องกันการหลอกลวงให้ลงทุนจึงควรมุ่งเน้น ที่การให้ความรู้และสร้างความตระหนักในรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่าย สร้างการมีส่วนร่วม และปลูกฝังความรู้สู่กระมีตระวังในการตัดสินใจทางการเงินในผู้ใช้งาน โดยแนวคิดนี้จะแบ่งออกเป็นสื่อหลายรูปแบบที่เน้นการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของผู้คน การนำเสนอแบบสร้างสรรค์ และการใช้เรื่องราวของบุคคลที่ผู้คนรู้สึกเชื่อมโยงด้วย เพื่อที่จะให้ได้แนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ได้ศึกษาและรวบรวมไว้ ดังนี้

2.1.1 ความหมายของสื่อสังคมออนไลน์

ภาณุวัฒน์ กองราช (2554) ได้ให้ความหมายว่า สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง เว็บพื้นฐานในการบริการที่จะให้แต่ละบุคคลสามารถสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบทั้งระดับเล็กหรือใหญ่ ในสังคม มีการสร้างบัญชีรายชื่อผู้ติดต่อที่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือสิ่งที่สนใจเหมือนกัน โดยผ่านการติดต่อกันเป็นเครือข่าย

พิชิต วิจิตรบุญยรักษ์ (2554) ได้ให้ความหมายว่า สื่อสังคมออนไลน์ เป็นสื่อที่ผู้ส่งสารสามารถแบ่งปันสารในรูปแบบต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และสามารถโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร หรือผู้รับสารด้วยตนเอง ซึ่งสามารถแบ่งสื่อสังคมออนไลน์ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่

1. บล็อก (Blogging) มาจากคำว่า Web และคำว่า Log ย่อเหลือคำว่า Blog คือ ประเภทของระบบการจัดการเนื้อหา ข้อมูลต่าง ๆ ที่สามารถให้ผู้ใช้เขียนสามารถเผยแพร่และแบ่งปันบทความของตนเอง และสามารถแสดงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนได้ โดยจุดเด่นของบล็อก คือ การสื่อสารอย่างเป็นทางการระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน และการแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

2. ทวิตเตอร์และไมโครบล็อก (Twitter and microblogging) เป็นบล็อกรูปแบบหนึ่งที่มีการจำกัดขนาดของการเผยแพร่ข้อมูลในแต่ละครั้ง ซึ่งการจำกัดในแต่ละครั้งได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร ซึ่งปัจจุบันทวิตเตอร์เป็นที่นิยมใช้งานของผู้คน โดยจุดเด่นของทวิตเตอร์ คือ การติดต่อสื่อสาร หรือการรับ-ส่งข้อมูลข่าวสาร มีลักษณะที่มีความรวดเร็ว ใช้เวลาไม่มากนัก รวมถึงการใช้งานง่ายสะดวก

3. เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social networking) เป็นเว็บไซต์ที่มีผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกับเพื่อนทั้งที่รู้จักในชีวิตประจำวัน หรือรู้จักทางออนไลน์ ซึ่งมีส่วนประกอบหลัก คือ โปรไฟล์ (Profiles) เพื่อแสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้งานบัญชีนั้น รวมถึงการส่งข้อความที่มีลักษณะส่วนตัว หรือข้อความสาธารณะโดยมีเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในปัจจุบัน

4. การแบ่งปันสื่อสังคมออนไลน์ (Media Sharing) เว็บไซต์ที่ให้ผู้ให้บริการสามารถทำการอัปโหลด (Upload) รูปภาพ สไลด์ วิดีโอไฟล์สื่อต่าง ๆ ขึ้นสู่เว็บไซต์ เพื่อแบ่งปันข้อมูลแก่ผู้ใช้ทั่วไป ซึ่งปัจจุบันที่ได้รับความนิยมมาก คือ ยูทูป (YouTube)

ระวิ แก้วสุกใส และชัยรัตน์ จุสาโส (2556) ได้ให้ความหมายว่า สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง สังคม หรือการรวมตัวกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในรูปแบบของกลุ่ม คนรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏเกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า ชุมชนออนไลน์ ทำให้ผู้คนสามารถทำความรู้จัก แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน และเชื่อมโยงกันในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง โดยมีการขยายตัวผ่านการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการ เช่น เว็บไซต์ Facebook YouTube Twitter เป็นต้น

แสงเดือน ผ่องพูน (2556 อ้างถึงใน ชนะวัฒน์ วรรณประภา, 2560) ได้ให้ความหมายว่า สื่อสังคมออนไลน์ว่าเป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีเว็บ 2.0 เป็นเครื่องมือที่ทำงานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่อนุญาตให้แต่ละบุคคลเข้าถึง แลกเปลี่ยน

สร้างเนื้อหา และสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ รวมถึงการเข้าร่วมเครือข่ายออนไลน์ต่าง ๆ การสื่อสารเป็นแบบสองทาง

เขมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2557) ได้ให้ความหมายว่า สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อดิจิทัลหรือซอฟต์แวร์ที่ทำงานบนพื้นฐานของระบบเว็บไซต์เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการทางสังคมเป็นการนำเรื่องราวต่าง ๆ เหตุการณ์ ประสบการณ์ รูปภาพ วิดีโอ รวมทั้งการพูดคุยต่าง ๆ แบ่งปันให้คนที่อยู่ในสังคมเดียวกันได้รับรู้ แล้วเชื่อมโยงความสนใจและกิจกรรมกับผู้อื่นจากการสนทนา การส่งข้อความ การอัปโหลด (Upload) ภาพวิดีโอแบ่งปันให้แก่สมาชิกในเครือข่าย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง สื่อที่ผู้ส่งสารสามารถแบ่งปันสารในรูปแบบต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และสามารถโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ซึ่งทำให้คนในสังคมสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านเชื่อมโยงกันในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง หรือเรียกได้ว่าการติดต่อกันเป็นเครือข่าย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญทั้งในแง่ของการส่งเสริมการลงทุนที่ถูกต้องและในด้านการหลอกลวงให้ลงทุน ช่องทางเหล่านี้เปิดโอกาสให้ผู้ใช้เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ซึ่งเป็นข้อดีในการเพิ่มโอกาสทางการเงิน แต่ในขณะเดียวกันนั้นสื่อสังคมออนไลน์ยังถูกใช้เป็นการหลอกลวงการลงทุนด้วยเช่นกัน เนื่องจากแพลตฟอร์มออนไลน์สามารถเข้าถึงผู้ใช้ได้ในวงกว้าง ประกอบกับการที่ผู้คนมักมีความเชื่อถือในคำแนะนำจากผู้ใช้ที่ดูมีความน่าเชื่อถือ จึงทำให้สื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นช่องทางที่นิยมสำหรับกลโกงการลงทุน

2.1.2 การแบ่งประเภทของสื่อสังคมออนไลน์

สื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันถือเป็นช่องทางการสื่อสารที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ใช้บริการของสื่อสังคมออนไลน์ เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดกับระบบอินเทอร์เน็ต ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีบทบาทเป็นอย่างมาก และมีความหลากหลายประเภททางสื่อสังคมออนไลน์จึงส่งผลให้การหลอกลวงให้ลงทุนสามารถกระทำได้หลากหลายช่องทางเช่นเดียวกัน การแบ่งประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ ดังนี้

จุฑามณี คายะนันท์ (2554) กล่าวว่า ประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์มี 7 ประเภท ได้แก่

1. ประเภทแหล่งข้อมูลหรือความรู้ (Data or knowledge) เป็นเว็บไซต์ที่รวบรวมข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาในด้านวิชาการ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สินค้า หรือบริการ ซึ่งมุ่งเน้น

ให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ สามารถเข้ามาเขียน แนะนำหรือแสดงความรู้ ส่วนใหญ่มักจะเป็น นักวิชาการ นักวิชาชีพ หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งโดยปกติแพลตฟอร์มดังกล่าวไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อ สนับสนุนการลงทุนหรือการเงินโดยตรง เพียงแต่บางครั้งอาจถูกมิจฉายนำมาใช้เป็นเครื่องมือ ในการสร้างความน่าเชื่อถือ เพื่อหลอกให้ผู้ใช้หลงเชื่อในการลงทุนในโครงการหรือธุรกิจปลอม เช่น 1) Wikipedia อาจถูกมิจฉายนำมาใช้สร้างหรือแก้ไขเนื้อหาเกี่ยวกับบริษัทหรือโครงการ ลงทุนปลอม ทำให้ข้อมูลปรากฏน่าเชื่อถือมากขึ้น เนื่องจาก Wikipedia เป็นแหล่งข้อมูลเปิดที่ทุกคนสามารถแก้ไขได้ หากมีการสร้างหน้าที่เกี่ยวข้องกับโครงการหลอกลวงและมีข้อมูลที่ดูเป็นทางการ ผู้ที่สนใจอาจตรวจสอบ Wikipedia แล้วเห็นว่าโครงการนี้มี “ข้อมูลอ้างอิง” และหลงเชื่อว่ามี ความน่าเชื่อถือมากพอที่จะลงทุน 2) Google Earth มักถูกนำมาใช้ในกรณีที่มิจฉายต้องการสร้าง ภาพจำลองของสถานที่สำหรับโครงการลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ หรือโครงการพัฒนาที่ดิน เช่น ใช้ภาพถ่ายทางอากาศหรือแผนที่จาก Google Earth เพื่ออ้างอิงถึงพื้นที่ที่กำลังจะพัฒนา แม้ว่าโครงการอาจไม่มีอยู่จริง หรืออาจอยู่ในที่ตั้งที่ไม่เกี่ยวข้องเลยก็ได้ ทำให้ผู้ลงทุนที่เห็นภาพ สถานที่อาจเชื่อว่าพื้นที่มีจริงและมีความเป็นไปได้สูง 3) ThaiLis หรือระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ ไทย (Thai Library Integrated System) ถูกออกแบบมาเพื่อให้ความรู้และข้อมูลการศึกษา แต่มิจฉายบางรายอาจอ้างอิงข้อมูลทางวิชาการหรือสถิติบางอย่างจากฐานข้อมูลนี้ เพื่อให้ดูเป็น หลักฐานสนับสนุนโครงการลงทุนปลอม เช่น การอ้างอิงข้อมูลเศรษฐกิจหรือข้อมูลการลงทุนใน สาขาที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้สนใจเชื่อว่าโครงการนี้มีพื้นฐานทางวิชาการและเชื่อถือได้ 4) Digg เป็นแพลตฟอร์มที่ช่วยแชร์ข่าวสารและบทความต่าง ๆ ซึ่งมิจฉายบางรายอาจใช้แพลตฟอร์มนี้ เพื่อโพสต์หรือค้นข่าวสารที่เกี่ยวกับโครงการลงทุนปลอม ให้ดูเหมือนว่าได้รับความนิยมและมี ผู้คนสนใจ ทำให้ดูน่าเชื่อถือมากขึ้น การใช้ Digg เพื่อสร้างกระแสข่าวเชิงบวกหรือทำให้เกิดการ สนทนาเกี่ยวกับการลงทุนที่หลอกลวงสามารถทำให้โครงการนั้นๆ ได้รับความสนใจและความ ไว้วางใจจากผู้ที่พบเห็น เป็นต้น

2. ประเภทชุมชนออนไลน์ (Community) เป็นเครือข่ายชุมชนที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ทั้ง เพื่อนเก่า และการหาเพื่อนใหม่ รวมถึงสามารถส่งข้อความแลกเปลี่ยนเรื่องราว ถ่ายทอด ประสบการณ์ชีวิต หรือการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Hi5, Facebook, Instagram, Twitter, Myspace, Tumblr ฯลฯ ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ สามารถถูกใช้เป็นช่องทางในการหลอกให้ลงทุนได้หลายรูปแบบ เนื่องจากแพลตฟอร์มเหล่านี้ เข้าถึงผู้ใช้งานจำนวนมากและสามารถสร้างคอนเทนต์ที่ดูน่าเชื่อถือ มิจฉายจึงมักใช้ช่องทางเหล่านี้ใน

การเผยแพร่โฆษณาหรือสร้างโปรไฟล์ปลอมเพื่อชักชวนให้ผู้ใช้ลงทุนในโครงการหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีอยู่จริง โดยวิธีที่พบได้บ่อยมีดังนี้:

3. ประเภทเกมออนไลน์ (Online games) เป็นเกมที่สามารสร้างตัวแทนในโลกเสมือนจริง และใช้ชีวิตอยู่ในโลกออนไลน์ สามารถทำการติดต่อสื่อสารหรือกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น และอาจนำมาใช้ในลักษณะของการหลอกลวงให้ลงทุนได้เช่นกัน เช่น การขายไอเทมเกมหรือบัญชีปลอมโดยมีจรรยาอาชีพอาจเสนอขายไอเทม หรือบัญชีที่มีระดับสูงในเกม Audition ผ่านทางโซเชียลมีเดียหรือเว็บไซต์ขายของ โดยอ้างว่าเป็นการลงทุนที่สามารถทำกำไรได้ในอนาคต แต่ในความเป็นจริง ไอเทมหรือบัญชีเหล่านั้นอาจไม่มีอยู่จริงหรือเป็นการหลอกลวง หรือการหลอกให้ลงทุนในบริการช่วยเล่น (Boosting) ซึ่งมีจรรยาอาชีพอาจเสนอบริการช่วยเล่นใน ROV เพื่อทำให้บัญชีของผู้เล่นเก่งขึ้น อาจมีการเรียกเก็บเงินในรูปแบบการลงทุนเพื่อรับบริการที่ไม่สามารถทำได้จริง

4. ประเภทรูปภาพ (Photo management) เป็นเว็บไซต์ที่สามารถฝากรูปภาพออนไลน์ สามารถจัดการภาพถ่ายจากกล้องดิจิทัลอีกทั้งยังสามารถแบ่งปันรูปภาพหรือการเปิดซื้อ-ขายรูปภาพได้ เช่น Flickr, Photoshop Express ฯลฯ ก็สามารถถูกนำมาใช้โดยมีจรรยาอาชีพในการหลอกลวงให้ลงทุนได้ในลักษณะต่าง ๆ เช่นกัน โดยมักใช้เทคนิคในการสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจหรือดูน่าเชื่อถือเพื่อล่อเหยื่อให้เข้ามาลงทุนในโครงการที่ไม่มีจริง โดยการสร้างภาพกราฟิกหรือสื่อโฆษณาที่ดูน่าเชื่อถือ มีจรรยาอาชีพอาจใช้โปรแกรมในการปรับแต่งภาพหรือสร้างกราฟิกที่ดูน่าสนใจเพื่อใช้ในการโฆษณา ซึ่งภาพเหล่านี้อาจถูกใช้ในการนำเสนอผลตอบแทนที่สูงเกินจริงหรือการลงทุนที่ฟังดูดีเกินจริง

5. ประเภทสื่อ (Media) มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอวิดีโอ ภาพยนตร์ แบ่งปันภาพเพลงต่าง ๆ เพื่อความบันเทิง เช่น YouTube, Yahoo Video, Bebo, Line TV นอกจากนี้แพลตฟอร์มต่าง ๆ เหล่านี้ยังสามารถถูกใช้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลหลอกลวงเกี่ยวกับการลงทุนได้ โดยมีจรรยาชีพมักใช้การสร้างเนื้อหาที่ดูน่าเชื่อถือ แต่แท้จริงแล้วมีเจตนาเพื่อหลอกลวงผู้ใช้งานให้ตกเป็นเหยื่อการลงทุน

6. ประเภทธุรกิจขนาดเล็ก (Business commerce) เป็นการทำธุรกิจผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อทำการซื้อ-ขาย ประมูลสินค้าออนไลน์ เพื่อผู้บริโภคสามารถเลือกสรรสินค้าด้วยตนเองผ่านทางเครือข่ายออนไลน์ เช่น Amazon, eBay, Tarad ฯลฯ แต่ในบางกรณีมีจรรยาชีพมีการใช้กลยุทธ์การตลาดที่หลอกลวง โดยอาจมีการเสนอโปรโมชั่นหรือสินค้าพิเศษที่ดึงดูดผู้ใช้

ให้ทำการลงทุนในสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ หรือสินค้าที่ไม่ได้รับการรับรอง ทำให้เกิดความสูญเสียจากการลงทุนที่ผิดพลาด

7. ประเภทอื่น ๆ เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีความแตกต่างจาก 6 ประเภทดังกล่าว ซึ่งมีลักษณะแบบสาธารณะและสามารถแสดงความคิดเห็น หรือการนำเสนอข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เช่น Blogger, Gotoknow.org, Exteen ฯลฯ ที่สามารถถูกนำมาใช้ในการหลอกลวงการลงทุนได้ในลักษณะต่างๆ โดยมีงานวิจัยพอจะใช้ช่องทางเหล่านี้ในการสร้างเนื้อหาที่ดูน่าเชื่อถือเพื่อดึงดูดผู้คนให้ลงทุนในโครงการหรือธุรกิจปลอมการสร้างบล็อกปลอมโดยมีงานวิจัยพอจะสร้างบล็อกเพื่อเขียนเกี่ยวกับการลงทุนในธุรกิจที่ไม่มีอยู่จริง เช่น ธุรกิจการเงินหรือการลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ โดยอาจใช้ชื่อเสียงหรือประสบการณ์ที่ดูน่าเชื่อถือในการดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน หรือการสร้างรีวิวหรือคำแนะนำหลอกลวง สามารถเขียนรีวิวหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุนที่อ้างว่าให้ผลตอบแทนสูง โดยไม่มีการอธิบายถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง หรือใช้กลยุทธ์การตลาดที่ทำให้ดูเหมือนว่าผู้ลงทุนคนอื่นๆ ประสบความสำเร็จ

ระวิ แก้วสุกใส และชัยรัตน์ จุสาโส (2556) กล่าวว่า การแบ่งประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ออกตามขอบเขตการใช้งาน โดยดูที่วัตถุประสงค์หลักและคุณลักษณะของเว็บไซต์ร่วมกันมีทั้งหมด 7 ประเภท ดังนี้

1. สร้างและประกาศตัวตน (Identity Network)

เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ให้ ผู้ใช้บริการได้มีพื้นที่ในการสร้างตัวตนขึ้นมาบนเว็บไซต์ ผู้ใช้บริการสามารถเผยแพร่เรื่องราวของตนเองผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งลักษณะของการเผยแพร่จะเป็นรูปภาพ วิดีโอ หรือการเขียนข้อความลงในบล็อก อีกทั้งยังเป็นเว็บไซต์ที่มีการเน้นสำหรับการสร้างความสัมพันธ์ใหม่ ๆ หรือการค้นหาเพื่อนเก่าที่อาจขาดการติดต่อกันไป โดยการเขียนบทความได้อย่างเสรี คือ Blog (บล็อก) ชื่อเรียกสั้น ๆ ของ Weblog เป็นการรวมกันของคำว่า “Web” และ “Log” ซึ่งเป็นระบบการจัดเนื้อหา (Content Management System: CMS) รูปแบบหนึ่งเปรียบเสมือนพื้นที่ในการจดบันทึก หรือเก็บรวบรวมรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ บล็อกจึงกลายเป็นโปรแกรมประยุกต์บนเว็บไซต์ที่ใช้ สำหรับการเก็บบันทึกเรื่องราวหรือเนื้อหาที่เจ้าของเขียนไว้แสดงความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ผ่านการเขียน บทความที่เรียกว่า โพสต์ (Post) และทำการเผยแพร่ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) บล็อกที่จัดทำโดยบริษัท (Corporate Blog) มีจุดมุ่งหมายเพื่อพูดคุย ทำการสื่อสารกับลูกค้า เช่น Starbucks Gossip 2) ไมโครบล็อก (Microblog) มีลักษณะโดดเด่นในการให้ผู้ใช้บริการโพสต์ข้อความสั้น ๆ ไม่เกิน 140 ตัวอักษร ผ่านเว็บไซต์

ที่ให้บริการหรือสามารถกำหนดให้ส่งข้อความไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้โดยไม่ต้องใช้อินเทอร์เน็ตในการเข้าอ่านเหมือนบล็อกทั่วไป เครือข่ายที่ให้บริการประเภทนี้ เช่น Twitter เป็นต้น

3) บล็อกอิสระ เป็นบล็อกที่เขียน โดย “Blogger” โดยเป็นการเขียนบันทึกเรื่องราวที่ตนเอง ถนัดหรือเล่าประสบการณ์ เหตุการณ์ที่อยากให้ผู้อื่นรับรู้ หรือเป็นการเสนอมุมมองและแนวคิดของตนเองเข้าไปด้วย ซึ่งจะมีผู้ติดตามเป็นจำนวนมาก ในปัจจุบันนักการตลาดมักนิยมให้ Blogger ทำการตลาดสินค้าแล้วเขียนข้อความในเชิงสนับสนุนหรือแนะนำให้ใช้สินค้า

2. สร้างและประกาศผลงาน (Creative Network)

เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับ ผู้ใช้บริการทั่วทุกมุมโลกที่ต้องการแสดงออกและนำเสนอผลงานของตนเอง เว็บไซต์ประเภทนี้จึงเปรียบเสมือนเป็นแกลเลอรี (Gallery) ที่ใช้ในการจัดโชว์ผลงานของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพ วิดีโอ เพลง อีกทั้งยังมีอีกจุดประสงค์หลัก คือ เพื่อแชร์เนื้อหาระหว่างผู้ใช้บริการที่ใช้ฝากหรือแบ่งปัน ใช้วิธีเช่นเดียวกับเว็บไซต์ที่ฝากภาพแต่เว็บไซต์นี้จะเน้นเฉพาะไฟล์ที่เป็นมัลติมีเดียเท่านั้น เครือข่ายที่ให้บริการประเภทนี้เช่น ยูทูป (YouTube), มัลติพลาย (Multiply), โฟโต้บัลเกต (Photobucket), สไลด์แชร์ (SlideShare) เป็นต้น

3. ความสนใจหรือความชอบตรงกัน (Passion Network)

เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ทำหน้าที่เก็บสิ่งที่ชอบไว้บนเครือข่าย เสมือนเป็นการสร้างที่คั่นหนังสือออนไลน์ (Online Bookmarking) เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถแบ่งปันหน้าเว็บเพจที่คั่นไว้ในเครื่องตนเองกับผู้อื่นที่มีความชอบในเรื่องเดียวกัน สามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการหาข้อมูลต่าง ๆ ได้ และนอกจากนี้ยังสามารถทำการโหวตให้คะแนนกับที่คั่นหนังสือออนไลน์ที่ผู้ใช้บริการคิดว่ามีประโยชน์และเป็นที่ยอมรับ

4. เวิร์กทำงานร่วมกัน (Collaboration Network)

เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่รวบรวม ข้อมูล ความรู้ ความคิดในเรื่องต่าง ๆ การต่อยอดความรู้จากผู้ใช้บริการที่มีความรู้ มีประสบการณ์ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้มาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเกิดเป็นการพัฒนาในที่สุด ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วคนที่เข้ามาในสังคมนี้มักจะเป็นบุคคลที่ความภาคภูมิใจที่ได้ทำการเผยแพร่ในสิ่งที่ตนเองรู้ ก่อให้เกิดเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม เครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทนี้โดยทั่วไปมักเป็นนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะมาในลักษณะเวิร์กทำงานร่วมกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลความรู้ทั้งเนื้อหาวิชาการ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สินค้าหรือบริการ เครือข่ายที่ให้บริการประเภทนี้ เช่น กูเกิลเอิร์ธ (Google Earth), กูเกิลแมพ (Google Maps), วิกิพีเดีย (Wikipedia) เป็นต้น

5. ประสบการณ์เสมือนจริง (Virtual Reality)

เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นเกม ออนไลน์ (Online Games) เว็บไซต์เป็นที่นิยมมากจากการเป็นแหล่งรวบรวมเกมไว้อย่างมากมาย ซึ่งจะมีลักษณะเป็นวิดีโอเกมที่ใช้บริการสามารถเล่นได้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ลักษณะเป็นเกม 3 มิติ ที่ผู้ใช้บริการนำเสนอตัวตนตามบทบาทในเกม ผู้เล่นสามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความสนใจ เทคนิคกับผู้เล่นอื่น ๆ ได้เสมือนในโลกแห่งความเป็นจริง สร้างความรู้สึกสนุกสนานเหมือนเป็นการสร้างสังคมของผู้ใช้บริการที่มีความชอบในเกมเหมือนกัน จึงเป็นสาเหตุให้เป็นเครือข่ายที่ได้รับความนิยม อีกทั้งยังมีกราฟิกที่สวยงาม ทำให้ยิ่งดึงดูดความสนใจจากผู้บริการและมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างความบันเทิงให้แก่ผู้ใช้บริการ เครือข่ายที่ให้บริการประเภทนี้ เช่น ออดิชัน (Audition), แร็กนา ร็อก (Ragnarok), ปังย่า (Pangya) เป็นต้น

6. เครือข่ายเพื่อการประกอบอาชีพ (Professional Network)

เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อใช้ในการทำงาน เป็นการนำประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการใช้เผยแพร่ประวัติของตนเองและทำการสร้างเครือข่ายเข้ากับผู้อื่น นอกจากนั้นกลุ่มบริษัทที่มีความต้องการหาคนร่วมงาน สามารถเข้ามาหาได้จากประวัติของผู้ใช้บริการที่อยู่ในเครือข่ายออนไลน์เหล่านี้ เครือข่ายที่ให้บริการ ประเภทนี้ เช่น ลิงค์อิน (Linked in) เป็นต้น

7. เครือข่ายที่เชื่อมต่อกันระหว่างผู้ใช้ (Peer to Peer: P2P)

เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ เชื่อมต่อกันระหว่างเครื่องผู้ใช้บริการโดยตรง ทำให้เกิดการสื่อสารหรือเกิดการแบ่งปันข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและถึงผู้ใช้บริการทันที เครือข่ายที่ให้บริการประเภทนี้ เช่น สไกป์ (Skype) และ บิททอร์ เรนต์ (BitTorrent) เป็นต้น

แสงเดือน ผ่องพุ่ม (2556 อ้างถึงใน ธาระวัฒน์ วรรณประภา, 2560) กล่าวว่า ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์แบ่งได้ดังนี้

1. เครือข่ายสังคม (Social networking site) เป็นเว็บไซต์ที่บุคคลหรือหน่วยงานสามารถสร้างข้อมูลและเปลี่ยนแปลงข้อมูล เผยแพร่รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว โดยที่บุคคลอื่นสามารถเข้ามาแสดงความเห็น หรือเผยแพร่ สนทนาโต้ตอบได้ ได้แก่ Facebook Badoo Google+ Linkdin และ Orkut เป็นต้น

2. ไมโครบล็อก (Micro-blog) เป็นเว็บไซต์ที่ใช้เผยแพร่ข้อมูลหรือข้อความสั้น ในเรื่องที่น่าสนใจเฉพาะด้าน รวมทั้งสามารถใช้เครื่องหมาย # (Hashtag) เพื่อเชื่อมต่อกับกลุ่มคนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันได้ ได้แก่ Twitter Weibo Tout และ Tumblr เป็นต้น

3. เว็บไซต์ที่ให้บริการแบ่งปันสื่อออนไลน์ (Video and photo sharing website) เป็นเว็บไซต์ที่ให้ผู้ใช้งานสามารถฝากหรือนำ สื่อข้อมูล รูปภาพ วิดีโอขึ้นเว็บไซต์เพื่อแบ่งปันกับผู้อื่น ตัวอย่าง ได้แก่ Flickr Vimeo YouTube Instagram และ Pinterest เป็นต้น

4. บล็อก ส่วนบุคคลและองค์กร (Personal and corporate blogs) เป็นเว็บไซต์ที่ผู้เขียนบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ เสมือนเป็นบันทึกไดอารีออนไลน์ สามารถเขียนในลักษณะไม่เป็นทางการ และแก้ไขได้บ่อย ได้แก่ Blogger Wordpress Bloggang และ Exteen เป็นต้น

5. บล็อกที่มีสื่อสิ่งพิมพ์เป็นเจ้าของเว็บไซต์ (Blogs hosted by media outlet) เป็นเว็บไซต์ที่ใช้ในการนำเสนอข่าวสารของสื่อสิ่งพิมพ์มีความเป็นทางการน้อยกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ แต่มีรูปแบบและความเป็นทางการมากกว่าบล็อก ตัวอย่างคือ theguardian.com เจ้าของคือหนังสือพิมพ์ The Guardian

6. วิกี และพื้นที่สาธารณะของกลุ่ม (Wikis and online collaborative space) เป็นเว็บไซต์สำหรับพื้นที่สาธารณะออนไลน์เพื่อรวบรวมข้อมูลและเอกสาร ได้แก่ Wikipedia Wikia เป็นต้น

7. กลุ่มหรือพื้นที่แสดงความคิดเห็น (Forums, discussion board and group) เป็นเว็บไซต์หรือกลุ่มจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ มีทั้งที่เป็นกลุ่มส่วนตัวและสาธารณะ ตัวอย่าง ได้แก่ Google groups Yahoo groups และ Pantip เป็นต้น

8. เกมออนไลน์ที่มีผู้เล่นหลายคน (Online multiplayer gaming platform) เป็นเว็บไซต์ที่นำเสนอในลักษณะการเล่นเกมนออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถเล่นทั้งคนเดียวและเล่นได้เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง ได้แก่ Second life และ World of Warcraft เป็นต้น

9. ข้อความสั้น (Instant messaging) เป็นการส่งข้อความสั้นจากโทรศัพท์เคลื่อนที่

10. การแสดงตนว่าอยู่ ณ สถานที่ใด (Geo-spatial tagging) เป็นการแสดงตำแหน่งที่อยู่พร้อมความคิดเห็นและรูปภาพในสื่อสังคมออนไลน์ ตัวอย่าง ได้แก่ Facebook และ Foursquare เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ สามารถแบ่งขอบเขตตามการใช้งาน โดยดูที่วัตถุประสงค์ว่าผู้ใช้งานมีความต้องการในการใช้งานอย่างไร หลักของการเข้าใช้งาน และคุณลักษณะที่มีร่วมกัน ซึ่งการแบ่งประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ รู้จักความหลากหลายและเพื่ออำนวยความสะดวกในการเลือกใช้งานอย่างมากมาย แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นช่องทางที่มีจลาจลใช้ในการหลอกลวงให้ลงทุนได้อย่างง่ายดาย โดยมีหลาย

แพลตฟอร์มที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการหลอกลวง ผู้ใช้ควรมีความระมัดระวังในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากช่องทางเหล่านี้สามารถนำไปสู่การลงทุนที่เสี่ยงหรือถูกหลอกได้

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมไซเบอร์

อาชญากรรมทางไซเบอร์หรือการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์เป็นปัญหาอาชญากรรมรูปแบบหนึ่งที่สามารถพบเห็นได้มากขึ้นในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากสังคมได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ ส่งผลให้อาชญากรรมไซเบอร์กลายเป็นความท้าทายครั้งสำคัญของทุกประเทศ เพื่อที่จะให้ได้แนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับอาชญากรรมไซเบอร์ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ได้ศึกษาและรวบรวมไว้ ดังนี้

2.2.1 ความหมายของอาชญากรรมไซเบอร์

นัทธมน เพชรกล้า (2562) ได้ให้ความหมายว่า อาชญากรรมไซเบอร์ เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหรืออาชญากรรมผ่านทางเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ หรือเครือข่ายระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการก่อเหตุ ซึ่งสรุปได้ว่าอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์นั้นเกิดจากความเจริญก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีของมนุษย์ โดยการเจริญเติบโตของระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อย่างไม่หยุดยั้งก็ย่อมเป็นช่องทางที่ทำให้อาชญากรได้ศึกษาและคิดวิธีการต่าง ๆ ได้หลากหลายชนิด ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้คนเป็นวงกว้างทั้งในระดับความมั่นคงภายในและภายนอกประเทศ

ราชบัณฑิตยสภา (2562) ได้ให้ความหมายว่า อาชญากรรมไซเบอร์ คือ 1. การกระทำผิดกฎหมายโดยใช้คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือ เช่น ทำลาย เปลี่ยนแปลง หรือขโมยข้อมูล 2. การทำให้การทำงานของระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบเครือข่าย ถูกระงับ ชะลอ ชัดขวาง หรือรบกวนจนไม่สามารถทำงานตามปกติได้

องค์การพิพิธภัณฑศึกษาศาสตร์แห่งชาติ (2564) ได้ให้ความหมายว่า อาชญากรรมไซเบอร์ คือ การทำความผิดทางกฎหมายโดยใช้คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการทำลาย แก้ไข หรือขโมยข้อมูลเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายกับองค์กร บริษัท หรือแม้แต่ตัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างเช่น เจาะเข้าสู่ระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของเหยื่อผ่านช่องทางอีเมล โดยการส่งอีเมลและแนบไฟล์ที่เป็นมัลแวร์ (Malware) โดยใช้วิธีเขียนอีเมลเชื้อเชิญให้เหยื่อเปิดไฟล์ดังกล่าว หรือการโจมตีระบบฐานข้อมูลขององค์กรด้วยแรนซัมแวร์ (Ransomware) เพื่อเรียกค่าไถ่ข้อมูล เป็นต้น

K. Jaishankar (2011 อ้างถึงใน สาวตรี สุขศรี, 2560) ได้ให้ความหมายว่า อาชญากรรมไซเบอร์ คือ ความผิดที่กระทำขึ้นต่อบุคคลหรือกลุ่มของปัจเจกบุคคล มูลเหตุจูงใจทางอาญา

ซึ่งผู้กระทำมีเจตนาทำให้เหยื่อเสียชื่อเสียง ทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจของเหยื่อ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม โดยใช้เครือข่ายโทรคมนาคมสมัยใหม่เป็นเครื่องมือ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า อาชญากรรมไซเบอร์ เป็นการกระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ โดยมีมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว หรือมีเจตนาเพื่อให้เหยื่อได้รับผลกระทบ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม อีกทั้งอาชญากรรมไซเบอร์ที่เกี่ยวข้องกับการหลอกลวงให้ลงทุนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน ซึ่งรวมถึงกลโกงต่าง ๆ ที่มีฉ้อโกงใช้เพื่อหลอกลวงผู้คนที่ลงทุนในโครงการหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีอยู่จริง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความปลอดภัยทางการเงินของผู้บริโภคอย่างรุนแรง

2.2.2 รูปแบบของอาชญากรรมไซเบอร์

ปัจจุบันอาชญากรรมไซเบอร์นั้นได้เกิดขึ้นหลากหลายรูปแบบ โดยแต่ละรูปแบบล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและสังคมทั้งสิ้น ซึ่งนักทฤษฎี เพชรกล้า (2562) กล่าวว่า รูปแบบของอาชญากรรมไซเบอร์สามารถแบ่งได้ 9 รูปแบบดังนี้

1. อาชญากรรมที่เป็นการขโมยข้อมูล ซึ่งหมายรวมถึงการขโมยข้อมูลจาก internet service provider หรือผู้ให้บริการหรือผู้ที่มีเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต รวมไปถึงการขโมยข้อมูลเพื่อที่จะใช้ประโยชน์ในการลักลอบใช้บริการ เช่น การขโมยข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์โทรศัพท์ เพื่อที่จะสามารถควบคุมการใช้โทรศัพท์ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยเอาข้อมูลนั้นมาเป็นประโยชน์ เป็นการแอบใช้บริการฟรี

2. อาชญากรรมนำเอาการสื่อสารผ่านทางคอมพิวเตอร์มาขยายความสามารถในการกระทำความผิดของตน เช่น อาชญากรรมธรรมดาทั่วไปที่ทำผิดเกี่ยวกับการขนหรือค้ายาเสพติด ใช้การสื่อสารผ่านทางคอมพิวเตอร์ติดต่อกับเครือข่ายอาชญากรรมของตน เพื่อขยายความสามารถในการประกอบอาชญากรรม ซึ่งรวมไปถึงการใช้คอมพิวเตอร์ปกปิดกลบเกลื่อนการกระทำของตนไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ได้ด้วยการใช้เทคโนโลยีที่เรียกว่า encryption หรือการตั้งรหัสการสื่อสารขึ้นมาเฉพาะระหว่างหมู่อาชญากรด้วยกัน ซึ่งผู้อื่นไม่สามารถเข้าใจได้

3. การละเมิดลิขสิทธิ์ การปลอมแปลง ไม่ว่าจะเป็นการปลอมแปลงเช็ค การปลอมแปลงรูปเสียง หรือการปลอมแปลงสื่อทางคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่ามัลติมีเดีย รวมทั้งการปลอมแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ คดีที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับอาชญากรรมประเภทนี้ ได้แก่ MPAA V, Reimerdes: Cracking DVD with DeCssh

4. การใช้คอมพิวเตอร์และการสื่อสารผ่านทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีเครือข่ายทั่วโลกเผยแพร่ภาพลามกอนาจาร รวมถึงข้อมูลที่ไม่สมควรซึ่งการจะเป็นภาพลามกอนาจาร หรือไม่สมควรนั้น อาจจะมีปัญหาคุณค่าวัฒนธรรมของแต่ละสังคมว่าจะรับได้หรือไม่ รวมทั้งการใช้คอมพิวเตอร์

บอกกล่าวข้อมูลที่ไม่สมควรที่จะเผยแพร่ เช่น วิธีการในการก่ออาชญากรรมหรือสูตรในการผลิตระเบิด

5. การฟอกเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งใช้อุปกรณ์ทางคอมพิวเตอร์และการสื่อสารเป็นเครื่องมือทำให้สามารถหลบเลี่ยงอำนาจตัวของผู้กระทำความผิดได้ง่ายขึ้น

6. อันธพาลทางคอมพิวเตอร์หรือพวกก่อการร้าย ซึ่งไม่เพียงแต่เฉพาะผู้มีจิตใจชั่วร้ายเป็นอาชญากรเท่านั้นที่ทำการเหล่านี้เพื่อรบกวนผู้ใช้บริการ แต่ยังมีพวกชอบท้าทายทางเทคนิคอยากรู้ อยากเห็นว่า สามารถเข้าไปแทรกแซงระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นได้มากน้อยเพียงใด อันธพาลทางคอมพิวเตอร์เปรียบได้กับเด็กเถรตามท้องถนนที่อันธพาลดังกล่าวจะทำเช่นเดียวกันคือ เข้าไปในเครือข่ายคอมพิวเตอร์แล้วทำลายข้อมูล หรือตัดต่อ คัดแปลงภาพ หรือทำสิ่งไม่สมควรต่าง ๆ เพื่อรบกวนผู้อื่น

7. การค้าขายหรือชวนลงทุนโดยหลอกลวงผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การให้บริการทางคอมพิวเตอร์มีอยู่มาก และสามารถทำเงินได้เป็นอย่างดี แต่มีพวกหลอกลวงประกาศโฆษณา โดยไม่ได้ให้บริการจริง หรือชักชวนให้เข้าร่วมลงทุนแต่ไม่ได้มีกิจการเหล่านั้นจริง ๆ ซึ่งบางครั้งจะเห็นว่าโฆษณาหลายอย่างดีเกิน ไปกว่าที่จะเป็นของจริง แต่ก็มีผู้ถูกหลอกหลายรายการ เข้าแทรกแซงข้อมูลและนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมาเป็นประโยชน์ต่อตนโดยมิชอบ เช่น การที่สามารถผ่านอินเทอร์เน็ตเข้าไปแล้วเข้าไปเจาะล้วงเอาความลับเกี่ยวกับรหัสหมายเลขของบัตรเครดิต เพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการก่ออาชญากรรมต่อไป หรือแม้กระทั่งการล้วงความลับทางการค้า ซึ่งสามารถทำได้โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งอาจเป็นลักษณะของการดักฟังข้อมูลเพื่อที่จะนำมาเป็นประโยชน์กับกิจการของตนเอง

8. การโอนเงิน เมื่อสามารถเข้าไปในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของธนาคารได้แล้ว มิจนาชีพจะใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ไปเปลี่ยนแปลงตัดแปลงข้อมูล และโอนทรัพย์สินหรือเงินจากบัญชีหนึ่งเข้าไปอีกบัญชีหนึ่งได้ โดยที่ไม่ได้มีการเปลี่ยนถ่ายทรัพย์สินกันจริง แต่ผลคือสามารถได้ทรัพย์สินนั้นมาด้วยการผ่านทางคอมพิวเตอร์

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2565) ได้กล่าวถึงรูปแบบของอาชญากรรมไซเบอร์ว่าการหลอกลวงจากมิจนาชีพนั้นมีมาตั้งแต่อดีต เพียงแต่มิจนาชีพได้มีการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีต้นทุนต่ำและติดตามยากขึ้น ซึ่งอุปกรณ์ที่ติดตัวคนยุคปัจจุบันคือโทรศัพท์มือถือ จึงทำให้คนร้ายใช้ช่องทางนี้เป็นช่องทางหลักในการติดต่อกับเหยื่อผ่านทาง SMS การโทรคุยโดยตรง หรือผ่านแอปพลิเคชันอย่าง Facebook Line หรือ Instagram โดยสามารถประมวลรูปแบบการหลอกลวงหลัก ๆ ได้แก่

1. การอ้างตัวเป็นบุคคลสำคัญหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่น่าเชื่อถือ เพื่อให้เหยื่อโอนเงินหรือทำภารกิจต่าง ๆ

2. การขอข้อมูลสำคัญของเหยื่อ เช่น username password OTP เลขบัตรประจำตัวประชาชน

3. การหลอกให้กดลิงก์ไปยังเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน เพื่อให้ผู้เงินหรือหลอกขูดข้อมูลเหยื่อ

4. การชักชวนให้เล่นพนันออนไลน์หรือลงทุนโดยใช้ผลประโยชน์การสูง ๆ มาจูงใจ

5. การใช้สติปลอมหลอกหลวงผู้ขาย

ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย (2565) กล่าวว่า รูปแบบอาชญากรรมทางไซเบอร์ที่คนไทยมักจะตกเป็นเหยื่อบ่อยมากที่สุดมีดังนี้

1. การหลอกหลวงผ่านอีเมล (Email scam)

SMS หรือ Email ปลอมที่ทุกคนรู้จักกัน มักจะอ้างว่ายินดีด้วยคุณถูกรางวัล... หรือคุณได้รับเงินจาก... และเชิญชวนทำงาน เพียงกดที่ลิงก์นี้ สิ่งที่มีฉ้อฉลต้องการคือให้เหยื่อเข้าไปกรอกข้อมูล ในหน้าเว็บไซต์ปลอมที่ถูกสร้างเอาไว้

2. การหลอกหลวงขายสินค้า (Sales scam)

การโดนโกงจากการซื้อขายสินค้าออนไลน์ สามารถพบเห็นได้บ่อยในลักษณะการหลอกขายสินค้าให้โอนเงินแต่ไม่ส่งสินค้า สินค้าไม่ตรงปกสั่งอีกอย่างส่งอีกอย่าง และสินค้าไม่ได้มาตรฐานหรือได้สินค้าของปลอมที่มีการอ้างว่าลดราคาขายถูกกว่าท้องตลาดทั่วไป

3. การหลอกรักออนไลน์ (Romance Scam)

มาหลอกให้รัก มาหลอกให้หลง และจากไป มีฉ้อฉลเหล่านี้มักจะสร้างโปรไฟล์ที่ดูดีหล่อ สวย มีฐานะ คำน่าเชื่อถือ เข้ามาพูดคุย ตีสนิทสนมสานสัมพันธ์ เมื่อเหยื่อหลงรัก หลงเชื่อใจจนขาดสติ จะให้โอนเงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ให้มีฉ้อฉล และบางรายถูกหลอกให้ขนส่งยาเสพติดหรือสิ่งผิดกฎหมาย

4. การหลอกรักหลวงลงทุน (Hybrid Scam)

มีฉ้อฉลพวกนี้จะคล้ายกับการ Romance Scam แต่จะใช้ความโลภของเหยื่อมาหลอกหลวงยิ่งโลกมากยิ่งขึ้นเสียเงินมาก โดยสร้างโปรไฟล์ปลอมเป็นนักลงทุน มีทรัพย์สินจำนวนมาก จากนั้นจึงส่งข้อความถึงเหยื่อเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในเชิงธุรกิจ หลอกให้เกิดความโลภอ้างว่ามีช่องทางการลงทุนที่ได้รับผลตอบแทนสูง ถ้าเหยื่อไม่ได้เกิดความสงสัยและเกิดความโลภโดยไม่ศึกษาให้ดีจะถูกหลอกให้ลงทุนเรื่อย ๆ โดยใช้แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ลงทุนปลอมที่มีฉ้อฉลสร้างขึ้นมา

5. การหลอกลวงด้วยการโทรศัพท์โดยแก๊งคอลเซ็นเตอร์ (Vishing Phishing)

รูปแบบนี้สามารถพบเห็นได้บ่อย และยังคงมีคนหลงเชื่อเป็นประจำ โดยแก๊งคอลเซ็นเตอร์มีจรรยาบรรณนี้จะพยายามสร้างสถานการณ์ สร้างความกลัวให้เหยื่อตกใจ โดยอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานต่าง ๆ อ้างว่าเหยื่อมีส่วนร่วมกับการฉ้อโกงหมาย บัญชีธนาคารถูกใช้ฟอกเงินหรือตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายจากบริการขนส่ง เมื่อเหยื่อกลัวและตกใจจนขาดสติก็จะให้บอกข้อมูลส่วนตัวหรือให้ออนเงินเพื่อความสุจริต

6. การหลอกให้ลงทุนแชร์ลูกโซ่ (Ponzi scheme)

ขบวนการแชร์ลูกโซ่มีการพัฒนาให้ทันสมัยและทำให้คนนำเชื่อถือมากขึ้น มาทั้งในรูปแบบของแอปพลิเคชัน หรือเว็บไซต์ มักจะหลอกชักชวนให้ร่วมลงทุน โดยอ้างถึงผลกำไรตอบแทนที่สูงในช่วงระยะเวลาสั้น โดยช่วงแรกเหยื่อจะได้รับเงินจากการลงทุนจริง แต่เมื่อมีเหยื่อหลงกลร่วมลงทุนขยายเครือข่ายมากขึ้น ท้ายที่สุดเหยื่อก็ไม่ได้รับผลตอบแทนตามที่ได้อ้างไว้ และหนีหายไปพร้อมกับทรัพย์สินที่เหยื่อได้ใช้ลงทุน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า อาชญากรรมไซเบอร์นั้น มีรูปแบบในการหลอกลวงที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการกระทำโดยอาศัยช่องว่างในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของเหยื่อในการก่ออาชญากรรม ซึ่งรูปแบบของอาชญากรรมไซเบอร์ส่วนใหญ่จะมีการอ้างว่าเป็นบุคคลหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่น่าเชื่อถือ เพื่อหลอกให้เหยื่อปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองต้องการ หรืออีกรูปแบบหนึ่งคือ ใช้ผลตอบแทนที่มีมูลค่าสูงมาเป็นสิ่งจูงใจให้เหยื่อปฏิบัติตาม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการหลอกลวงให้ลงทุน

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ส่งผลให้การใช้ชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไป มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้น การทำธุรกรรมต่าง ๆ รวมถึงการซื้อ-ขายสินค้าและบริการทางออนไลน์ และแพลตฟอร์มต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ช่วงที่ผ่านมาพบเห็นกรณีผู้บริโภคออนไลน์ถูกหลอกลวง หรือแม้แต่การนำบุคคลที่มีชื่อเสียงไปหลอกลวงผู้อื่นทางออนไลน์ให้ร่วมลงทุน จนส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินและการดำเนินชีวิตอย่างคาดไม่ถึง (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564)

“การลงทุนมีความเสี่ยง ผู้ลงทุนควรพิจารณาให้รอบคอบก่อนตัดสินใจลงทุน” คำกล่าวนี้ อยู่คู่กับนักลงทุนมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งแม้ว่านักลงทุนจะมีการพิจารณาถึงโอกาสขาดทุนในการลงทุนอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว แต่สิ่งหนึ่งที่ควรระมัดระวังควบคู่ไปด้วยคือการหลอกลวงและการฉ้อโกงในรูปแบบต่าง ๆ จากมีจรรยาบรรณ ซึ่งในปัจจุบันมีแนวโน้มที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น เพื่อที่จะให้ได้แนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับการหลอกลวงให้ลงทุน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ได้ศึกษาและรวบรวมไว้ ดังนี้

2.3.1 ความหมายของการหลอกลวงให้ลงทุน

ราชบัณฑิตยสภา (2554) ได้ให้ความหมายว่า หลอกลวง หมายถึง ใช้อุบายทุจริตลวงให้เข้าใจผิด หรือแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง เพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจผิด

มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย (2566) ได้ให้ความหมายว่า การหลอกลวงให้ลงทุน หมายถึง การหลอกให้หลงเชื่อเข้าร่วมลงทุนในธุรกิจ ที่อ้างว่ามีผลกำไรที่ดีมาก โดยเสนอผลตอบแทนที่สูงในเวลาอันสั้นเป็นการจูงใจ คำว่า “ลงทุน” “ผลตอบแทนสูง” “ใช้เวลาไม่นาน” ยิ่งทำให้คนมาร่วมลงทุนเยอะขึ้น เพราะหวังที่จะรวยได้แบบรวดเร็ว

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การหลอกลวงให้ลงทุน หมายถึง การใช้อุบายในการหลอกลวงผู้อื่นให้หลงเชื่อ และชักชวนให้ร่วมลงทุน โดยใช้วิธีการจูงใจด้วยการหลอกลวงว่าจะได้รับผลตอบแทนที่มีมูลค่าสูงในเวลาอันสั้น

2.3.2 รูปแบบของการหลอกลวงให้ลงทุน

กระทรวงมหาดไทย (2561) อธิบายว่า รูปแบบของการฉ้อโกง/การหลอกลวงให้ร่วมลงทุน เป็นขบวนการเครือข่ายใช้วิธีการ โฆษณา ชวนเชื่อชาวบ้านมาร่วมลงทุน โดยอ้างเป็นการลงทุนธุรกิจที่ได้กำไรมหาศาล ให้ผลตอบแทนเยอะ พยายามอธิบายตามรูปแบบกลวงให้ชาวบ้าน ผู้ที่หลงเชื่อก็จะนำเงินมาลงทุน โดยผู้ถูกหลอกมักจะได้รับเงินจากการโอนเข้าบัญชีในช่วงแรก ๆ ตามที่โฆษณา ชักชวนเอาไว้หลังจากนั้นก็เลิกโอนเงินแล้วหนีหายไป

นิภาพันธุ์ พูนเสถียรทรัพย์ (2565) อธิบายว่า รูปแบบของการหลอกลวงให้ลงทุนนั้นมี 2 รูปแบบ ดังนี้

1. แชรส์ลูกโซ่

เป็นกลโกงที่มีมานาน และมีการพัฒนาให้ซับซ้อนยิ่งขึ้นตามยุคสมัย โดยได้การระดมทุนจากสมาชิกที่ตกเป็นเหยื่อ เนื่องจากมักจะจูงใจด้วยผลตอบแทนที่สูง และมักอ้างว่านำไปลงทุนในธุรกิจที่มีกำไรดี แต่ไม่ให้ความชัดเจนในเรื่องประเภทของการลงทุน เนื่องจากต้องการหาสมาชิกใหม่ให้ได้มาก ๆ เพื่อนำเงินจากรายใหม่มาจ่ายให้รายเก่า ซึ่งจะทำแบบนี้เป็นทอด ๆ กันไปเป็นลูกโซ่ ทำยที่สุดเมื่อถึงจุดที่ธุรกิจหมุนเงินไม่ทัน จึงเริ่มเลื่อนการจ่ายผลตอบแทน สุดท้ายวงแชร์ลูกโซ่นี้ก็จะถึงจุดจบ ซึ่งรายละเอียดของรูปแบบแชร์ลูกโซ่มีดังนี้

1.1 การระดมทุนขายฝัน ชักชวนให้เข้าร่วมถือหุ้นในบริษัท โดยหลอกว่าบริษัทมีแผนจะเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยส่วนมากมักอ้างว่าจะเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศ เพื่อให้ตรวจสอบได้ยาก และต้องการที่จะหาสมาชิกให้มากพอก่อน เพื่อให้เราไปชักชวนคนอื่นมาร่วมลงทุนด้วย

1.2 แชร์ลูกโซ่ออนไลน์ เป็นการหลอกลวงทาง Social Media ต่าง ๆ เช่น LINE, Facebook โดยชักชวนให้เล่นแชร์เป็นแพ็คเกจ มีการจ่ายดอกเบี้ยเป็นเงินปันผลทุกสัปดาห์ เพื่อจูงใจให้ลงทุนเพิ่มไปเรื่อย ๆ และเมื่อวงแชร์มีขนาดใหญ่มากพอ จากนั้นจึงปิดวงแชร์ แล้วหลบหนีเอาเงินไป

1.3 ขายทริปเที่ยวในฝัน เป็นการสร้างธุรกิจเครือข่ายที่นำแพ็คเกจท่องเที่ยวราคา ถูกมาเป็นสิ่งจูงใจ แต่ต้องเสียเงินค่าสมัครแรกเข้า และค่าสมาชิกรายเดือน เพื่อสิทธิ์ในการ ซื้อแพ็คเกจท่องเที่ยว รวมทั้งยังมีการหลอกให้ซื้อแพ็คเกจราคาถูกกว่าปกติ เพื่อจูงใจให้ คนซื้อ จากนั้นจึงเอาเงินที่ได้หลบหนีไป

1.4 เสนอผลตอบแทน “การันตี” ที่สูงเกินความเป็นจริง เช่น รับรองผลตอบแทน มากกว่า 6 - 8% ต่อเดือน หรือสูงถึง 72 - 96% ต่อปี โดยไม่ได้กล่าวถึงความเสี่ยงหรือ การขาดทุนเลย อย่างไรก็ตามปัจจุบันเริ่มมีการเสนอผลตอบแทนที่สมจริงมากขึ้น เช่น 10% - 12% ต่อปี ทำให้การสรุปว่าผลตอบแทนที่ได้นี้มากกว่าปกติหรือไม่จะทำได้ยากขึ้น หรือแอบอ้างบุคคลมีชื่อเสียงเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ จึงต้องมาพิจารณาถึงแหล่งลงทุนว่า เป็นการลงทุนในอะไร มีความชัดเจนมากน้อยเพียงใด ตรวจสอบได้หรือไม่ นอกจากนี้มี การอ้างถึงบุคคลที่เคยลงทุนมาก่อน หากมีการสอบถามไปกลุ่มคนเหล่านี้มักมีการ ตระเตรียมกันไว้แล้ว และมีการชักจูงอย่างออกนอกหน้าให้รับลงทุน ซึ่งอาจเป็นการ ชักชวนต่อเนื่องกันในกลุ่มเพื่อนหรือญาติพี่น้อง ทำให้เกิดความเกรงใจ

2. ชักชวนลงทุนในรูปแบบการเงินโดยไม่มีใบอนุญาต

การชักชวนให้นำเงินไปลงทุนในหุ้นไทย หุ้นต่างประเทศ อนุพันธ์ต่างประเทศ อัตรา แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือแม้แต่สินทรัพย์ดิจิทัล โดยบุคคลหรือกิจการที่ไม่มีใบอนุญาต อย่างถูกต้อง ตัวอย่างกลโกงในรูปแบบนี้ เช่น ลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนต่างประเทศ (Forex) เป็นการชักชวนให้เข้าลงทุนในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึง ผลตอบแทนจำนวนมาก ทำให้หลายคนหลงเชื่อเข้าไปลงทุน โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ให้คำอธิบาย Forex ในประเทศไทย ดังนี้

2.1 นักลงทุนที่ดำเนินธุรกรรมในลักษณะดังกล่าว (ซื้อขาย Forex) ด้วยตนเอง สามารถกระทำได้ แต่ผู้ลงทุนนั้นต้องรับผิดชอบในความเสี่ยงที่อาจเกิดความเสียหาย จากการขาดทุนในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของตนเอง

2.2 ปัจจุบันยังไม่มี การออกใบอนุญาตให้ผู้ใดประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระ เงินต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอัตราแลกเปลี่ยน ในลักษณะการเก็ง กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ดังนั้นหากมีบุคคลใดมาชักชวนให้ร่วมลงทุนใน

ลักษณะดังกล่าวให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า อาจโดนมิฉฉาชีพหลอกลวงและอาจได้รับความเสียหายได้

2.3 กรณีที่มีการชักชวนประชาชนให้ลงทุนในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยที่ผู้ชักชวนดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลนั้นไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 วรรคสอง แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

2.4 การตั้งตัวเป็นครูสอนหลักสูตรเกี่ยวกับการลงทุนเทรด Forex ผ่านทางโซเชียลมีเดีย มีค่าเรียนที่สูงเกินจริงไปมาก แต่ไม่ได้ผลตามที่คาดหวัง และทำให้เกิดการสูญเสีย นอกจากนี้การติดตามตัวคนผิบบนโลกออนไลน์สามารถทำได้ยาก

กระทรวง หารุศิระ (2565) กล่าวว่า การหลอกลวงลงทุนมักจะเอาผลตอบแทนสูงในระยะสั้น ๆ มาจูงใจ และตั้งแต่โซเชียลมีเดียมีการแพร่หลายในภายหลัง เหล่ามิฉฉาชีพมักจะสร้างความน่าเชื่อถือผ่านการนำเสนอข้อมูลปลอม ซึ่งรูปแบบของการหลอกลวงให้ลงทุนมีดังนี้

1. เปิดเพจที่มักจะใช้โลโก้ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ หรือให้คนเข้าใจผิด เช่น โลโก้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

2. แอบอ้างชื่อผู้มีชื่อเสียงเพื่อชักชวนลงทุน เช่น กรณีปลอมไลน์ ซืออีโอ WHA หรือ จีรพร หารุศิระสกุล เพื่อหลอกลให้ร่วมลงทุน หรือแก๊งมิฉฉาชีพใช้ชื่อบริษัท อมตะฯ และโลโก้แอบอ้างลงทุนร่วมลงทุนผ่านระบบ Line Official เพจ Facebook และช่องทางอื่น ๆ โดยใช้โลโก้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เปิดเพจเพื่อหลอกลให้ประชาชนร่วมลงทุน เป็นต้น

3. ทำอินโฟกราฟิกให้ข้อมูล เช่น ชวนลงทุนผลตอบแทนสูง เริ่มต้นได้ด้วยเงินจำนวนไม่มาก หรือทำเอกสาร บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) ปลอม แต่ให้โอนเงินเข้าบัญชีส่วนตัว

4. ให้โอนเงินเข้า “บัญชีม้า” ซึ่งเป็นบัญชีที่ถูกซื้อมาจากคนที่รับเปิดบัญชีขาย

5. เงินจะถูกโอนต่อไปเรื่อย ๆ หลายบัญชี บางครั้งปลายทางคือ ต่างประเทศ หรือไปเปลี่ยนเป็นสกุลเงินดิจิทัล ส่งผลให้ยากต่อการจับกุม หรือส่วนใหญ่จับกุมได้เพียงแค่คนรับจ้างเปิดบัญชีที่เป็นด่านแรกเท่านั้น

สุกสิรี จันทวรินทร์ (2565) อธิบายว่า มิจฉาชีพมีกลยุทธ์การหลอกลวงหลากหลายรูปแบบ เพื่อหลอกล่อเหยื่อ ซึ่งมิจฉาชีพมักใช้เทคนิคจิตวิทยาการโน้มน้าว 2 ประเภทหลัก ๆ คือ การอ้างอำนาจ (authority) และการกดดัน โดยการจำกัดเวลาหรือจำนวนรางวัลตอบแทน (scarcity) มิจฉาชีพอาจสร้างความไว้วางใจโดยการแสดงให้เห็นว่าข้อเสนอที่นำมาล่อลวงนั้นมีความถูกต้องตามกฎหมายและมีหน่วยงานหรือบริษัทที่น่าเชื่อถือรองรับ หรือแม้กระทั่งการอ้างอิงว่าตนเป็นตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งทำให้เหยื่อรู้สึกเชื่อใจและไว้วางใจ อีกทั้งผู้หลอกลวงมักใช้การโน้มน้าวทางอารมณ์มากกว่าการโน้มน้าวด้วยเหตุผล เช่น จงใจจำกัดระยะเวลาในการส่งข้อมูลหรือโอนเงิน จำกัดจำนวนสินค้าที่จำหน่าย หรือจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วมการลงทุน ซึ่งทำให้เหยื่อรู้สึกว่าต้องรีบส่งข้อมูลหรือโอนเงินเพื่อจะได้รับผลตอบแทนที่ล่อตาล่อใจ และหลงเชื่อว่าตนจะได้รับผลตอบแทนตามที่ผู้หลอกลวงสัญญาไว้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบของการหลอกลวงให้ลงทุน มักจะใช้วิธีการนำผลตอบแทนที่มีมูลค่าสูงมาเป็นสิ่งจูงใจ และสร้างความน่าเชื่อถือโดยอ้างว่าเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน จึงทำให้หลายคนหลงเชื่อเข้าไปลงทุนจำนวนมาก ดังนั้นก่อนที่จะมีการลงทุนจึงควรพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือก่อนร่วมลงทุนเสมอ และคำนึงถึงผลตอบแทนด้วยว่าสมเหตุสมผลหรือไม่ เพื่อลดโอกาสในการถูกหลอกลวงให้ลงทุน

2.3.3 วิธีการป้องกันการหลอกลวงให้ลงทุน

ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย (2565) อธิบายว่า วิธีการป้องกันการหลอกลวงให้ลงทุน มีดังนี้

1. ไม่ลงทุนตามคำชักชวนโดยไม่ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ โดยระมัดระวังเพจปลอม และระวังการแอบอ้างบุคคลที่มีชื่อเสียง
2. ไม่หลงเชื่อการอ้างผลตอบแทนที่สูงเกินจริง เนื่องจากการลงทุนมีความเสี่ยง ดังนั้นผลตอบแทนที่สูงมักจะมาพร้อมความเสี่ยงสูง อย่าเร่งรีบตัดสินใจ
3. อย่าด่วนตัดสินใจ ต้องตรวจสอบตัวตนบริษัทก่อนลงทุน สามารถตรวจสอบรายชื่อผู้ให้บริการ และบุคลากรเกี่ยวกับการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตได้ที่ www.sec.or.th
4. ไม่โอนเงินเข้าบัญชีบุคคลธรรมดา ซึ่งผู้ให้บริการที่ถูกต้องตามกฎหมายต้องใช้บัญชีธนาคารเป็นชื่อบริษัทของผู้ให้บริการเท่านั้น และต้องมีรายงานยืนยันผลการลงทุน

กระทรวง การุศิระ (2565) กล่าวว่า วิธีการป้องกันการหลอกลวงให้ลงทุน มีดังนี้

1. ศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบก่อนลงทุน โดยการศึกษาคำหาความรู้ในผลิตภัณฑ์นั้น ๆ อย่างจริงจัง
2. ลงทุนด้วยตนเอง หรือเลี่ยงการจ้างเทรดแบบโอนเงิน

หลอกลวง ให้บุคคลทั่วไปร่วมลงทุนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ เมื่อ 2562 ขณะนั้นมีสมาชิกซึ่งเป็นผู้เสียหายกว่า 70,000 คน มูลค่าความเสียหายกว่าหนึ่งหมื่นล้านบาท

ไทยรัฐ (2567) ได้มีการนำเสนอเรื่องราวของผู้เสียหาย 2 คน ซึ่งทั้งสองคนให้ข้อมูลตรงกันว่า เริ่มเข้าไปลงทุนจากการชักชวนของคนใกล้ชิด ที่ทราบว่ามีการลงทุนรับผลตอบแทนแบบการเทรดเงิน โดยการทำงานของโบรกเกอร์นั้น จะมีการตั้งแผนธุรกิจให้กับแม่ทีมต่าง ๆ แบบลักษณะแชร์ลูกโซ่ว่า ถ้าหากลูกค้าเข้ามาเทรด หรือนำเงินเข้ามาในระบบได้ จะได้รับเงินค่าชักชวน ให้มีการชวนต่อและมีการนำรถเบนซ์ รถหรูราคาแพงต่าง ๆ มาเป็นสิ่งจูงใจให้แม่ทีมหาลูกค้านำเงินมาลงทุนมาก ๆ โดย 1 พอร์ตเท่ากับ 10,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือเป็นเงินไทยจำนวน 316,000 บาท โดยลูกทีม คือ ผู้เสียหายที่ถูกหลอกให้เข้ามาลงทุน โดยคิดว่าจะได้กำไรจากการเทรดเอง Copy Trade สุดท้ายโบรกปลอม ไม่ได้มีการเทรดจริง แต่นำเงินไปใช้ในเรื่องอื่น จึงนำเงินจากคนใหม่มาจ่ายให้คนเก่า สุดท้ายไปไม่ได้เพราะหาเงินจากคนใหม่มาจ่ายคนเก่าไม่ได้

Siam Blockchain (2024) ได้มีการนำเสนอเรื่องราว BitConnect ที่เปิดตัวในปี 2016 โดยอ้างว่าเป็นแพลตฟอร์มการลงทุน Bitcoin ที่ใช้ AI trading bot เพื่อทำกำไรจากการซื้อขายเหรียญ Bitcoin นักลงทุนนับล้านคนถูกล่อด้วยผลตอบแทนที่สูงถึง 1% ต่อวัน ความนิยมของ BitConnect พุ่งสูงสุดในปี 2017 โดยเหรียญ BitConnect Coin (BCC) มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ในปี 2018 หน่วยงานกำกับดูแลในหลายประเทศเริ่มตั้งคำถามเกี่ยวกับความโปร่งใสของโปรเจกต์ BitConnect ปิดตัวลงอย่างกะทันหัน และนักลงทุนสูญเสียเงินรวมประมาณ 2 พันล้านดอลลาร์ และเรื่องราว OneCoin ซึ่งก่อตั้งโดย Dr. Ruja Ignatova ในปี 2014 โดยอ้างว่าจะเป็น “Bitcoin ตัวต่อไป” แต่แท้จริงแล้ว OneCoin ไม่มีบล็อกเชนที่รองรับอยู่เบื้องหลัง โปรเจกต์นี้ใช้กลยุทธ์การตลาดแบบเครือข่าย (MLM) โดยชักชวนผู้คนเข้าร่วมผ่านการซื้อแพ็คเกจการศึกษา เมื่อโปรเจกต์ขยายตัว OneCoin ได้หลอกลวงผู้คนที่กว่า 4 พันล้านดอลลาร์ ก่อนที่ Dr. Ruja จะหายตัวไปในปี 2017 และทิ้งโปรเจกต์ที่กลายเป็นหนึ่งในแชร์ลูกโซ่ที่ใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ไว้เบื้องหลัง

จากกรณีศึกษาจะเห็นได้ว่าแชร์ลูกโซ่ในวงการ cryptocurrency ยังคงเป็นภัยทางการเงินที่ไม่สามารถมองข้ามได้ โดยเฉพาะเมื่อมีการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น AI หรือการขุดเหรียญเพื่อดึงดูดความสนใจจากนักลงทุน การสัญญาผลตอบแทนสูงเกินจริงมักเป็นหนึ่งในกลยุทธ์หลักที่ใช้ในการหลอกลวง ซึ่งถือเป็นสัญญาณเตือนที่นักลงทุนทุกคนควรระวัง

2.4 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเหยื่ออาชญากรรม

ปัญหาอาชญากรรมในสังคมปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของเหยื่อ

อาชญากรรมและสังคมอีกด้วย เพื่อที่จะให้ได้แนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับเหยื่ออาชญากรรม ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ได้ศึกษาและรวบรวมไว้ ดังนี้

2.4.1 ความหมายของเหยื่ออาชญากรรม

สราวุธ เบญจกุล (2551) ได้ให้ความหมายว่า เหยื่ออาชญากรรม หมายถึง ผู้ประสบผลร้าย หรือความเสียหาย ทั้งด้านชีวิต ร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากการละเมิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเหยื่ออาชญากรรมนั้นจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

สิทธิกร สักดิ์แสง และคณะ (2553) ได้ให้ความหมายว่า เหยื่ออาชญากรรม หมายถึง บุคคล ผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนตามกฎหมาย เช่น บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภรรยา (ในคดีอาญาที่ผู้เสียหายตาย/ บาดเจ็บและไม่สามารถจัดการเองได้) ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือผู้จัดการ/ผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคลในกรณีกระทำกับนิติบุคคลเท่านั้น บุคคลเหล่านี้ถือเป็นผู้เสียหายและมีสิทธิตามกฎหมาย

ประเทือง ธนิยผล (2557 อ้างถึงใน วรรณนิสา สุขสวัสดิ์, 2562) ได้ให้ความหมายว่า เหยื่ออาชญากรรม หมายถึง บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการก่ออาชญากรรมของผู้กระทำความผิด หรืออาชญากร โดยปราศจากความยินยอมของผู้นั้น ผู้เสียหายอาจได้รับความเสียหายทางร่างกาย ได้แก่ การถูกประทุษร้ายแก่ร่างกาย และได้รับความเสียหายทางทรัพย์สิน ได้แก่ การถูกปล้น ใจโจรกรรม เป็นต้น ในความเป็นจริงผู้เสียหายในการก่ออาชญากรรมมิได้หมายถึงเฉพาะตัวผู้ถูกทำร้ายเท่านั้น ยังหมายรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดของผู้ถูกทำร้ายอีกด้วย ซึ่งบุคคลเหล่านี้ก็จะพลอยได้รับผลเสียหายจากเหตุการณ์ร้ายนั้นด้วย ได้แก่ ครอบครัว พ่อแม่ พี่น้อง สามีภรรยา และบุตร หรือบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบอุปการะของผู้ถูกทำร้าย เป็นต้น

ปัญญาพร แจ่มวุฒิปรีชา (2562) ได้ให้ความหมายว่า เหยื่อ หมายถึง คนที่ถูกทำร้ายทำให้ บาดเจ็บ ถูกปล้น ถูกปลิดชีวิต ถูกโกง ถูกหลอกลวง โดยผู้อื่นหรือโดยเหตุการณ์เลวร้ายไม่ว่าจะเป็น ทางด้านร่างกายหรือจิตใจ

อาริษา พันธุ์เอี่ยม และดิญทรธรณ์ ประทีปพรณรงค์ (2563) ได้ให้ความหมายว่า เหยื่ออาชญากรรม หมายถึง บุคคลที่ได้รับความเสียหาย ทั้งความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และ เสรีภาพหรือสิทธิอื่น ๆ จากการก่ออาชญากรรมของผู้อื่นที่เป็นผู้กระทำความผิดซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เหยื่ออาชญากรรม หมายถึง ผู้ที่ได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ซึ่งเป็นผลมาจากการก่ออาชญากรรมของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรที่กระทำความผิดกฎหมายที่บัญญัติไว้ ไม่ว่าจะเหยื่ออาชญากรรมนั้นจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

2.4.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเหยื่ออาชญากรรม

ทฤษฎีแบบแผนการดำเนินชีวิต (Lifestyle Theory)

ผู้ตั้งทฤษฎีคือ ฮินเดอร์แลงก์ กอตเฟรดซัน และการ์โรฟาโล (Hindelang, Gottfredson and Garofalo) อธิบายว่า บุคคลจะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมขึ้นอยู่กับแนวความคิดในการดำเนินชีวิต เช่น ชอบเสี่ยงภัย ชอบดื่มสุรากับใคร ๆ ชอบเล่นการพนัน เป็นต้น (พลิสสุภา พจนะลาวัณย์, 2560)

นอกจากนั้นยังรวมถึงพฤติกรรมชอบเสี่ยงโชค อยากลงทุนน้อยแต่ได้ผลตอบแทนสูง ด้วยเหตุนี้จึงเป็นจุดอ่อนที่ทำให้มีงานวิจัยได้สังเกตเห็นช่องว่างในการก่ออาชญากรรม โดยใช้วิธีการให้ข้อเสนอผลตอบแทนสูง เพื่อเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เหยื่อนำเงินที่มีทั้งหมดมาร่วมลงทุน (พลิสสุภา พจนะลาวัณย์, 2560)

ทฤษฎีปกตินิสัย (Routine Activity Theory)

นักวิชาการที่ถือว่าเป็นผู้พัฒนาทฤษฎีนี้คือ ลอร์เรน โคเฮนและมาร์คัส เฟลสัน (Cohen and Felson) ทฤษฎีปกตินิสัยมีหลักการสำคัญดังนี้ คือ อาชญากรรมเกิดจากองค์ประกอบ 3 ประการหรือที่เรียกว่า สามเหลี่ยมอันเป็นพื้นฐานของการเกิดอาชญากรรม คือ อาชญากรที่จะกระทำความผิด เหยื่อที่เหมาะสม และการขาดความสามารถในการปกป้องทรัพย์สินหรือร่างกาย สำหรับสมมติฐานหลักของทฤษฎีปกตินิสัยคือ อัตราการเป็นเหยื่ออาชญากรรมของบุคคลจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีองค์ประกอบครบทั้งสามประการ (เหยื่อ เป้าหมาย และการขาดความคุ้มครอง) ซึ่งนักวิชาการทั้งสองท่านได้ให้ความหมายของปกตินิสัย (Routine Activity) คือ กิจกรรมหรือการกระทำโดยบุคคลที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งเป็นประจำ เช่น การออกไปทำงาน ปล่อยให้บ้านเรือนไม่มีคนเฝ้า การสวมใส่เครื่องประดับที่มีราคาแพง หรือการออกไปนอกบ้านในเวลากลางคืน โดยลักษณะของบุคคลที่อาจตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ง่ายด้วย เช่น เพศหญิง อายุุน้อย หรืออายุมาก ฯลฯ นอกจากนี้ยังรวมถึงบุคคลที่มีลักษณะโลกมากหรือมีพฤติกรรมเสเพล มักตกเป็นเหยื่อถูกลอบปลงใจได้ง่ายขึ้น (ปกรณ์ มณีปกรณ์, 2555)

2.4.3 สาเหตุของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

บุคคลทุกเพศทุกวัยมีโอกาสในการตกเป็นกลุ่มเป้าหมายของการหลอกลวง โดยเฉพาะเพศหญิงมักตกเป็นเหยื่อเป้าหมายของการหลอกล่อให้รักเพื่อหลอกลวงโกงทรัพย์สิน ส่วนผู้สูงวัยมักเป็นเหยื่อของการ โกงทรัพย์สินหรือหลอกล่อเอาข้อมูลส่วนตัวออนไลน์ และบุคคลที่มีการศึกษาและมีรายได้ค่อนข้างสูงมักเป็นเหยื่อของการล่อลวงให้ลงทุน อีกทั้งงานวิจัยทางจิตวิทยาชี้ว่ามี 3 ลักษณะนิสัยที่เพิ่มความเสี่ยงการถูกโกงทรัพย์สิน โดยมีงานวิจัย ดังนี้ (สุกสิรี จันทวรินทร์, 2565)

1. นิสัยและพฤติกรรมเสี่ยง (risk-taking) เล่ห์การหลอกลวงเปรียบเสมือนการซื้อลอตเตอรี่หรือการพนันแบบไม่เป็นทางการ เพราะฉะนั้นบุคคลที่มีนิสัยกล้าลองทำสิ่งใหม่ ๆ และรับความเสี่ยงนั้นมีแนวโน้มตอบรับข้อเสนอของผู้หลอกลวงมากถึงสองเท่าเมื่อเทียบกับบุคคลที่ไม่ชอบความเสี่ยง ลักษณะชอบความเสี่ยงจึงเป็นตัวชี้วัดว่าบุคคลนั้นมีแนวโน้มจะทำตามข้อเสนอผู้หลอกลวงและเชื่อใจผู้หลอกลวง เพราะไม่ได้ใส่ใจกับการประเมินระดับความสุ่มเสี่ยงของข้อเสนอ แต่กลับมุ่งความสนใจไปที่รางวัลผลตอบแทนที่อาจได้รับจากการลองเสี่ยง

2. ความสามารถในการควบคุมตนเอง (self-control) การกำกับตนเองเป็นทักษะสำคัญที่รวมถึงการควบคุมอารมณ์ชั่วขณะ การควบคุมพฤติกรรม และการควบคุมความต้องการของตนเอง บุคคลที่ชอบตัดสินใจเสี่ยงมักมีความสามารถในการกำกับตนเองต่ำ เช่น มีนิสัยชอบซื้อของโดยไม่ทันยั้งคิด บุคคลที่มีความบกพร่องในการควบคุมตนเองจึงไม่สามารถยับยั้งการตัดสินใจลงทุนหรือโอนเงินแบบหุนหันพลันแล่น โดยเฉพาะกรณีที่ผู้หลอกลวงใช้กลยุทธ์การจำกัดเวลาหรือจำกัดจำนวนรางวัลตอบแทนเพื่อโน้มน้าวและชักใยทางอารมณ์

3. ความสามารถในการจัดการอารมณ์ (emotional competence) ความฉลาดทางอารมณ์คือความสามารถในการรับรู้และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจทางการเงินที่มีความเสี่ยงสูง บุคคลที่มีทักษะจัดการและควบคุมอารมณ์ตนเองต่ำจะมีความสามารถในการไตร่ตรองข้อมูลลดลง และอาจตัดสินใจทางการเงินโดยใช้อารมณ์ชั่วขณะ เช่น กลัวพลาดโอกาสทองในการทำกำไร หรือรู้สึกคล้อยตามแนวคิดโน้มน้าวของผู้หลอกลวง จึงมีแนวโน้มตอบรับข้อเสนอการล่อลวงทรัพย์สินมากกว่าบุคคลที่กำกับอารมณ์ตนเองได้ดี

สุดสงวน สุธีสร (2543 อ้างถึงใน นันทิยา สวัสดิ์ และวิชัย โสภิต, 2563) ได้แยกสาเหตุของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยพิจารณาจากตัวเหยื่อสามารถแยกสาเหตุของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ 6 สาเหตุ ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรม

วิถีชีวิต (Life Style) ของเหยื่อเป็นสาเหตุให้ตนเองตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม เช่น เหยื่อมีพฤติกรรมส่วนร่วมในการกระทำผิด เหยื่อเป็นผู้ช่วยผู้กระทำความผิด หรือเหยื่อเองอาจเป็นต้นเหตุของการกระทำความผิด เป็นต้น

2. บุคลิกภาพผู้ที่มีบุคลิกภาพที่อ่อนแอ

ผู้ที่ไม่มั่นใจในตนเอง ผู้ที่มักยอมจำนนต่อทุกสถานการณ์และทุกคน ผู้ที่มีความคิดว่าตนเองมีปมด้อยคิดในแง่ลบ เป็นอีกหนึ่งสาเหตุของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

3. ลักษณะทางชีวภาพ

เด็ก ผู้หญิง และคนชรา บุคคลเหล่านี้มีความอ่อนแอทางธรรมชาติซึ่งง่ายต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

4. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หรือสถานที่ที่มองเห็นจับต้องได้ ถ้าขาดการดูแลไม่มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดีจะกลายเป็นสถานที่เสี่ยง

5. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ในสังคมมีความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจและสังคม ค่านิยมในวัตถุของคนในสังคม โอกาสเข้าถึงทรัพยากร เข้าถึงการศึกษาเข้าถึงสวัสดิการและการจ้างงานของคนในสังคมไม่เท่าเทียมกัน สภาพเหล่านี้ บีบบังคับให้คนในสังคมกระทำความผิดและแน่นอนว่าจะต้องมีผู้ที่ต้องตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

6. การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม

การดำเนินงานและขั้นตอนในการนำอาชญากรรมมาลงโทษล่าช้า บางกรณีขาดความเป็นธรรมทำให้เหยื่อรู้สึกท้อแท้ต่อกระบวนการยุติธรรม บางกรณีเหยื่อไปแจ้งความเพราะไม่ต้องการให้เกิดเหตุซ้ำอีก แต่ไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด บางกรณีเมื่อคดีถึงขั้นมีคำพิพากษาแล้ว บทลงโทษกลับไม่มีความเป็นธรรม เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ตัวอาชญากรจึงรู้ถึงช่องว่างทางกฎหมาย การติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจล่าช้าทำให้อาชญากรข่มขู่และเกิดความกำริบ กล้าที่จะกระทำผิดซ้ำอีกเพราะไม่มีความเกรงกลัวต่อกระบวนการยุติธรรม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พลิสสุภา พงนะลาวัณย์ (2560) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีแชร์ลูกโซ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบของแชร์ลูกโซ่ในประเทศไทย 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ และ 3) ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการตกเป็นเหยื่อแชร์ลูกโซ่ กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ที่ตกเป็นเหยื่อแชร์ลูกโซ่ จำนวน 396 คน ผลการศึกษาพบว่า มีแชร์ลูกโซ่ในประเทศไทย 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบของแชร์ลูกโซ่ที่ใช้วิธีการขายสินค้าและบริการ มีลักษณะชักชวนให้ร่วมเล่นแบบปากต่อปาก เช่น การขายสินค้า การลงทุนแบบต่าง ๆ 2) รูปแบบแชร์ลูกโซ่ที่ใช้วิธีการชักชวนให้มาเป็นสมาชิกจะมีลักษณะเหมือนยุคอดีต แต่เน้นการหาสมาชิกมากกว่าการขายสินค้า 3) รูปแบบแชร์ลูกโซ่ที่ใช้วิธีการให้ความรู้และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่เน้นการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือหาสมาชิกเข้าร่วม และการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตกเป็นเหยื่อแชร์ลูกโซ่ จำนวน 11 ตัวแปร ประกอบด้วย 1. ลักษณะของเหยื่ออาชญากรรม 2. ความเชื่อ 3. การตกเป็นเหยื่อ

อาชญากรรมตามแนวพุทธ 4. แบบแผนการดำเนินชีวิต 5. กิจวัตรประจำวัน 6. โอกาส 7. การบังคับ 8. การสนับสนุน 9. ความสามารถ 10. ค่านิยม และ 11. เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ ทั้งหมดส่งผลต่อพฤติกรรมการตกเป็นเหยื่อแฮร์ลุค โซ่ มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ 1) การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับรูปแบบของแฮร์ลุค โซ่ที่หลากหลายและซับซ้อน 2) แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ทันทีเมื่อประชาชนตกเป็นเหยื่อแฮร์ลุค โซ่ เพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยเร็วที่สุด 3) ควรมีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปราบปราม ป้องกัน และแก้ไขปัญหการตกเป็นเหยื่อแฮร์ลุค โซ่ให้เกิดเป็นรูปธรรม และ 4) ควรแก้ไขบทลงโทษในความคิดเกี่ยวกับแฮร์ลุค โซ่ให้รุนแรงขึ้น เพื่อให้ผู้กระทำผิดเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด

กชพรรณ มณีภาค และอุนิษา เลิศโตมรสกุล (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการกระทำผิดใน โลกอินเทอร์เน็ต: กรณีศึกษา การรังแกกันใน โลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการรังแกกันใน โลกไซเบอร์ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ 2) ศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการรังแกกันใน โลกไซเบอร์ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ และ 3) ศึกษาถึงแนวทางที่สามารถป้องกันหรือลดโอกาสการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการรังแกกันใน โลกไซเบอร์ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ตกเป็นเหยื่อการรังแกกันใน โลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย 3 องค์ประกอบหลัก คือ เหยื่อที่เหมาะสม แรงจูงใจให้เกิดการตกเป็นเหยื่อ และภาวะขาดการป้องกัน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม และแนวทางในการป้องกันหรือลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อการรังแกกันใน โลกไซเบอร์ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ เช่น การจัดการกับพฤติกรรม การเข้าสู่โลกไซเบอร์ และการตระหนักถึงวิธีการใช้งานสื่อออนไลน์อย่างเหมาะสม

กรรณก นิลคำ, เสริมศิริ นิลคำ, อิงคอร ศรีลำพูน, ภกวัชณ์ สวณงาม, วรัญญ์กมล มงคลอัศศิริ และปฐมพร ปัญญาติ (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง วิธีการกลโกง ช่องทางการสื่อสาร และประสบการณ์ในการถูกมิฉาชีพออนไลน์หลอกลวงของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิธีการกลโกงและช่องทางการสื่อสารที่มีฉาชีพออนไลน์ใช้หลอกลวงผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงราย และ 2) ศึกษาประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่เคยถูกมิฉาชีพออนไลน์หลอกลวงในจังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มที่มีอายุเกิน 50 ปี ขึ้นไป ในเขตอำเภอเมือง และอำเภอใกล้เคียง จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีประสบการณ์ถูกมิฉาชีพออนไลน์หลอกลวงข้อมูลโดยใช้วิธีการกลโกงแบบการฉ้อโกงโดยหลอกลวงให้ร่วมลงทุนในลักษณะลูกโซ่ คิดเป็นร้อยละ 30.5 รองลงมาคือ ฉ้อโกงโดย

หลอกลวง ทำให้รายการที่ผู้เอทีเอ็มเพื่อให้โอนเงินไปให้ คิดเป็นร้อยละ 27.25 ส่วนช่องทางการสื่อสารที่ผู้สูงอายุถูกหลอกลวงมากที่สุดคือช่องทางเฟซบุ๊ก คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาคือ ไลน์ คิดเป็นร้อยละ 31.25 และน้อยที่สุดคือ อินสตาแกรม คิดเป็นร้อยละ 5.25 และเมื่อผู้สูงอายุรู้ว่าตนเองถูกหลอกลวงส่วนใหญ่ใช้การโพสต์หรือประกาศลงสื่อออนไลน์เพื่อเปิดเผยตัวมีจลาชีพ คิดเป็นร้อยละ 46.75 รองลงมาคือแจ้งความกับพนักงานตำรวจ คิดเป็นร้อยละ 25.75 และน้อยที่สุดคือการตามเอาเงินคืนคิดเป็นร้อยละ 6.5

วนสนันท์ กันทะวงศ์ และฐิติยา เพชรมณี (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง อาชญากรรม เศรษฐกิจ: การหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาวิธีการหลอกลวงในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และ 3) เสนอแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ กลุ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน และผู้ที่ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหาย จำนวน 17 คน ผลการศึกษาพบว่า วิธีการหลอกลวงประชาชนให้ตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมี 2 กรณี คือ 1) กรณีผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาที่มีวิธีการสอนให้เก็งกำไรด้วยตัวเองผ่านบริษัทเก็งกำไรในต่างประเทศ โดยผู้กระทำความผิดจะได้เงินจากการสอนคอร์สสัมมนา 2) กรณีผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลมีวิธีการตั้งทีมงานชักชวนและอ้างว่าใช้ปัญญาประดิษฐ์หรือหุ่นยนต์เก็งกำไร มีการันตีผลตอบแทนและระยะเวลาที่จะได้รับผลตอบแทนซึ่งทั้งสองกรณีเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนที่เข้าข่ายแชร์ลูกโซ่ สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อพบว่า มี 8 ปัจจัย ได้แก่ 1) เศรษฐกิจ 2) ความโลภ 3) เทคโนโลยีสมัยใหม่ 4) การคบหาสมาคม 5) ภาพลักษณ์ 6) ความรู้ความเข้าใจ 7) กิจวัตรประจำวัน และ 8) การทำงานภาครัฐ สำหรับแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อควรได้รับการบูรณาการจากหน่วยงานด้านการเงินการธนาคาร หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมภาคประชาชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดตั้งคณะทำงาน (Task Force) ทำงานร่วมกันในเชิงรุก ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ข้อเสนอแนะการวิจัย ได้แก่ 1) ควรมีการจัดตั้งศูนย์อาชญากรรมเศรษฐกิจแชร์ลูกโซ่ 2) พิจารณาจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่ 3) ผลักดันนโยบายด้านการออมเงินเพื่อแก้ไขปัญหานี้สินของประชาชน 4) ผลักดันแผนรับมือสังคมผู้สูงอายุในอนาคตอันมีความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อ เพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในอนาคตต่อไป

พงศ์ชนรัฐ สุภาณุวัฒน์, ศิริวัฒน์ บัวรอด, โชติระวี หนาแน่น, มาลีรัตน์ มะลิแย้ม และ นลินภัทร์ บำเพ็ญเพียร (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถูกหลอกลวงให้ลงทุนฟอเร็กซ์

โดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบเคมีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการถูกหลอกให้ลงทุนในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่เคยถูกหลอกจากการลงทุนในฟอเร็กซ์ จำนวน 624 คน ผลการศึกษาพบว่า มี 5 ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการถูกหลอกให้ลงทุนฟอเร็กซ์ ได้แก่ จำนวนครั้งที่ได้รับผลตอบแทน จำนวนครั้งที่ลงทุน จำนวนผลตอบแทนที่ได้รับร้อยละผลตอบแทนที่รับจากการลงทุน และจำนวนเงินลงทุน โดยสามารถแบ่งกลุ่มของผู้ถูกหลอกให้ลงทุนได้ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ถูกหลอกส่วนใหญ่มีจะเสียเงินลงทุนน้อยกว่า 50,000 บาท และได้รับผลตอบแทนเฉลี่ย 1 ครั้ง กลุ่มที่ 2 ผู้ถูกหลอกที่เสียเงินลงทุนปานกลางระหว่าง 50,000 ถึง 100,000 บาท และได้รับผลตอบแทนเฉลี่ย 7 ครั้ง และกลุ่มที่ 3 ผู้ถูกหลอกที่เสียเงินลงทุนสูง ระหว่าง 100,000 ถึง 500,000 บาท ได้รับผลตอบแทนเฉลี่ย 14 ครั้ง นอกจากนี้ยังพบ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนเงินที่ลงทุนเฉลี่ยในฟอเร็กซ์ ดังนี้ 1) ช่องทางการทำธุรกรรม 2) ประสบการณ์ด้านการลงทุน ซึ่งผู้ที่มีประสบการณ์ลงทุนมากกว่า 1 ปี มีจำนวนเงินลงทุนเฉลี่ยที่สูงกว่า 3) ร้อยละผลตอบแทนที่ได้รับ โดยร้อยละผลตอบแทนที่สูงขึ้นส่งผลต่อจำนวนเงินลงทุนเฉลี่ยที่สูงขึ้น และ 4) จำนวนครั้งที่ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน โดยจำนวนครั้งที่ได้รับผลตอบแทนมากขึ้น ส่งผลกับจำนวนเงินลงทุนเฉลี่ยที่สูงขึ้น และจากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการป้องกันหรือเฝ้าระวังการถูกหลอกจากการลงทุนฟอเร็กซ์ได้

พชรพงศ์ อังกสิทธิ์ และณัฏธ์พงษ์ แก้วสมพงษ์ (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนในแชร์ลูกโซ่ของนักลงทุน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มผู้ที่เคยเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ จำนวน 200 คนและกลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ จำนวน 200 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน ผลการศึกษาพบว่า มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 5 ตัวคือ เพศ อายุ การศึกษาระดับปริญญา ปัจจัยด้านความเชื่อ และปัจจัยด้านการบังคับ ในส่วนของเพศนั้นพบว่า เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่มากกว่าเพศชาย อาจเป็นเพราะมีสัดส่วนของประชากรที่มากกว่าเพศชายหรืออาจถูกโน้มน้าวจากอาชญากรให้ตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนได้ง่ายกว่าเพศชาย ในส่วนของอายุนั้นยิ่งนักลงทุนมีอายุที่เพิ่มขึ้น ย่อมหมายถึงรายได้หรือเงินออมที่มากขึ้นแต่ด้วยการที่มีงานต้องทำตลอดเวลาหรือการที่เกษียณจากงาน อาจทำให้ถูกหลอกได้ง่าย เนื่องจากไม่สามารถติดตามหรือรู้เท่าทันรูปแบบของการหลอกหลวงที่มีการพัฒนาตลอดเวลาได้ ในส่วนของการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงนั้นย่อมมีแนวทางการคิดที่ต่างออกไปก่อนจะตัดสินใจ และในส่วนของปัจจัยด้านความเชื่อและการบังคับกล่าวได้ว่า การที่ยังมีนักลงทุนตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่นั้นเป็นผลจากการที่นักลงทุนให้น้ำหนักกับความเชื่อมากกว่าไม่แสวงหาข้อมูลที่แท้จริงมาประกอบการตัดสินใจ

และบางส่วนกังวลว่าจะพลาดโอกาสในการลงทุน หรือรู้สึกแปลกแยกจากสังคมที่อยู่มากกว่า การที่จะถูกหลอกลวงชักชวนโดยอาชญากร

ธัญพิชชา สามารถ (2566) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การตกเป็นเหยื่อทางไซเบอร์ของผู้สูงอายุโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงทางไซเบอร์ 2) ศึกษาปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงทางไซเบอร์ และ 3) เสนอแนะแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงทางไซเบอร์ของผู้สูงอายุ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้สูงอายุที่ตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงทางไซเบอร์จำนวน 24 คน ผู้มีส่วนในการหลอกลวงจำนวน 5 คน และเจ้าหน้าที่และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือหรือการป้องกันผู้สูงอายุจากการถูกหลอกลวงทางไซเบอร์จำนวน 9 คน ผลการศึกษาพบว่า เมื่อแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุที่ถูกหลอกลวงทางไซเบอร์ 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีรูปแบบและปัจจัยที่ทำให้ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงแตกต่างกัน คือ 1) ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงให้ลงทุน มีรูปแบบการถูกหลอกลวงโดยส่วนใหญ่ถูกชักชวนจากบุคคลที่รู้จักในกลุ่มไลน์ที่เคยลงทุนด้วยกันหรือพบเห็นโฆษณาเชิญชวนบนสื่อสังคมออนไลน์โดยมีลักษณะของผลตอบแทนที่สูงเป็นสิ่งจูงใจ มีทั้งการให้ค่าตอบแทนจากการแนะนำสมาชิกใหม่ และไม่มีกรให้ค่าตอบแทน ซึ่งผู้ที่มีส่วนในการหลอกลวงเป็นทั้งบุคคลธรรมดา และอยู่ในรูปแบบบริษัทจดทะเบียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อพบว่ามี 8 ปัจจัย คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความโลภ ด้านเทคโนโลยีด้านการสร้างความน่าเชื่อถือของผู้หลอกลวง ด้านความรู้ความเข้าใจในการลงทุน ด้านสภาพความเป็นอยู่ด้านการชักชวนให้ลงทุนจากญาติหรือคนรู้จัก และด้านความเชื่อมั่นใจตนเอง 2) ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงจากแก๊งคอลเซนเตอร์มีรูปแบบการหลอกลวงในการสร้างความตกใจกลัวหรือเกิดความโลภ และมีระยะเวลาในการให้ตัดสินใจจำกัด ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อพบว่ามี 4 ปัจจัย คือ ด้านความกลัว ด้านความโลภ ด้านความไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยี และด้านการอยู่เพียงลำพังขณะเกิดเหตุ 3) ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผู้หลอกลวงจะสร้างโปรไฟล์ให้ดูมีความน่าเชื่อถือ เปิดร้านขายบนสื่อสังคมออนไลน์และขายผ่านตลาดกลางออนไลน์เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ สินค้าที่หลอกลวงมักจะเป็นสินค้าที่ราคาไม่สูงนัก หรือเป็นสินค้าที่มีราคาถูกกว่าท้องตลาดทั่วไป ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อพบว่ามี 3 ปัจจัยคือ ความไว้วางใจร้านค้าออนไลน์โดยไม่ได้ตรวจสอบ การส่งเสริมการขายที่ผิดปกติและราคาสินค้าที่มีราคาไม่สูง 4) ผู้สูงอายุที่ตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงให้รักทางออนไลน์ มีรูปแบบการใช้จิตวิทยาในการหลอกลวงสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและใช้ระยะเวลาในการสร้างความไว้วางใจ เลือกลงเหยื่อจากการดูโปรไฟล์บนสื่อสังคมออนไลน์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อพบว่ามี 4 ปัจจัย คือ ความรัก ความหลง ความน่าเชื่อถือ ด้านความเหงา และความอายของผู้ที่ถูกหลอกลวง โดยการหลอกลวงทั้ง 4 รูปแบบ

มีปัจจัยร่วมกันคือ ความรู้ไม่เท่าทันการหลอกลวง สำหรับแนวทางการแก้ไขการตกเป็นเหยื่อ ได้แก่ การสร้างความตระหนักให้กับผู้สูงอายุในการรู้เท่าทันถึงรูปแบบการหลอกลวงทางไซเบอร์ การระมัดระวังการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวผู้อื่นที่ไม่รู้จัก การให้คำปรึกษาในกลุ่มของครอบครัว การจัดตั้งเครือข่ายกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อเผยแพร่ข่าวสารการหลอกลวงทางไซเบอร์ ความร่วมมือของภาคเอกชนผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในการปิดกั้นช่องทางการหลอกลวงจากผู้หลอกลวง ตลอดจนหน่วยงานของรัฐในการออกมาตรการทางกฎหมาย ตลอดจนการบังคับใช้ อย่างเคร่งครัด

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน เพื่อศึกษารูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยทั้งที่เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร และการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน รูปแบบของการหลอกลวงให้ลงทุน รวมถึงการตัดสินใจของเหยื่อ เพื่อนำไปสู่แนวทางที่จะสามารถป้องกันหรือลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาจากผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และเจ้าหน้าที่ที่ให้การช่วยเหลือหรือป้องกันบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

3.2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า โทมัส แมคมิลแลน (Thomas T. Macmillan) ได้มีการเสนอว่า หากใช้ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนมากกว่า 17 คนขึ้นไป อัตราความคลาดเคลื่อนจะยิ่งลดน้อยลง (ขวัญชัย สิทธิรัตน์ และธีระวัฒน์ จันทิก, 2559) ผู้วิจัยจึงกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 21 คน โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลหลักเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาจากบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน เพศชายและหญิง กลุ่มวัยทำงาน อายุระหว่าง 25 - 60 ปี เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีการศึกษาและมีรายได้ค่อนข้างสูงจึงมักเป็นเหยื่อของการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และเคยแจ้งความดำเนินคดีภายในระยะเวลา 6 ปี (พ.ศ. 2561 - 2566) โดยติดต่อส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงหน่วยงานกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวน

อาชญากรรมทางเทคโนโลยี ให้ช่วยส่งต่อเอกสารเชิญชวนเข้าร่วมการวิจัยและเอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่างให้กับบุคคลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด และให้บุคคลดังกล่าวติดต่อกลับมาหาผู้วิจัยหากยินดีให้ข้อมูลตามหมายเลขโทรศัพท์ของผู้วิจัยที่ได้แจ้งไว้ในเอกสารชี้แจงเพื่อขออนุญาตประสานงานนัดสัมภาษณ์ต่อไป ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจะไม่สามารถทราบถึงข้อมูลของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้เสียหายก่อนได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเป็นการตัดสินใจยินยอมให้ข้อมูลและเข้าร่วมโครงการวิจัยโดยอิสระด้วยจากตัวผู้ให้ข้อมูลเอง ซึ่งเป็นการใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกทีละคนกับบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนจำนวน 17 คน เพื่อหาสาเหตุเชิงลึกที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่ให้การช่วยเหลือหรือป้องกันบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน เพื่อหาแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน โดยติดต่อส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอสัมภาษณ์ไปยังผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกทีละคน จำนวน 4 คน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีในงานวิจัยนี้ใช้คำว่า ตำรวจไซเบอร์ และปฏิบัติหน้าที่หรือมีประสบการณ์การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ถูกหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน เป็นระยะเวลาตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป

เกณฑ์ในการคัดเลือก-คัดออก

เกณฑ์ในการคัดเลือกซึ่งคัดเลือกจากผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกที่มีคุณสมบัติทั้ง 2 กลุ่มตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาและเหมาะสมที่จะเข้าสู่โครงการวิจัย โดยต้องได้รับการคัดเลือกโดยปราศจากอคติหรือการบังคับ หากภายหลังผู้วิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่ถูกคัดเลือกเข้าโครงการวิจัยแล้ว แต่อาจเกิดอันตรายหรือมีโอกาสเสี่ยงกับผลแทรกซ้อนจากการวิจัยได้มากกว่าคนปกติหรือผู้ให้ข้อมูลรายอื่น เช่น เกิดภาวะผิดปกติทางร่างกายหรือจิตใจ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยต่อได้ หรือสูญเสียคุณสมบัติบางประการตามเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงต้องดำเนินการคัดออก และหากเกิดกรณีกระทบกระเทือนจิตใจผู้ให้ข้อมูลเกินกว่าจะดำเนินการให้ข้อมูลต่อได้ ผู้วิจัยจึงต้องดำเนินการถอนผู้เข้าร่วมการวิจัยหรือยุติการเข้าร่วมการวิจัย

ทั้งนี้สถานที่ ระยะเวลาที่กำหนด หรือระบบการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีแนวทางการเลือกสถานที่ที่เหมาะสม โดยเป็นสถานที่ที่เงียบสงบไม่โจ่งแจ้งหรือเป็นที่พลุกพล่าน ทั้งการสัมภาษณ์แบบออนไลน์และออฟไลน์ ซึ่งเป็นไปตามความสะดวกของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ซึ่งการสัมภาษณ์แบบออนไลน์นั้นผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่จำเป็นต้องเปิดกล้องขณะดำเนินการสัมภาษณ์ และ

หากผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่มีความประสงค์ที่จะให้ผู้วิจัยบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์สามารถแจ้งได้ตลอดเวลา โดยผู้วิจัยได้กำหนดตามความเหมาะสมและเอื้อต่อผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ซึ่งจำนวนครั้งที่เข้าสัมภาษณ์ได้ปรับให้ยืดหยุ่นตามความสมบูรณ์ของข้อมูลและประเด็นที่สำคัญ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้สัมภาษณ์ด้วยความสมัครใจและสามารถปฏิเสธการตอบการสัมภาษณ์ได้ตลอดเวลา ทั้งนี้ผู้วิจัยตระหนักถึงการไม่รบกวนความเป็นส่วนตัว ก่อนการสัมภาษณ์จึงได้มีการติดต่อนัดหมายล่วงหน้า และส่งเอกสารชี้แจงเพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ได้มีโอกาสพิจารณาก่อนตัดสินใจในการเข้าร่วมในการให้ข้อมูลสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้และผู้มีสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเท่านั้น

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.3.1 แบบสัมภาษณ์

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วยบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และเจ้าหน้าที่ที่ให้การช่วยเหลือบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ โดยแบบสัมภาษณ์มี 2 ชุดคือ

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ส่วนที่ 2 การถูกหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ที่ให้การช่วยเหลือหรือป้องกันบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ส่วนที่ 2 การให้ความช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงทางออนไลน์ให้ลงทุน

3.3.2 เครื่องบันทึกเสียง

ในการเก็บข้อมูลอาจใช้เครื่องบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ โดยจะมีการแจ้งและขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญก่อนทำการบันทึกเสียง หากผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่ยินยอมให้ใช้เครื่องบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ทางผู้วิจัยจะไม่ใช้เครื่องบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ครั้งนั้น

3.3.3 แบบบันทึกข้อมูล (Record Form)

ในการเก็บข้อมูลมีการใช้แบบบันทึกข้อมูล (Record Form) ประกอบการสัมภาษณ์ ตามประเด็นที่ต้องการศึกษา

3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย หนังสือ บทความ วารสารวิชาการ ข้อมูลทางสถิติ แนวคิด ทฤษฎี และสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการทดลองผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับทุติยภูมิประเภทต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก รวมทั้งนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลในการวิจัย

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอสัมภาษณ์ที่ออกโดยคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงหน่วยงานกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ช่วยส่งต่อเอกสารเชิญชวนเข้าร่วมการวิจัยให้กลุ่มผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนจำนวน 17 คน และเจ้าหน้าที่ที่ให้การช่วยเหลือหรือป้องกันบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนจำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 21 คน ตามที่ได้คัดเลือกไว้แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเชิญเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3. ผู้วิจัยส่งหนังสือแจ้งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมทั้งแนบเอกสารแนะนำตัวประกอบหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอสัมภาษณ์ และแบบสัมภาษณ์ เพื่อมอบให้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ศึกษาล่วงหน้าก่อนตัดสินใจให้ข้อมูล และให้บุคคลดังกล่าวติดต่อกลับมาหาผู้วิจัยหากยินดีให้ข้อมูลตามหมายเลขโทรศัพท์ของผู้วิจัยที่ได้แจ้งไว้ในเอกสารชี้แจงเพื่อขออนุญาตประสานงานนัดสัมภาษณ์ต่อไป โดยวิธีการดังกล่าวเป็นไปตามการตัดสินใจยินยอมให้ข้อมูลและเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. ผู้วิจัยเข้าพบผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตามกำหนดวันเวลาที่ได้ติดต่อประสานไว้ เพื่อทำการสัมภาษณ์ เรื่อง การหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน โดยมีการจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ หากผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่ยินยอมให้ใช้เครื่องบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ทางผู้วิจัยจะไม่ใช้เครื่องบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ครั้งนั้น และจะใช้วิธีการจดบันทึกข้อมูลเพียงอย่างเดียว

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยกำหนดแนวทางสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และเจ้าหน้าที่ที่ให้การช่วยเหลือหรือป้องกันบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน เพื่อขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนอย่างเป็นทางการ การสัมภาษณ์เชิงลึกนั้นผู้วิจัยได้มีการดำเนินการจัดบันทึกข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์ และการบันทึกเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการขออนุญาตก่อนทำการบันทึกเสียง เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการตรวจสอบและตรวจทานความถูกต้องย้อนกลับในภายหลังได้ หากผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่ยินยอมให้ใช้เครื่องบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ทางผู้วิจัยจะไม่ใช้เครื่องบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ครั้งนั้น

6. ผู้วิจัยเริ่มจากการถอดถอดคำจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้นผู้วิจัยได้อ่านเอกสารที่ได้จากการถอดถอดคำจากการสัมภาษณ์ รวมทั้งอ่านข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึก เพื่อหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยและรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ของแต่ละคนไว้เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย และได้มีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulate) ซึ่งเป็นการพิจารณาความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ ผ่านการพิจารณาด้านเวลา สถานที่ และบุคคลที่มีความแตกต่างกัน

ทั้งนี้ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวิจัยจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยชื่อการนำเสนอข้อมูลจะเป็นในภาพรวม และผู้มีสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งข้อมูลจะถูกเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีรหัสผ่านของผู้วิจัยเท่านั้น ส่วนเอกสารจะเก็บไว้ในตู้เอกสารที่ใส่กุญแจไว้เป็นเวลา 1 ปี หลังการเผยแพร่ผลการวิจัยและจะถูกนำไปทำลายหลังจากนั้นด้วยวิธีการย่อยเป็นเศษกระดาษหรือโดยวิธีการเผา

3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา
2. นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต

สังกัด คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2) รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร

สังกัด คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3) ดร.พิชิต รัชตพิบูลภพ

สังกัด คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา การประเมินค่าความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ช่วยประเมินว่าข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์แล้วนำผลมาพิจารณาคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อความมีความเหมาะสมสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความมีความเหมาะสมสอดคล้อง

-1 หมายถึง ข้อความไม่สอดคล้องหลัง

จากนั้นนำแบบประเมินให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้องของข้อคำถาม และนำมาหาค่าความสอดคล้องโดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ

n หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. ผลจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ

ในทุกข้อคำถามนั้น หากข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 จะคัดเลือกไว้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 จะพิจารณาการปรับปรุงหรือไม่คัดเลือกไว้

4. รายงานผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ

สรุปผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผลรวมของคะแนนการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านในแต่ละข้อคำถามเท่ากับ 3 คะแนน ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย (IOC) จึงมีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาวิจัย ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการถอดถ้อยคำจากการสัมภาษณ์

อย่างละเอียด เพื่อให้การตีความและการกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องน่าเชื่อถือ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้มีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulate) ซึ่งเป็นการพิจารณาความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ ผ่านการพิจารณาด้านเวลา สถานที่ และบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งการตรวจสอบด้านเวลา พบว่า ระยะเวลาที่บุคคลที่ตกเป็นเหยื่อแต่ละราย ถูกหลอกลวงมีความแตกต่างกันในเรื่องของกลวิธีที่มีการพัฒนาเป็นรูปแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้นตามระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป การตรวจสอบด้านสถานที่ พบว่า บุคคลที่ตกเป็นเหยื่อบางราย ถูกหลอกลวงผ่านแอปพลิเคชันที่แตกต่างกัน และการตรวจสอบด้านบุคคล พบว่า บุคคลที่ตกเป็นเหยื่อแต่ละรายมีประสบการณ์ถูกหลอกลวงในกรณีที่แตกต่างกัน และนำข้อมูลมาประมวลผลเพื่อสังเคราะห์หาสาเหตุของการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน รูปแบบของการหลอกลวงให้ลงทุน การตัดสินใจของเหยื่อ ผลกระทบที่ได้รับจากการตกเป็นเหยื่อ และแนวทางที่จะสามารถป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

3.7 จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ผู้วิจัยดำเนินการขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ชุดที่ 4 กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และได้ผ่านการพิจารณารับรองเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2567 โดยในการปฏิบัติการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงหลักการในการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยเฉพาะกับบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนที่เป็นผู้ร่วมในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยเคารพในบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การขอความยินยอมโดยให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตัดสินใจอย่างอิสระ และเก็บรักษาความลับข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยเฉพาะบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อซึ่งถือเป็นกลุ่มเปราะบาง และยังคงรักษาไว้ซึ่งหลักคุณประโยชน์ที่จะไม่เสี่ยงให้ก่ออันตรายทั้งกายใจกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยหากผู้ร่วมในการวิจัยรู้สึกอึดอัด หรือรู้สึกไม่สบายใจกับบางคำถามมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้น รวมถึงมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมหรือวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อการค้ารางวัลชีวิต และการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด ซึ่งข้อมูลในการสัมภาษณ์จะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะเป็นการนำเสนอข้อมูลจะเป็นในภาพรวม และได้ดำเนินการทำลายข้อมูลที่เกี่ยวข้องหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

โดยผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ด้วยหลักความยุติธรรม โดยปราศจากอคติหรือการบังคับ และการดูแลต่อสถานะทางสังคมของผู้ร่วมในการวิจัย ในครั้งนี้ เป็นไปตามสถานะที่กำหนดในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 กลุ่ม ที่ได้กล่าวไว้แล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์ให้สัมภาษณ์ด้วยความสมัครใจ และสามารถปฏิเสธการตอบการสัมภาษณ์ ได้ตลอดเวลา

ทั้งนี้การติดต่อและวิธีการเข้าถึงผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตระหนักถึงการไม่รุกล้ำความเป็นส่วนตัว โดยได้มีการติดต่อนัดหมายล่วงหน้า และส่งเอกสารชี้แจง เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยได้มีโอกาสพิจารณาก่อนตัดสินใจในการเข้าร่วมในการให้ข้อมูล สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน เพื่อศึกษารูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

- 4.1 สาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน
- 4.2 รูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน
- 4.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

4.1 สาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

ปัจจุบันการใช้สื่อสังคมออนไลน์ได้กลายเป็นช่องทางหนึ่งในการสื่อสารที่สำคัญ และเริ่มมีอิทธิพลต่อบุคคลทุกช่วงวัยมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้มีจลาจลได้สังเกตเห็นถึงช่องว่างในการก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์เช่นเดียวกัน ฉะนั้นบุคคลทุกเพศทุกวัยมีโอกาสในการตกเป็นกลุ่มเป้าหมายของการหลอกลวง โดยเฉพาะช่วงอายุระหว่าง 25 - 60 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มคนวัยทำงานและวัยเกษียณ เป็นบุคคลที่มีการศึกษาและมีรายได้ค่อนข้างสูง จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายของการหลอกลวง และสาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่มีมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดข้อมูลที่ถูกต้อง การขาดความรู้ในด้านการลงทุน และความโลภหรือหวังผลตอบแทนสูงอย่างรวดเร็ว และหากมองในแง่ของการเกิดอาชญากรรม การเกิดของอาชญากรรมทางเทคโนโลยีนั้นก็มีการเกิดคล้าย ๆ กับการเกิดอาชญากรรมในรูปแบบอื่น ๆ เพียงแต่ว่ารูปแบบหรือวิธีการจะมาในรูปแบบเทคโนโลยีและสื่อสังคมโลกออนไลน์ ดังนั้นเมื่อนำอาชญากรรมที่ประกอบด้วย 1. อาชญากรรม 2. เหยื่อ 3. โอกาสเข้ามาประกอบแล้วจะเห็นว่าอาชญากรรมจะไม่เกิดขึ้น หากตัดสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกในระหว่าง 3 สิ่งนี้ ซึ่งในแง่ของประชาชนหรือเหยื่อนั้นคนร้ายมักอาศัยความกลัวและความโลภของเหยื่อในการหาโอกาสต่อไปในการหลอกลวงเพื่อให้ได้ทรัพย์สินจากเหยื่อ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนได้ดังต่อไปนี้

4.1.1 ด้านนิสัยและพฤติกรรมเสี่ยง มักเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจ หรือการถูกชักจูงจากแรงจูงใจที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ผู้ลงทุนตกอยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการสูญเสียเงินทุน รวมไปถึงบุคคลที่มีนิสัยกล้าลองทำสิ่งใหม่ ๆ และรับความเสี่ยงนั้นก็มีแนวโน้มตอบรับข้อเสนอของผู้หลอกลวง ซึ่งหากประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการลงทุนด้านการเงิน ไม่ว่าจะเป็เหตุการณใด ๆ หรือการเตือนภัยต่าง ๆ จะทำให้เข้าใจได้ว่าไม่ว่าการลงทุนใด ๆ ก็ตาม ไม่มีการลงทุนใดในโลกนี้ที่ได้มาโดยง่าย

1) พฤติกรรมการตัดสินใจอย่างไม่มีข้อมูล เป็นการตัดสินใจที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความรู้หรือข้อมูลที่ไม่เพียงพอ หรือไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจส่งผลให้การตัดสินใจนั้นไม่เหมาะสมหรือมีความเสี่ยงสูง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“เรื่องนี้สอนให้เรารู้ว่าเราต้องมีวิจรรย์ญาณที่มากกว่านี้ ซึ่งเดิมเราเป็นคนมีอะไรอย่างงี่อยู่แล้ว แต่ด้วยความแบบหน้ามึดอยาก ได้เงินกลายเป็นว่าเราเผลอตัวไปกับเขา พอเรารู้ว่าเราโดนหลอกเราก็เลยรีบแจ้งความ ถึงมันจะไม่สามารทที่จะทวงเงินคืนได้ แต่ก็ได้บทเรียน”

(สัมภาษณ์ แก้วตา (นามสมมติ), 11 สิงหาคม 2567)

“เพราะว่าเขาเข้ามาในรูปแบบของการทำงานออนไลน์ทำให้เราไม่ได้มีการศึกษาก่อนเลยคะว่านี่เป็นการหลอกลวง ตอนนั้นแค่เห็นว่าเป็นการทำงานที่ง่าย และสามารถทำควบคู่ไปกับการทำงานประจำของเราได้”

(สัมภาษณ์ มุกดา (นามสมมติ), 18 สิงหาคม 2567)

2) พฤติกรรมการชอบเสี่ยงโชค บุคคลที่มีพฤติกรรมนี้มักจะมีความต้องการที่จะสัมผัสกับความตื่นเต้นหรือความสนุกสนานจากการเสี่ยงโชค และมักมีแนวโน้มที่จะประเมินความเสี่ยงต่ำเกินไปและมองข้ามความเป็นไปได้ในการสูญเสีย ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“อธิบายก่อนว่าส่วนมากทำไมเขาโอนหลายครั้งหลายครั้งแล้วยังไม่เกิดความสงสัย บางคนโดนอีก 18 ครั้ง ทำไมยังไม่รู้สึก สาเหตุมันมาจากเรื่องเดียวเลยคือ คนเสียตายนเงินเก่า เราโอนไปแล้วมันจะหลอกว่าเดี๋ยวดำคืนแน่นอน แต่โอนอีกหน่อยมันมีวิธีการ สรุปลือคือผู้เสียหายเสียตายนเงินเก่าเลย โดนเข้าไปเรื่อย ๆ กว่าจะรู้ตัวก็เยอะแล้ว พวกมิฉฉาซีพีมีวิธีการเรื่องจิตวิทยา และมีการฝึกอบรมอย่างคี่เลย”

(สัมภาษณ์ ดำรวจไชเบอร์ 2, 16 สิงหาคม 2567)

“ถ้าย้อนกลับไปเนี่ยจะหยุด แต่ด้วยความที่ตอนนั้นเราไม่รู้ว่าเป็นการหลอกลวง มันเลยหยุดไม่ได้ ตอนนั้นด้วยบรรยากาศที่แบบปลุกปั่น การส่งเสริมปลอมมา ส่งหลักฐานปลอม และในกลุ่มเนี่ยมีคนได้เงินคืนเห็นว่ามีคนได้เงินเราก็เลยต้องไปต่อ”

(สัมภาษณ์ รัตติ (นามสมมติ), 26 สิงหาคม 2567)

4.1.2 ด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง เป็นทักษะสำคัญที่รวมถึงการควบคุมอารมณ์ ชั่วขณะ การควบคุมพฤติกรรม และการควบคุมความต้องการของตนเอง โดยเฉพาะในกรณีที่มีการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือความรักเป็นเครื่องมือในการชักจูงให้ลงทุน โดยการแอบอ้างสร้างตัวตนให้เกิดความน่าเชื่อถือหลากหลายรูปแบบ และสร้างภาพลักษณ์ให้น่าเชื่อถือ ซึ่งทำให้เหยื่อใช้ความรู้สึกและอารมณ์ในการตัดสินใจโดยขาดการคิดวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

1) ความหลงรัก อาจส่งผลให้เกิดการตัดสินใจที่มีอารมณ์มากกว่าการใช้เหตุผล ทำให้บางครั้งนำไปสู่การลงทุนที่ไม่รอบคอบหรือมีความเสี่ยงสูงขึ้นไปได้ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ช่วงแรกจะชวนคุยให้เกิดความไว้วางใจก่อน จากนั้นจะดึงเข้ากลุ่มไลน์สอนดูกราฟ สอนลงทุน ให้ความรู้เรื่องหุ้น และสุดท้ายจะชวนให้ลงทุนคือถ้าเกิดไปลงทุน เปิดพอร์ตปกติไม่มีปัญหาหรอก แต่ว่าอันเนี่ยมันจะเปิดผ่านแพลตฟอร์มของเขา”

(สัมภาษณ์ อรรณพ (นามสมมติ), 1 สิงหาคม 2567)

“ตอนนั้นมีผู้หญิงมาคุยด้วยแล้วก็มาตีสนิทให้ตายใจบอกกำไรดีลงเพิ่มสิก็เลยลงเพิ่ม อีก 3 ครั้ง ครั้งละ 500,000 รวมเป็น 1,500,000 ของเดิมก็ 500,000 อยู่แล้ว รวมเป็น 2 ล้าน แต่พอแจ้งถอนเงินออกมาถอนไม่ได้ เขาอ้างว่าเราควรห้สพคจะต้องมีค่าดำเนินการเสียเงินเพิ่มกั้อีก”

(สัมภาษณ์ สุชาติ (นามสมมติ), 2 สิงหาคม 2567)

“ในชีวิตคนเราบางทีอะมันก็อยากจะมึเพื่อนคู่คิดอะ ซึ่งบางทีก็มีความเหงาบ้างคะ การที่เค้าหักเข้ามาแล้วมาคุยเนี่ยบางทีเราอะลองคุยดูไม่เสียหาย แต่ก็ไม่ได้คิดว่าจะมาไกลขนาดนี้ คุยกันประมาณสองสัปดาห์จนกระทั่งเขาบอกว่า อยากชวนให้ลงทุนนะ แต่กลัวว่าเราจะรังเกียจเลยไม่กล้าพูดตั้งแต่แรกอะ ด้วยความเชื่อใจระดับหนึ่งกับที่เขาบอกว่าเป็นการลงทุนที่ไม่ได้ทำให้ใครเสียหายหรือไม่ได้ไปหลอกใครมาอะไร เราก็เลยลองดูก็ไม่เสียหาย”

(สัมภาษณ์ นาดยา (นามสมมติ), 13 สิงหาคม 2567)

“การหลอกลวงมากผู้ตกเป็นเหยื่อก็เหมือนเดิมคือพวกที่สร้างโปรไฟล์ ถ้าผู้เสียหายเป็นผู้ชายก็จะมีโปรไฟล์ผู้หญิงสวย ๆ เข้ามาคุยในลักษณะเชิงผู้สาวก่อนประมาณสักเดือนหนึ่ง พอสนิทสนมก็ชวนให้ให้ลงทุนชวนให้หรือเทรดเหรียญในแพลตฟอร์มที่สร้างขึ้น เกือบทุกเคสจะเป็นแบบนี้เกือบหมด”

(สัมภาษณ์ ตำรวจไซเบอร์ 2, 16 สิงหาคม 2567)

“ตอนนั้นเราก็ไม่คิดอะไร เข้าใจว่าเขาที่เล่นด้วย ระหว่างทางที่เล่นเนียผู้ชายคนนี้จะเป็นที่ปรึกษาเขา รับฟังปัญหาตลอด อยู่เคียงข้างให้กำลังใจตลอด แล้วก็มีความอยู่ช่วงหนึ่งที่เงินเราติดขัดเงิน เขากลับมาว่าต้องการทำอะไรอันนี้ก็เป็นอีกข้อหนึ่งที่ทำให้เราคิดว่าไม่มีอะไรเขาเป็นคนดีเขาเป็นแฟนเรา มันเป็นจุดอ่อนของคนทำงานหนักจะแบบว่ามีคนให้กำลังใจอยู่เคียงข้างเราก็เลยไว้ใจเขา”

(สัมภาษณ์ รัตติ (นามสมมติ), 26 สิงหาคม 2567)

2) ความหลงเชื่อ อาจนำไปสู่การสูญเสียทางการเงินอย่างรุนแรง และสร้างผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในตลาดการเงินโดยรวม ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“อ้างว่าเป็นเจ้าของบริษัทจัดส่งพนักงานเชียร์ขายสินค้าหน้าร้านหรืออีเวนต์ (พนักงาน PC) และได้นำคอนแทคของแต่ละบริษัทชื่อดังมาอ้างจนทำให้หลายคนหลงเชื่อ”

(สัมภาษณ์ จิราวรรณ (นามสมมติ), 17 สิงหาคม 2567)

“เขาบอกว่ามีหมอ พยาบาลร่วมลงทุนกับเขาจำนวนมาก ทำให้เราเกิดความเชื่อมั่นว่าถ้าลงทุนไปจะมาพร้อมกับผลกำไรที่สูง”

(สัมภาษณ์ ขวัญใจ (นามสมมติ), 18 สิงหาคม 2567)

“คนร้ายจะสร้างตัวตนของตัวเองขึ้นมาบนสังคม หรือสื่อสังคมออนไลน์ให้มีความน่าเชื่อถือ โดยจะมีการอ้างตนเองเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาการลงทุนบ้าง หรือเป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ ขั้นตอนต่อไปคนร้ายจะใช้วิธีการสุ่มหาเหยื่อ โดยรูปแบบอาจมีการเข้ามาตามกลุ่มการลงทุนต่างๆ ที่มีบุคคลจำนวนมากเพื่อโฆษณาและเชิญชวน เมื่อมีเหยื่อเข้ามาติดต่อสอบถามก็จะเริ่มขั้นตอนถัดไปคือชักชวนและสร้างความเป็นมืออาชีพในการลงทุน แสดงชุดความคิดทางการลงทุน สร้างภาพมายาเกี่ยวกับการลงทุนและกำไรหรือปันผลที่เกินความเป็นจริง โดยจะมีบุคคลมากกว่า 2 –

3 คนในการสร้างเหตุการณ์เพื่อให้เหยื่อเห็นว่า มีการลงทุนและมีการได้กำไรจริง และเมื่อเหยื่อตกหลุมพรางมีการ โอนเงินเพื่อทำการลงทุน ไป”

(สัมภาษณ์ ตำรวจไซเบอร์ 3, 18 สิงหาคม 2567)

“ส่วนใหญ่คดีที่เจอจะเป็นการแอบอ้างชื่อผู้มีชื่อเสียง บริษัทเอกชนหรือใช้ภาพหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนเพื่อชักชวนให้ลงทุน โดยมีนางชีจะมีการแอบอ้างนำชื่อหรือรูปภาพของศิลปิน ดารา นักธุรกิจชื่อดังต่างๆ มาแอบอ้างเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้คนร่วมลงทุนผ่านระบบไลน์ออฟฟิเชียล (Line Official) เพจเฟซบุ๊ก และช่องทางอื่น ๆ”

(สัมภาษณ์ ตำรวจไซเบอร์ 4, 26 สิงหาคม 2567)

4.1.3 ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ เป็นการระงับหรือควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ความโกรธ ความเศร้า ความเครียด หรือความโลภ เพื่อให้สามารถตัดสินใจและแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งในบริบทของการลงทุนนั้นเกิดขึ้นเมื่อความต้องการผลตอบแทนที่สูงมากเกินไปหรือความโลภเข้าครอบงำ เสมือนว่ามีโอกาสทองสำหรับผู้สนใจเข้าร่วมลงทุน ส่งผลให้ผู้ลงทุนมองข้ามความเสี่ยงและการวิเคราะห์ที่สำคัญ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ตอนแรกเนียลงทุนไปหนึ่งล้านครึ่ง ผ่านไป 3 วันได้มาหนึ่งล้านหนึ่งแสน กำไรแสนนึงแล้วอะ จากนั้นก็ถูกหลอกให้ลงทุนเพิ่มอีก 2,500,000 ผ่านไป 3 4 วัน ยังไม่ได้เงินคืนก็บอกว่า คุณต้องลงทุนเพิ่มนะอีก 2,500,000 รวมเป็น 5 ล้านก็ยังไม่ได้เงินคืน”

(สัมภาษณ์ อรรถพ (นามสมมติ), 1 สิงหาคม 2567)

“ยอมรับว่ามีความโลภเิงเราเชื่อว่าทุกคนมันมีความโลภเพราะอยากได้เงิน เพราะเงินมันก็ได้ง่ายแล้วเงินหมุนเวียนในบัญชีเรา เราก็ไม่ได้ซีเรียส”

(สัมภาษณ์ แก้วตา (นามสมมติ), 11 สิงหาคม 2567)

“มีเคสโดนหลอกลงทุนไป 60 ล้าน ผมก็เลยไปดูในสำนวน คือจริง ๆ เขาเป็นผู้หญิงอายุประมาณ 60 เขาอยู่ในเฟซบุ๊กก็แนะนำพูดคุยเรื่องหุ้น คนร้ายที่มีความรู้เรื่องหุ้นก็ชวนคุย โน่นคุยนี้ เขาได้ตอบกันได้ไงครับ เขาเก่งมาก เขาหาคนมารู้เรื่องหุ้น ตอนนี้อยู่หุ้น ไม้คืออย่างนั้นอย่างเงี้ยลงทุนหุ้นต่างประเทศอะไรต่ออะไร ที่ว่าดี ปริญญาเป็นกระบวนการอย่างเป็นทีม คุณ่าเชื่อถือ อย่างที่บอกว่าสมมติเขาคุยกับคุณจะเป็นเรื่องที่คุณเข้าใจและชอบ เขาก็จะเอาคนแบบนั้นมานั้นมาคุย และใช้เวลาไม่ถึงเดือน ทำตัว

เป็นโบรกเกอร์ลงทุน ถ้าอยากเล่นหุ้นก็ต้องฝากคนเล่นจับ โบรกเกอร์ดีเป็นหุ้นต่างประเทศ น่าเชื่อถือ และจุดอ่อนของมนุษย์เกิดความโลภมันก็อยู่ในนั่นเอง”

(สัมภาษณ์ ดำรวจไชเบอร์ 1, 14 สิงหาคม 2567)

“ชักชวนลงทุนโดยโฆษณาว่าได้รับผลตอบแทนสูง ส่วนมากเพจเหล่านี้มักมีการโฆษณาชักชวนโดยอ้างว่าจะได้รับผลตอบแทนสูงเป็นอีกรูปแบบที่ทำให้มีผู้หลงเชื่อเป็นจำนวนมากเพราะคาดหวังในผลตอบแทนดังกล่าว เช่น เงินลงทุน 5,000 บาท ได้รับผลกำไรกว่าร้อยละ 30 เป็นต้น”

(สัมภาษณ์ ดำรวจไชเบอร์ 4, 26 สิงหาคม 2567)

4.1.4 ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม มักทำให้ผู้คนเล็งต่อการตัดสินใจทางการเงินที่ขาดการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนผ่านการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในสังคม โดยเฉพาะเมื่อคนรู้จัก เช่น เพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการเสนอการลงทุน เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้เป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์การลงทุนในธุรกิจเหล่านั้นมาในระดับหนึ่ง เมื่อรู้ว่าคนรอบข้างหรือญาติของตนได้ลงทุนและได้รับผลตอบแทนที่สูง จึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นการตัดสินใจให้เข้าร่วมลงทุนโดยไม่คำนึงถึงความเป็นไปได้ของการหลอกลวง นอกจากนี้จะเห็นได้ว่ากลุ่มคนวัยทำงานและวัยเกษียณ เป็นกลุ่มคนที่มีความมั่นคงทางการเงิน เนื่องจากมีการสะสมทรัพย์สินเพื่อที่ไว้ใช้ในอนาคต แต่มีบางรายที่ต้องการนำเงินสะสมเหล่านี้ลงทุนเพื่อหวังผลตอบแทนในอนาคตให้กับตนเองอีกทางหนึ่ง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“จริง ๆ พี่เป็นพนักงานประจำ แต่อยากมีรายได้เสริมมาดูแลครอบครัวเพิ่มขึ้นจะได้ช่วยให้เราลดค่าใช้จ่ายด้วย วันหนึ่งพี่ก็เลื่อนดู โทรศัพท์ในเฟซบุ๊กก็มีโฆษณาขึ้นมาจะชวนให้ทำงานพิเศษมีให้ร้อยละ 30 ซึ่งค่าจ้างเนี่ยขึ้นละ 2 ถึง 3 บาท ก็เลยคิดว่ามันน่าสนใจแล้วก็ไปงานไม่หนัก ลูกทำได้ด้วย ก็เลยตัดสินใจลงทุนดีกว่า

(สัมภาษณ์ นางพรทิพย์ (นามสมมติ), 10 สิงหาคม 2567)

“สนิทกัน ได้ประมาณ 1 เดือน ทีนี้เขาก็อ้างว่ารู้จักกับคนใหญ่คนโต หลัง ๆ เขาก็เริ่มชักชวนให้ลงทุน บอกว่าได้กำไรทุกวันและวิธีการลงทุนก็ง่าย ๆ แค่ออนเงินเข้าบัญชี”

(สัมภาษณ์ โสภา (นามสมมติ), 10 สิงหาคม 2567)

“ที่กระแสรแรงที่สุดก็คือหลอกลวงคนเกษียณ ซึ่งกลุ่มคนพวกนี้เนี่ยมีเงินเยอะแล้วเล่นมือถือน้อยไม่ค่อยเก่ง เมื่อกี้มีเงินฝาก อยู่บ้านเหงา ๆ อะไรอย่างงี้ พวกนี้ก็มีศึกษา

ข้อมูลว่าตรงนี้เกษียณจะส่งลิงก์มา ลงทุนไม่เป็นภาระลูกหลานอะไรประมาณนี้ นี่ก็เป็นในรักโลก โกรธหลง หรือหลงว่าการลงทุนจะช่วยเหลือลูกได้ ถึงเราเกษียณแล้วเรายังทำได้ ทำให้เหยื่อหลงคิดว่าถ้าฝากกับธนาคารได้ดอกเบี้ย เห็นได้ว่าในยุคปัจจุบันเขาเอาจุดด้อยของเศรษฐกิจมานำเสนอชวนให้ลงทุน”

(สัมภาษณ์ ดำรงไชเบอร์ 1, 14 สิงหาคม 2567)

“เรามีนงานทำอยู่แล้วแต่อยากจะมีรายได้เสริม เพราะว่ารายจ่ายตอนนี้ก็เยอะ รายได้ที่มีไม่เพียงพอ ถ้ามีวิธีหาเงินได้อีกช่องทางหนึ่งก็คงจะดี ทีนี้ก็เห็นว่ามีนงานรับออเดอร์ทำตามภารกิจต่าง ๆ ของเขาก็เลยทำ เขาใช้วิธีการหลอกที่แยบยลมาก”

(สัมภาษณ์ มุกดา (นามสมมติ), 18 สิงหาคม 2567)

“รู้จักกับเขาจากการดูดวงและมีการพูดคุยกันมาตลอด จนเกิดเป็นความสนิทสนม ก่อนจะมีการชักชวนให้ร่วมลงทุนเทรดหุ้นทองคำ เขาบอกว่ามีหมอ พยาบาล ร่วมลงทุนกับเขาจำนวนมาก ทำให้เราเกิดความเชื่อมั่นว่าถ้างลงทุนไปจะมาพร้อมกับผลกำไรที่สูง”

(สัมภาษณ์ ขวัญใจ (นามสมมติ), 18 สิงหาคม 2567)

“ปัจจุบันหลอกพวกที่เกษียณอายุราชการมากกว่า เพราะว่ามีเงินก้อนอยู่และก็มีเงินไม่ได้ถูกนำไปทำอะไรก็นำมาลงทุน จึงโดนหลอกมากกว่า และนิสัยคนที่คิดว่าการทำธุรกิจเป็นเรื่องที่ง่าย แคนำเงินไปลงทุนแล้วได้กำไรมาโดยไม่ต้องมาทำอะไรให้มากมาย ซึ่งหลักการนี้มันไม่มีอยู่จริง จึงเป็นช่องทางทางจิตวิทยาที่ทำให้คนร้ายรู้ถึงช่องทางว่าเหยื่ออยากทำงานสบาย ๆ แล้วได้ผลตอบแทนดี ซึ่งช่วงแรกเหยื่ออาจจะได้ผลตอบแทนกลับมานิดหน่อย ซึ่งผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนมากเป็นคนมีเงิน หรือว่าคนที่เกษียณอายุ หรือ ไม่ก็ทำงานแล้วมีเงิน จึงอยากทำอะไรก็ได้ที่ไม่ต้องเหนื่อยมาก เพียงแค่นำเงินไปลงทุนแล้วรอผลกำไร ซึ่งไม่มีอยู่จริงตามหลักการ แต่มีจลาชีพ มักจะใช้วิธีการหลอกไปเรื่อย ๆ จนเหยื่อตายใจว่าได้ผลจริง ซึ่งก็ได้ผลจริง ๆ แน่แน่นอน แต่เป็นเงินของเหยื่อที่เคยลงทุนไปนั่นเอง”

(สัมภาษณ์ ดำรงไชเบอร์ 3, 18 สิงหาคม 2567)

“เริ่มแรกมีน้องที่รู้จักเขาแนะนำมาอยากให้เราไปรายได้เสริมแนะนำให้เราลงทุนแค่เริ่มจากน้อย ๆ ก่อน ทีนี้มันก็ได้จริงกดถอนเงินออกมาได้ เราก็อยากได้อีกก็มีการอัพระดับวีไอพี เหมือนว่าถ้าเราถึงอัพเยอะ ๆ เราก็จะได้กลับมาเยอะ”

(สัมภาษณ์ ทอฝัน (นามสมมติ), 24 สิงหาคม 2567)

จากผลการศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนแสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการควบคุมตนเองและการจัดการอารมณ์มีความสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่มีความรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สภาพเศรษฐกิจและสังคมยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการลงทุนของบุคคล ดังนั้นการเสริมสร้างความรู้และทักษะในการควบคุมอารมณ์และการตัดสินใจสามารถช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงและสร้างผลลัพธ์ทางการเงินที่ดีในระยะยาว

4.2 รูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

การหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นการหลอกให้ซื้อสินค้าออนไลน์ การหลอกให้รักแล้วโอนเงิน (Romance Scam) การหลอกข่มขู่ทางโทรศัพท์ (Call Center) หรือการหลอกลวงให้ลงทุน (Investment Scams) ล้วนแต่มีการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีต้นทุนต่ำและติดตามได้ยากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุคดิจิทัลที่ข้อมูลไหลเวียนอย่างรวดเร็วส่งผลให้การลงทุนผ่านช่องทางออนไลน์กลายเป็นที่นิยมอย่างมาก แต่ในขณะเดียวกันนั้นทำให้เกิดรูปแบบการหลอกลวงที่มีเป้าหมายเพื่อหลอกลวงเหยื่อในการลงทุนเพิ่มขึ้น และเปอร์เซ็นต์ของความเสียหายที่จะสูญเสียทรัพย์สินไปก็จะเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังรวมถึงการที่คนร้ายมักจะสร้างแพลตฟอร์มในการลงทุนรูปแบบหน้าตาที่คล้ายกับแพลตฟอร์มของการลงทุนที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อให้เหยื่อหลงเชื่อ หรืออาจจะสร้างเป็นแพลตฟอร์มขึ้นมาใหม่ แต่สร้างความน่าเชื่อถือโดยให้กลุ่มคนร้ายด้วยกันเองสร้างสถานการณ์เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ กล่าวคือ การสร้างหน้าม้าขึ้นเพื่อจูงใจให้เหยื่อเกิดความสนใจในแพลตฟอร์มเพื่อลงทุน โดยจูงใจด้วยผลตอบแทนที่มากกว่าการลงทุนทั่ว ๆ ไป

ดังนั้นจึงส่งผลให้รูปแบบของการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนมีหลากหลายรูปแบบ แต่สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถค้นพบรูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนที่สามารถแบ่งออกเป็นทั้งหมด 2 รูปแบบใหญ่ คือ รูปแบบการชักชวนให้ร่วมลงทุนแชร์ลูกโซ่ และรูปแบบการชักชวนลงทุนในรูปแบบการเงินโดยไม่มีใบอนุญาต โดยใช้กลวิธีแอบอ้างเป็นบุคคลหรือหน่วยงานที่น่าเชื่อถือและเสนอผลตอบแทนที่สูงในเวลาอันสั้นเป็นการจูงใจ

4.2.1 รูปแบบการชักชวนให้ร่วมลงทุนแชร์ลูกโซ่

แชร์ลูกโซ่เป็นระบบการลงทุนที่ผู้เข้าร่วมใหม่ต้องชักชวนผู้เข้าร่วมอื่น ๆ ให้เข้ามาลงทุนเพื่อที่จะจ่ายผลตอบแทนให้กับผู้ที่เข้าร่วมก่อนหน้า โดยผู้ลงทุนมักจะถูกล่อลวงด้วยการเสนอผลตอบแทนที่สูงเกินจริงและเป็นไปไม่ได้ โดยไม่กล่าวถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นระบบนี้จึง

พึ่งพาความสามารถในการดึงดูดผู้ลงทุนใหม่ ซึ่งมีผลให้ในที่สุดระบบจะล้มเหลวเมื่อไม่สามารถหาผู้ลงทุนใหม่ได้ แชร้ลูกโซ่นี้ก็จะล้มลง เนื่องจากไม่มีเงินเพียงพอที่จะจ่ายผลตอบแทนหรือคืนเงินให้กับผู้ลงทุนทั้งหมดได้ การตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงรูปแบบนี้ส่วนใหญ่มักมาจากผู้ใกล้ชิดที่เป็นผู้แนะนำ เช่น คนที่รู้จัก เพื่อน หรือญาติ เข้ามาแนะนำและชักชวนให้เกิดการลงทุน

จากการศึกษา พบว่า การตกเป็นเหยื่อจากการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนรูปแบบการชักชวนให้ร่วมลงทุนแชร้ลูกโซ่ มีความหลากหลายรูปแบบ ซึ่งจากการสัมภาษณ์บุคคลที่ตกเป็นเหยื่อ จะเห็นได้ว่า มีประสบการณ์การตกเป็นเหยื่อที่หลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยจะยกตัวอย่างการตกเป็นเหยื่อดังนี้

แชร้ลูกโซ่แบบคลาสสิก ซึ่งมีผู้จัดการแชร้ลูกโซ่ทำหน้าที่ชักชวนผู้คนมาลงทุน โดยให้สัญญาว่าจะได้รับผลตอบแทนสูงในเวลาอันรวดเร็ว แต่ในความเป็นจริงผู้ที่ได้รับผลตอบแทนคือผู้ที่เข้าร่วมก่อน ซึ่งได้รับเงินจากผู้เข้ามาลงทุนใหม่ ส่วนผู้ที่เข้ามาทีหลังมักจะไม่ได้รับเงินคืนหรือได้รับเงินไม่ครบ ดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

คุณนิรมล (นามสมมติ) อายุ 39 ปี ได้เล่าว่า “สมัยที่เป็นพนักงานประจำเคยเป็นหนี้ 10 ล้านบาท ตอนนั้นมีรายได้บวกค่าคอมจะอยู่ที่ประมาณ 50,000 บาทนะคะ แล้วก็ก็มีเพื่อนในวงการเดียวกันมาแนะนำให้ไปลงทุนในบริษัทแห่งหนึ่งค่ะ ซึ่งในบริษัทแห่งนี้เขาเอาเงินเราไปลงทุนแล้วก็มีเงินปันผลให้เราประมาณ 10% เงินก้อนแรกที่ไปลงทุนไปนะคะก็จะอยู่ที่ 30,000 นะคะ โดยเงินก้อนนี้คะเขาบอกว่าเขาเอาไปลงทุนในธุรกิจทั้งในแล้วก็ต่างประเทศคะ แล้วเขาก็แบ่งเงินปันผลมาให้เรา 10% ต่อเดือน ซึ่งก็ได้จริงนะคะ แล้วมันมีทั้งเว็บและก็มีทั้งแอปคะก็เลยเชื่อสนิทใจเลยว่ามันจริงคะ นอกจากนั้นนะคะเขายังพาเราไปดูธุรกิจที่ต่างประเทศ แล้วก็ยังมีหนังสือให้อ่าน แล้วก็มีการคุยเกี่ยวกับการขยายการลงทุน ซึ่งทำให้เราเชื่อเลยว่ามันเป็นของจริงอะ มีแบบเกี่ยวกับสอนเกี่ยวกับการรวยแบบเร็วอะ ไรอย่างแบบนี้คะ พอเริ่มได้เงินหลายเดือนติด ๆ กันอะคะ เราก็เอาเครดิตของตัวเองอะคะ ไปกู้ซื้อคอนโด 4 ห้อง โดยยื่นกู้พร้อมกันเลยนะคะจนเป็นหนี้ 10 ล้านบาทคะ แล้วก็ยังคงเงินในบัตรเครดิตอะคะออกมาลงทุน พอเริ่มได้เงินเยอะอะคะก็เลยชวนเพื่อนมาลงทุนนะคะ แต่สุดท้ายแล้วจากที่เขาเอาเงินคนใหม่มาจ่ายคนเก่าเหมือนจะหมุนไม่ทันเขาก็หนีหายไปเลย ส่วนหนี้ที่เราสร้างไว้ก็ต้องรับผิดชอบใช้หนี้ รู้สึกผิดกับเพื่อนมาก ๆ ที่เราพาเขามาเดือดร้อนไปด้วย สาเหตุหลัก ๆ มาจากความโลภของพี่เลย”

(สัมภาษณ์ นิรมล (นามสมมติ), 13 สิงหาคม 2567)

จากกรณีคุณนิรมล (นามสมมติ) จะพบว่า ผู้หลอกลวงมีการสร้างความน่าเชื่อถือทั้งการสร้างเว็บไซต์และยังพาผู้ร่วมลงทุนไปดูธุรกิจที่ต่างประเทศ ทำให้ผู้ร่วมลงทุนมีความเชื่อว่าธุรกิจดังกล่าวที่ร่วมลงทุนนั้นมีอยู่จริง และเมื่อคุณนิรมลเชื่อสนิทใจจึงมีการลงทุนเพิ่มมากขึ้น แต่สุดท้ายก็ขาดการติดต่อและหนีหายไปในที่สุด ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ของคุณจิราวรรณ (นามสมมติ) แต่ในกรณีนี้ผู้หลอกลวงใช้วิธีการแฝงตัวเรียนคอร์สหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง หลอกลวงยืมเงินลงทุน เนื่องจากเห็นว่าสมาชิกในคอร์สที่ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้มีฐานะ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

คุณจิราวรรณ (นามสมมติ) อายุ 49 ปี อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว ได้เล่าว่า “คนที่หลอกลวงเขาได้แฝงตัวเข้ามาสมัครเรียนตามคอร์สอบรมผู้บริหารระดับสูง เพื่อทำการชักชวนและยืมเงินจากสมาชิกในคอร์สที่ส่วนมากจะเป็นกลุ่มผู้มีฐานะ เขาอ้างว่าเป็นเจ้าของบริษัทจัดส่งพนักงานเชิรชขายสินค้าหน้าร้านหรืออีเวนต์ (พนักงาน PC) และได้นำคอนแทคของแต่ละบริษัทชื่อดังมาอ้างจนทำให้หลายคนหลงเชื่อ เขาเข้ามาตีสนิทผ่านน้องสาว เริ่มแรกปลายปี 2561 และได้ยืมเงินไปจำนวน 3 แสนบาท เพื่อไปลงทุนกับบริษัทที่เขาอ้างถึง และบอกว่าจะให้ผลตอบแทนอยู่ที่ 3% จากนั้นอีกหนึ่งสัปดาห์เขาก็นำเงินจำนวน 3 แสนบาทมาคืนพร้อมกับเงินตอบแทนอีก 3% จริงก็ดูมีความน่าเชื่อถือ จากนั้นก็ทำการยืมเงินไปลงทุนเพิ่มขึ้นอีกหลายครั้งอีก ก่อนเกิดโรคระบาดโควิดเขาก็ติดเงินเราอยู่ประมาณ 20 ล้านบาท แต่หลังจากที่เกิดโควิดแล้วก็เริ่มคืนแหละ แต่คืนช้า และในปี 2566 ก็มีมาให้โอนเงินเพิ่มอีก 9 ล้านบาท อ้างว่าถ้าไม่โอนมาเงินที่อยู่ก่อนหน้านี้จะหายไป เลยทำให้ต้องโอนไปเพิ่ม หลังจากนั้นก็เลื่อนการจ่ายเงินมาเรื่อย ๆ และบอกว่าบริษัทคู่ค้าที่เคยอ้างถึงจ่ายเงินช้า เราก็เลยได้ติดต่อไปทางบริษัทคู่ค้าเองเลย แต่กลับพบว่าไม่มีการติดเงินจริง จึงทำให้ทราบแล้วว่าถูกหลอก ความเสียหายโดยรวมอยู่ที่ 38 ล้านบาท จึงได้ไปแจ้งบริษัทนักสืบเอกชนให้ไปตามทวงหนี้ และพบว่าผู้เสียหายได้ไปแจ้งบริษัทเอกชนที่ตามทวงหนี้กับถูกหนีรายนี้เช่นเดียวกัน เรากับคนที่ถูกหลอกเกือบ 10 คนก็เลยเข้าแจ้งความ”

(สัมภาษณ์ จิราวรรณ (นามสมมติ), 17 สิงหาคม 2567)

การลงทุนถือเป็นหนึ่งในวิธีที่หลายคนเลือกใช้เพื่อสร้างรายได้เสริมและความมั่นคงทางการเงิน แต่ในขณะเดียวกันนั้นก็มีความเสี่ยงที่มาพร้อมกับโอกาสเช่นกัน โดยเฉพาะเมื่อการชักชวนให้ร่วมลงทุนมาจากคนใกล้ชิดหรือคนรู้จักที่เราไว้วางใจจนลืมการตรวจสอบรายละเอียดหรือความเสี่ยงที่แท้จริง จากคำสัมภาษณ์ของคุณคุณทอฝัน (นามสมมติ) อายุ 55 ปี อาชีพ พนักงานประจำ ได้เล่าว่า

“เริ่มแรกมีน้องที่รู้จักเขาแนะนำมาอยากให้เรา มีรายได้เสริม เขาแนะนำให้เรา ลงหุ้นจากลิงก์ ๆ หนึ่ง เขาให้เรากดเข้าไปแล้วก็สอนวิธีการใช้ เริ่มจากน้อย ๆ ก่อน ที่นี้มันก็ได้จริงกดถอนเงินออกมาได้ เราก็พยายามหาทุนมาลงเรื่อย ๆ จากที่แรกลงไป 300,000 บาท ก็ได้กลับคืนมาเป็นกำไร 30,000 บาท แล้วพอได้เห็นเงินว่ามันได้มา ง่าย ๆ ไม่ต้องเหนื่อยด้วย ก็ยิ่งทำให้ลงทุนเพิ่มเข้าไปอีก ตอนนั้นน้องคนนี้ก็ยังคงย ดติดต่อกับเราตลอดนะ แล้วยังบอกด้วยว่าถ้ามีคนสนใจ ก็ให้ติดต่อไปหาเขาได้ เขาจะให้เราทำปริกษา ตอนนั้นเราก็ไม่ได้เอะใจอะไรคะ เราก็ลงทุนต่อไปเรื่อย ๆ ด้วยความที่เราไม่ค่อยถนัดด้วยคะ กะว่าจะถอนทีเดียวเลย พอถึงเวลาที่เรต้องการ ถอนเงินออกมาใช้ ระบบแจ้งว่าถอนไม่ได้ต้องเสียค่าธรรมเนียม เราก็เลยโอนไป แต่ก็ยังเป็นแบบเดิมอีก เราเลยติดต่อไปที่น้องคนนั้นแต่ก็ติดต่อไม่ได้ มารู้ภายหลังว่า ที่เขาทำก็แนวลูกโซ่มีแหละคะมีคน โคนเขาชวนลงทุนแบบนี้หลายคน ยิ่งหาหลอกคน ได้มากก็ยิ่งได้ค่าหัว เสียตายเลยคะตอนนั้นเงินเกือบ 3 ล้าน เพราะความโลภและความไว้วางใจ”

(สัมภาษณ์ ทอฝัน (นามสมมติ), 24 สิงหาคม 2567)

จากกรณีของคุณทอฝัน (นามสมมติ) จะเห็นได้ว่า ผู้หลอกลวงมาในรูปแบบของคนรู้จัก ทำให้ผู้ตกเป็นเหยื่อไม่ทันคาดคิดว่าจะถูกหลอก อีกทั้งในการลงทุนครั้งแรกยังได้กำไรกลับมาจริง อีกด้วย จึงอาจเป็นการตัดสินใจทางการเงินที่โดยใช้อารมณ์ชั่ววูบคะ

แชร์ลูกโซ่ในรูปแบบการทำงานออนไลน์ ซึ่งมีจรรยาวัคอ้างว่ามีงานออนไลน์ที่สามารถ ทำเงินได้ง่ายและรวดเร็ว โดยต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า หรือซื้ออุปกรณ์หรือสินค้าก่อน เริ่มทำงาน ในความเป็นจริงงานดังกล่าวไม่สามารถสร้างรายได้จริง ๆ และผู้ที่เข้าร่วมจะต้องหา คนอื่นมาร่วมจึงจะได้รับผลตอบแทน ดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

นางพรทิพย์ (นามสมมติ) อายุ 45 ปี อาชีพพนักงานประจำ ได้เล่าว่า “จริง ๆ ที่เป็นพนักงานประจำ แต่ว่าอยากมีรายได้เสริมมาดูแลครอบครัวเพิ่มขึ้นจะ ได้ช่วยให้ เราลดค่าใช้จ่ายด้วย วันหนึ่งพี่ก็เลื่อนดูโทรศัพท์ในเฟซบุ๊กมีโฆษณาขึ้นมาคะ ชวนให้ ทำงานพิเศษมีให้ร้อยลูกปัด ซึ่งค่าจ้างเนี่ยขึ้นละ 2 ถึง 3 บาท ก็เลยคิดว่ามันน่าจะสนใจ แล้วยังเป็นงานไม่หนัก ลูกทำได้ด้วย ก็เลยตัดสินใจลงทุนดีกว่า คนร้ายเนี่ยหลอกบอก ว่าเอาอย่างนี้แล้วกันเข้าไปซื้อของในแอปก่อน มันจะมีแอปขายของออนไลน์ให้เลือก สินค้าใส่ตะกร้าแล้วก็สั่งซื้อแล้วก็ให้เราแคปหน้าจอส่งมา แล้วคนร้ายเนี่ยเขา จะ โอนเงินค่าตั้งสินค้าให้ ทำแบบนี้สองครั้งคะ คนร้ายโอนมาให้จริงจากนั้นเนี่ย

คนร้ายก็บอกว่าเดี๋ยวจะดึงเข้ากลุ่ม แล้วก็ให้โอนตั้งค์ไปในบัญชีเขา เขาจะให้บัญชีมา และกำหนดมาให้ต้องโอนตั้งค์เข้าบัญชีนี้ละ พอโอนเสร็จเดี๋ยวโอนคืนให้ครั้งแรกเลย โอนไป 500 บาทมียอดกลับคืนมา 550 บาทได้กำไรมา 50 บาท ก็เลยเอาอีก โอนไป อีก 10,000 กว่าบาท แต่คนร้ายบอกว่าเราทำผิดเงื่อนไขอะ คุณต้องโอนมา 33,999 บาท เพื่อจะทำรายการต่อ และคนร้ายก็อ้างว่าเดี๋ยวจะให้ดอกที่สูงขึ้นอีก ตอนนั้นเพื่อน เตือนแล้วนะก็ไม่ฟังเพราะอยากได้ตั้งค์คืนก่อนก็เลยโอนไปอีก แล้วมันก็เพิ่มขึ้นมาเรื่อย ๆ อะคะ จนกระทั่งโอนไปเยอะสุดเลย โอนไป 49,999 บาท ไม่ได้ตั้งค์คืนเลยคะ แล้วก็โดนหลอกต่อด้วยนะคะบอกให้โอนมาอีก จนในที่สุดเนี่ยโอนไปให้เขาทั้งหมด 985,300 กว่าบาทเกือบล้าน”

(สัมภาษณ์ นางพรทิพย์ (นามสมมติ), 10 สิงหาคม 2567)

จากกรณีของนางพรทิพย์ (นามสมมติ) จะพบว่า การตัดสินใจลงทุนทำงานดังกล่าวเนื่องจาก เห็นว่าเป็นการทำงานที่ไม่หนักและทุกคนสามารถทำได้ ซึ่งในการลงทุนครั้งแรกของนางพรทิพย์ ได้เงินกลับมาจริงในช่วงแรก หลังจากนั้นมีการใช้กลวิธีในการหลอกลวงเหยื่อด้วยผลตอบแทน ที่สูงขึ้นเพื่อเป็นการชวนให้หลงเชื่อและร่วมลงทุนในจำนวนที่มากขึ้น ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับกรณี ของคุณเมษา (นามสมมติ) ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“พอดีช่วงนั้นว่าง ๆ ค่ะก็เลื่อนไปเจอเพจ เป็นเพจเกี่ยวกับการทำงานง่าย ๆ ทำได้ที่บ้าน ทำแล้วได้เงินแน่นอน เราก็เลยทักเพจไปว่าสนใจ ทีนี้ทางแอดมินของ เพจอะคะ ก็ทักมาแล้วก็แจ้งรายละเอียดต่าง ๆ บอกว่ามันเป็นงานแบบว่าก็พรีซ้อป นะคะ ทำง่าย ๆ อยู่ที่บ้านอะไรอย่างประมาณนี้คะ และก็ไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายอะไร เราก็เลยสนใจแล้วก็กรอกรายละเอียดตามที่เขาบอก สักพักเขาบอกว่าให้โหลด แอปพลิเคชันแอปหนึ่งมานะคะและเสร็จปุ๊บก็ดึงเข้าในกลุ่มของแอปนั้น สมาชิกเป็น ร้อยคนคะ หลังจากนั้นเขาบอกว่าต้องทำภารกิจให้สำเร็จถึงจะมีการ โอนเงินให้ ในแชทก็มีการ โอนเงินจริงคะ น่าจะเพื่อให้เราคูน่าเชื่อถือ ตอนแรกไม่เชื่อคะแต่ว่า ก็อยากลอง เลยทำ ๆ ไปมันได้จริง ลงทุนไปหลักร้อย ก็ทำไปเรื่อย ๆ มันจะมีภารกิจ ที่ 1 - 5 เราทำถึงประมาณ 4 แล้วหยุดเพราะคิดว่ามันแปลก ๆ นะคะเพราะว่าเขาไม่ส่ง เลขที่งาน เลยส่งถามแอดมินไปว่าเลขที่แจ้งพัสดุทำไมยังไม่ส่ง เขาก็บอกว่าต้องทำ ภารกิจให้เสร็จสิ้นก่อน ภารกิจที่ 1 - 4 เนี่ยเราแค่กดไลค์กดติดตามตามที่เขาบอก แต่ภารกิจที่ 5 เนี่ย ต้องทำการสั่งซื้อสินค้าจากลิงก์ที่เขาให้มา เขาบอกว่าจะได้เงินคืน ภายหลังพร้อมค่าจ้าง ที่เราโอนไปประมาณ หมื่นสอง แล้วทีนี้ไม่ได้คืนคะ

แล้วมีให้โอนเพิ่มอีก ทั้ง ๆ ที่คิดว่ามันจบแล้ว เขาบอกว่าต้องทำให้งบภายในเวลา
ถึงจะได้เงินคืน สุดท้ายก็ไม่ได้เงินคืนจริง ๆ ค่ะ เสียเงินฟรีไปเลย”

(สัมภาษณ์ เมษา (นามสมมติ), 10 สิงหาคม 2567)

คุณแก้วตา (นามสมมติ) อายุ 28 ปี ได้เล่าว่า “เขาจะมาในรูปแบบของการ
ชักชวนทำงานในรูปแบบของการรีวิวลินค้า เริ่มแรกจะพาเราเข้ากลุ่มนะในกลุ่มก็จะมี
คนเยอะ ซึ่งเรารู้ทีหลังว่าในกลุ่มนั้นเนี่ยมันก็คือพวกเดียวกันนั่นแหละ เขาก็จะมีการ
การโอนสลิปเงินที่เขาทำได้จากการรีวิวลินค้า การขายสินค้า โดยจะมาในรูปแบบของการ
ได้เป็นค่าคอมมิชชั่น 15% - 50% ตอนเราอะเข้าไปในกลุ่มครั้งแรกใจนิ่งอะลึก ๆ ก็คิด
ว่าจะถูกหลอกหรือเปล่า เพราะว่าเราก็ค่อนข้างที่จะรู้สึกว่าการได้เงินของมันง่าย
เกินไป ยอมรับว่ามีความโลภใจ เราเชื่อว่าทุกคนมีความโลภเพราะอยากได้เงิน เพราะ
เงินมันก็ได้ง่ายแล้วเงินหมุนเวียนในบัญชีเรา เราก็ดูไม่ได้ซีเรียส มันก็แค่เงินหลักหมื่น
เขาบอกจะพาเราเข้าไปกลุ่มวีไอพี เราก็ดูไม่ติดใจอะไรก็เลยสมัครเข้าเลย แต่เขาก็บอก
ว่าต้องเริ่มยอดเท่านี้คุณถึงจะได้เงินคืนแค่ 6000 บาท ได้เงินคืน 2000 บาทอะ เราก็ดู
ไป พอเจอตัวเล่นไปแล้วมันไม่จบ เพราะในกลุ่มวีไอพีมีผู้ร่วมชะตาชีวิตเร่อีก 4 คน
นั่นก็หมายถึงว่าเราต้องทำภารกิจให้สำเร็จทั้ง 4 คนเราถึงจะได้ยอดเงินคืน พอภารกิจ
แรกผ่านไปภารกิจที่สองเริ่มมีปัญหาแล้ว จากจ่ายเงินหลักหมื่นกลายเป็นเงินหลักแสน
เขาให้เราโอนเงินไปประมาณ 98,000 บาท เราก็ดูเริ่มคิดเงินมันเหมือนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
แต่มันหยุดไม่ได้ เพราะว่าคนอื่นเขาก็โอน หน้าจอที่เราเห็นยอดเงินก็โอนเข้าไปจริง
แล้วมันทำให้เราต้องโอนก็เลยโอนด้วย พอโอนปุ๊บมันมีหนึ่งคนที่เขาไม่มีเงิน เขาก็
บอกว่าเขาไม่มีเงินจะต้องทำยังไง สรุปคนนี้ก็ไปกู้เงินมาเพราะเราได้หักไปคุยกับเขา
เพื่อให้ทุกคนได้เงินสรุประบบตีกลับมาว่าภารกิจไม่สำเร็จเราจะไม่ได้ยอดเงินเพราะ
ระบบมีปัญหา แล้วก็แคปหน้าจอว่าระบบเออเร่อเข้ามาส่งให้เรา เหมือนกับว่าให้เรา
เชื่อว่าผิดที่เรา เพราะว่าเราโอนเงินซ้ำแต่จริง ๆ มันเป็นเทคนิคของเขา ซึ่งการทำงาน
ของเขาเนี่ยเป็นกระบวนการและเป็นขั้นตอนมาก ๆ ต่อมามันบอกว่าระบบมีปัญหา
ต้องโอนเงินเพิ่มเพื่อแก้ไขระบบอีกประมาณ 200,000 กว่าบาท ตั้งแต่ต้นจนถึง
ขั้นตอนที่ 3 ที่เราเล่นไปเราเสียไปทั้งหมด 130,000 กว่าบาท เราก็ดูเริ่มรู้สึกว่าไม่ใช่แล้ว
ลักษณะการทำแบบนี้แล้วที่ระบบมีปัญหาเป็นไปไม่ได้ เพราะระบบมันแก้ไขได้
เราก็ดูเริ่มถามว่าถ้าเราไม่เล่นต่อต้องทำยังไง เขาก็บอกว่าถ้าไม่เล่นต่อคุณก็จะไม่ได้
เงินคืน พอพูดเรื่องเงินเราจะไม่ได้เงินคืนเราเกิดความเสียดายเงินต้นที่เราเสียไปแสน
กว่าบาท แล้วมันมีคนในแชทนะ โอนจริงนะ 200,000 เราก็ดูไปขอคูสลิปเขา เราลืม

คิดไปว่าถ้าเขาเป็นพวกเดียวกันแล้วเขามาหลอกเราจะทำยังไง เรื่องนี้สอนให้เราเห็นว่าเราต้องมีวิจารณญาณที่มากกว่านี้ พอเรารู้ว่าเราโดนหลอกเราก็เลยรีบแจ้งความถึงมัน จะไม่สามารถที่จะทวงเงินคืนได้แต่ก็ได้บทเรียน”

(สัมภาษณ์ แก้วตา (นามสมมติ), 11 สิงหาคม 2567)

กรณีคุณแก้วตา (นามสมมติ) จะเห็นได้ว่า ผู้หลอกหลงใหลวิธีการเข้าหาเหยื่อโดยใช้วิธีชักชวนทำงานตามปกติ จากนั้นจึงมีการชักชวนให้เข้ากลุ่มที่ตนสร้างขึ้น โดยนำค่าคอมมิชชั่นมาเป็นสิ่งจูงใจ และใช้กลวิธีเพื่อหลอกให้เหยื่อเชื่อว่าหากลงทุนแล้วสามารถได้เงินจริง นอกจากนี้ยังมีกรณีลักษณะเช่นเดียวกันที่ใช้ค่าคอมมิชชั่นมาเป็นสิ่งจูงใจให้หลงเชื่อว่าหากร่วมลงทุนแล้วจะได้ผลตอบแทนกลับมาจริง เพียงแต่เหตุการณ์นี้ผู้หลอกหลงมีวิธีการใช้ความหวังดีของแม่ที่มีต่อลูกเข้ามาใช้ในการหลอกหลง จากคำสัมภาษณ์ของคุณบี (นามสมมติ) อายุ 35 ปี ได้เล่าถึงประสบการณ์การถูกหลอกหลงว่า

“เราต้องการจะให้ลูกสาวเข้าวงการบันเทิงแล้วลูกเนี่ยอายุประมาณ 10 ขวบ ถ่ายแบบตั้งแต่เด็กแล้วบังเอิญเนี่ยไปเจอเพจเฟซบุ๊กหนึ่งชื่อเพจว่าถ่ายแบบเสื้อผ้าชั้นนำก็ไปกดไลค์แอดมินก็ทักมา เขาบอกว่ามีสปอนเซอร์เป็นห้างสรรพสินค้าชื่อดัง แล้วบอกว่าถ้าเกิดลูกได้เซ็นสัญญาจะได้เงินเดือน 20,000 บาท แต่ยังไม่รวมรายได้ที่จะได้จากงานที่เข้ามาอีก แต่เขาขอทดสอบความรักความตั้งใจของพ่อแม่ที่จะผลักดันลูกด้วยการทำกิจกรรมให้ผ่านด่านสำคัญสองด่านใหญ่ จากนั้นแอดมินก็ดึง เข้ากลุ่มไลน์แล้วในนั้นมีสมาชิกอยู่ประมาณ 50 คน มี แล้วก็ส่งลิงก์มาให้เริ่มทำภารกิจ ด่านแรกจะให้กดถูกใจกดไลค์สินค้าในแพลตฟอร์มขายสินค้าออนไลน์ แล้วก็ให้สำรองจ่ายเงินค่าสินค้าไปก่อน ซึ่งตอนแรกเป็นเหมือนกับทุกครั้งที่ผ่านมาเป็นยอดไม่เยอะจากหลักร้อยไปถึงหลักพันบาท พอโอนไปให้เรียบร้อยปรากฏว่าเขาก็โอนเงินคืนกลับมาให้แล้วมีค่าคอมมิชชั่นให้ด้วยอีก 10% หลังจากนั้นก็ทำภารกิจต่อไปเป็นภารกิจที่สอง เขาบอกว่าถ้าคุณแม่ทำภารกิจที่สองได้จนครบลูกก็จะได้รับการเซ็นสัญญาเข้ามาในสังกัดจากนั้นก็จะมีแอดมินเพจดึงเข้าไปในกลุ่มไลน์และในกลุ่มนั้นมีประมาณ 15 คน ด่านนี้ก็แบบเดิม เขาบอกว่าเป็นการกระตุ้นยอดขายให้กับแพลตฟอร์มขายสินค้าออนไลน์ของห้าง เขาใช้ห้างมาสร้างความน่าเชื่อถือ และจะต้องทำภารกิจให้จบภายในหนึ่งถึงสองชั่วโมง ทำแล้วห้ามหยุด ถ้าหยุดเงินที่สำรองจ่ายทั้งหมดจะถูกแช่แข็งไว้หนึ่งปีและจะถอนออกมาไม่ได้ โอนไปให้ทั้งหมด 4 ครั้ง โอนไปให้ครั้งแรก 20,000 บาทครั้งที่สอง 21,000 บาทครั้งที่ 3 49,000 บาทครั้งที่ 4 119,000 บาท รวมประมาณ 200,000 กว่าบาท แต่ยังไม่จบแค่นี้เขาบอกว่าเราทำผิดเงื่อนไขจะต้องโอน

เพิ่ม 310,000 บาท ที่แรกก็หวั่น ๆ แต่ก็อยากได้เงินคืนและอยากให้ลูกเข้าสังกัด เลยลองชักคนในกลุ่มนี้ไปถามเขาก็บอกว่าโอนไปเลยเดี๋ยวก็ได้คืน ลูกได้เข้าสังกัดหลายคนแล้ว เราก็โอนไปเลย ระยะเวลาเพียง 3 ชั่วโมงเท่านั้น โคนหลอกไปล้านกว่าบาท”

(สัมภาษณ์ บี (นามสมมติ), 21 สิงหาคม 2567)

กรณีของคุณบี (นามสมมติ) การหลอกหลวงให้ลงทุนในของมิฉาชีพให้ลักษณะนี้ ผู้หลอกหลวงมักใช้วิธีหลอกให้พ่อแม่ลงทุน โดยใช้ความฝันของครอบครัวเป็นเหยื่อ คนที่หวังจะให้ลูกเป็นดาราอาจเจอกับการชักชวนให้จ่ายเงินเพื่อการฝึกอบรม หรือค่าสมัคร สำหรับงานออกฉันทหรือค่ายฝึกที่ไม่จำเป็นหรือไร้ประโยชน์ บางครั้งอาจมีการบอกว่าลูกมีโอกาสที่จะได้แสดงในโครงการต่าง ๆ แต่ต้องจ่ายเงินล่วงหน้าเพื่อลงทุนในส่วนของการผลิตหรือการพัฒนา ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ของคุณกุลชา (นามสมมติ) ที่ถูกหลอกหลวงในลักษณะเช่นเดียวกัน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“เราโอนทำกิจกรรมกับเขาเรียบร้อยตามขั้นตอน พอถึงเวลาเขาบอกเราทำผิด ต้องโอนใหม่อีก 200,000 บาท เพื่อทำกิจกรรมใหม่ เราถามว่าทำไม เขาก็ทำเหตุผลมาอ้างเรื่อย ๆ ค่ะ ว่าเราโอนแล้วไม่แจ้ง หาว่าที่เราโอนไปคือบัญชีเก่า เราก็ถึงรู้แล้วว่าเราถูกหลอก ยอดเงินที่เคยโอนไปทั้งหมดประมาณ 400,000 บาท พี่ก็เลยไปแจ้งความเลยคะตอนนั้น ทุกวันนี้ก็น่าจะยังมีอยู่ พวกนี้เน้นหลอกผู้ปกครอง ทางที่ดีคือเราต้องมีสติ คิด วิเคราะห์ดี ๆ เลยคะ”

(สัมภาษณ์ กุลชา (นามสมมติ), 21 สิงหาคม 2567)

คุณภัสกร (นามสมมติ) อายุ 26 ปี อาชีพ ขายสินค้าออนไลน์ ได้เล่าว่า “เราโพสต์สินค้าขายในสื่อออนไลน์ครบ ซึ่งก็โพสต์รูปภาพสินค้าพร้อมคำอธิบายเหมือนทุก ๆ ครั้ง จนมีอยู่วันหนึ่งมีคนเข้ามาคอมเมนต์ที่โพสต์สินค้าเราครบ เขาบอกว่าสนใจ แต่รบกวนแอดไลน์หน่อยได้ไหม พอดีเขาสะดวกคุยในไลน์ ด้วยความที่เราอยากขายก็เลยแอดไลน์แล้วทักไปหาเขา เขาก็ตอบมาว่าสนใจ แต่เดี๋ยวชวนเข้ากลุ่มนะ เพราะว่าเพื่อนเขาเนี่ยก็สนใจเหมือนกันหลายคนเลย จะได้ขายได้เยอะ ๆ เราก็เลยกดเข้ากลุ่มตามที่เขาส่งลิงก์มา พอเข้ากลุ่มเรียบร้อยเขาก็มีแจ้งไว้ว่าถ้าจะทำการโพสต์จะต้องมีการเสียค่าธรรมเนียม 500 บาทก่อน เพื่อเป็นการสมัครอะไรของเขาเนี่ยแหละครับ หลังจากจ่ายไปเราก็โพสต์สินค้าเราลงกลุ่ม ก็มีคนสนใจแต่เขาบอกว่าเขาจ่ายเงินไม่สะดวก รบกวนลงขายสินค้าตามลิงก์ที่เขาส่งมาได้ไหม เดี่ยวเขาจะจ่ายเงินผ่านลิงก์นั้น ตอนนั้นเราก็รู้สึกว่เริ่มไม่ไหวแล้วมันแปลก ๆ ทำไมเงื่อนไขเยอะจัง เลยปรึกษา

เพื่อนว่าเจอแบบนี้มา เพื่อนเลยให้คำตอบว่าแบบนี้มีอาชีพแน่นอนคนโดนหลอกให้แอดไลน์กันบ่อยเลยช่วงนี้เราก็เลยเก็บหลักฐาน และแจ้งความออนไลน์ เสียหายเงินเหมือนกันครับกว่าจะหาได้ และก็ไม่อยากให้ใครตกเป็นเหยื่ออีก ตอนนี้ขนาดขายของออนไลน์ยังรู้สึกไม่ปลอดภัยเลย”

(สัมภาษณ์ ภัตสร (นามสมมติ), 28 สิงหาคม 2567)

การหลอกลวงคนขายสินค้าในโลกออนไลน์เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่การซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตเติบโตอย่างรวดเร็ว วิธีการหลอกลวงมีหลายรูปแบบ โดยมีอาชีพจะใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ขายหลงเชื่อและเสียเงินหรือสินค้าของตนไป ดังกรณีของคุณภัตสร (นามสมมติ) ผู้หลอกลวงใช้วิธีปลอมตัวเป็นลูกค้าที่มีความสนใจในสินค้า เพื่อที่จะติดต่อผู้ขาย

จากผลการศึกษาการตกเป็นเหยื่อจากการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนรูปแบบการชักชวนให้ร่วมลงทุนแชร์ลูกโซ่ทั้งสองรูปแบบแสดงถึงความซับซ้อนและความคิดสร้างสรรค์ของมีอาชีพในการดึงดูดนักลงทุน โดยใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกันแต่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน เช่น แชร์ลูกโซ่รูปแบบคลาสสิกมักใช้การชักชวนให้ผู้ลงทุนใหม่เข้าร่วม โดยมักจะมีสมาชิกเก่าเป็นผู้ชักชวน ซึ่งจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนของผู้ที่เข้าร่วมใหม่ ระบบนี้พึ่งพาการมีสมาชิกใหม่อย่างต่อเนื่องเพื่อจ่ายผลตอบแทนให้กับสมาชิกเก่า แต่แชร์ลูกโซ่แบบจ้างให้ทำงานนั้นมักใช้วิธีการจ้างสมาชิกให้ทำงานเพื่อชักชวนผู้อื่นเข้าร่วม และรับค่าคอมมิชชั่นจากการลงทะเบียนของผู้ที่ชักชวนเข้ามา ทำให้สมาชิกต้องหาผู้ลงทุนใหม่ตลอดเวลา

4.2.2 รูปแบบการชักชวนลงทุนในรูปแบบการเงินโดยไม่มีใบอนุญาต

การชักชวนลงทุนในรูปแบบการเงินโดยไม่มีใบอนุญาตมักจะเกิดขึ้นในรูปแบบของการเสนอผลิตภัณฑ์ที่ดูน่าสนใจ เช่น หุ้น หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้า โดยมักจะทำให้ผลตอบแทนที่สูงและเป็นไปได้ในระยะสั้น ซึ่งคล้ายกับกลยุทธ์ทางการตลาดของรูปแบบแชร์ลูกโซ่ และอาจมีการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีอยู่จริง เพียงแต่ไม่มีการควบคุมหรือการรับรองจากหน่วยงานทางการเงินที่มีความน่าเชื่อถือ มีอาชีพจะสร้างโปรแกรมการลงทุนปลอม เช่น การลงทุนในหุ้นอสังหาริมทรัพย์ หรือเงินสกุลดิจิทัล โดยอ้างว่าจะได้รับผลตอบแทนสูงและปลอดภัย แต่ในความเป็นจริงไม่มีการลงทุนจริงเกิดขึ้น ผู้จัดการจะนำเงินจากผู้ลงทุนใหม่มาจ่ายให้กับผู้ลงทุนเก่าเท่านั้น

คุณโสภา (นามสมมติ) อายุ 55 ปี ได้เล่าว่า “ได้รู้จักกับชายคนหนึ่งทางโซเชียล เขาก็ส่งข้อความพูดคุยผ่านโซเชียลและมาคุยกันต่อในไลน์จนสนิทกันได้ประมาณ 1 เดือน ทีนี้เขาก็อ้างว่ารู้จักกับคนใหญ่คนโต หลัง ๆ เขาก็เริ่มชักชวนให้ลงทุนเงิน

สกุลดิจิทัล บอกว่าได้กำไรทุกวันและวิธีการลงทุนก็ง่าย ๆ แค่โอนเงินเข้าบัญชี ลงทุนครั้งแรกไป 1000 ได้กำไรโอนกลับเข้ามาที่บัญชีเนี่ย 320 เห็นว่ารายได้ดีก็เลยโอนไปลงทุนเพิ่มอีก 5000 ได้กำไรอีก 1000 ทีนี้เขาก็บอกเนี่ยลงทุนไปเลยแสนนึง เราตอนนั้นก็หลงเชื่อไปแล้ว โอนไปอีกแสนนึงคราวนี้ตัวเลขมันตั้งขึ้นมาว่ากำไร 80,000 จากนั้นเลยโอน 200,000 บ้าง 300,000 บ้างจนกระทั่งยอดโอนรวมทั้งหมดเป็นเงิน 800,000 บาท พอจะขอถอนกลับมาสักครั้งหนึ่ง เขาบอกยังถอนไม่ได้ต้องโอนเข้ามาอีกก่อน 100,000 ถึงจะถอนได้ หลังจากนั้นเขาก็บล็อกไลน์เราไปเลยคะ เราก็ไปแจ้งความแต่กว่าจะรู้ว่าตัวตอนนั้นก็มันทันแล้วคะ”

(สัมภาษณ์ โสภา (นามสมมติ), 10 สิงหาคม 2567)

สำหรับกรณีของคุณ โสภา (นามสมมติ) เป็นตัวอย่างเหตุการณ์ของการหลอกลวงให้ลงทุนโดยใช้การสร้างโปรไฟล์ที่น่าเชื่อถือ อีกทั้งยังมีการนำบุคคลที่สามมาแอบอ้างเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้น จนทำให้ผู้เสียหายหลงเชื่อและตกเป็นเหยื่อ ซึ่งคล้ายกับอีกเหตุการณ์หนึ่ง เพียงแต่เหตุการณ์นี้เป็นการหลอกลวงให้ลงทุนโดยใช้วิธีการสร้างความสนิทสนมแบบคนรัก จากการสัมภาษณ์คุณนาคยา (นามสมมติ) อายุ 40 ปี ถึงเหตุการณ์ที่เคยถูกหลอกลวงให้ลงทุน

“เรารู้จักกับเขาจากการเพิ่มเพื่อนผ่านเฟซบุ๊ก เขาก็มาพูดคุยด้วยบ่อย ๆ จนกลายเป็นคุยแบบคนรู้จัก ทำให้เรารู้สึกรักแล้วก็ไว้วางใจ หลังจากนั้นเขาก็ชวนให้ลงทุนเทรดเงินสกุลดิจิทัล โดยให้กดลิงก์และลงทุนผ่านเว็บไซต์ เขาบอกว่าอยากให้เรา มีรายได้เสริม เราก็ไว้วางใจเชื่อใจเขาไปแล้ว ตอนนั้นก็มีการเข้ามาพูดคุยกันผ่านไลน์แล้วนะคะ ตอนที่เขาชวนเนี่ยก็บอกว่าเป็นการลงทุนที่ไม่ได้ทำให้ใครเสียหายหรือไม่ได้ไปหลอกใครมาอะไรประมาณนี้คะ เราก็เลยลองดูก็ไม่เสียหายนะ จากนั้นเขาก็แนะนำให้รู้จักกับคนคนหนึ่งซึ่งอ้างว่าเป็นครูสอนนำเทรด เราก็ไม่ได้คิดอะไรเห็นว่าดูน่าเชื่อถือดีเลยเริ่มลงทุนตั้งแต่ตอนนั้น ลงทุนครั้งแรกหลักหมื่นคะเทรดไปประมาณ 3 วันได้กำไรมาประมาณ 200,000 บาทคะ ช่วงแรกถอนเงินออกมาได้จริงคะเป็นแบบธนาคารอิเล็กทรอนิกส์เลยลงทุนเพิ่มอีกครั้ง หลังจากที่เราได้ถอนเงินมาหมดแล้วเนี่ยอีกวันนึงทางฝ่ายบริการ เขาก็มีฝ่ายบริการทางไลน์นะคะบอกว่ามีการทำวีไอพี ซึ่งถ้าทำระดับวีไอพีเนี่ยจะทำให้การถอนไม่ต้องเสียเปอร์เซ็นต์ในการถอนคะ ตอนนั้นเราก็เลยมองว่าถ้าเป็นวีไอพีแบบที่เขาบอกก็ดีนะไม่ต้องเสียค่าถอนวันนั้นเราได้มาประมาณทั้งหมดเนี่ยถอนมาได้ประมาณ 800,000 กว่าบาท ถอนออกได้คะเงินเข้ามาปกติ ก็เลยรวบรวมเงินแล้วก็ไปทำระดับวีไอพีประมาณล้านกว่าคะ จากนั้นเราก็เทรดต่อ ครูก็นัดเทรดตามปกติแต่สิ่งไว้ว่าถ้าครูบอกให้กดก็กดนะ

ถ้าไม่สั่งอย่าทำอะไรนอกเหนือจากที่ครูสั่ง ซึ่งวันนั้นก็คือเทรดขึ้นมาได้กำไรแบบหลายล้านเลยอะค่ะ แต่รอบนี้พอต้องการถอนเงินออกมากลับมีปัญหา แอดมินแจ้งว่าเรากรอกเลขบัญชีผิดและต้องจ่ายค่าภาษี และให้โอนเงินเข้าสู่ระบบเพิ่มอีก แต่สุดท้ายแล้วก็ถอนเงินออกมาไม่ได้ ใช้เวลาเพียง 6 วันเองค่ะ โอนเงินเพื่อลงทุนไปทั้งหมด 11 ครั้งเสียหายไปประมาณ 6 ล้านบาท นาที่นั่นพีเสียใจมากเพราะมันเป็นเงินเก็บที่หามาด้วยตัวเองคนเดียว พีก็เลยรีบแจ้งความผ่านออนไลน์ไว้ก่อน”

(สัมภาษณ์ นาดยา (นามสมมติ), 13 สิงหาคม 2567)

จากกรณีของคุณนาดยา (นามสมมติ) รูปแบบของการหลอกลวงให้ลงทุนมีความคล้ายคลึงกับกรณีคุณ โสภา (นามสมมติ) คือ ใช้วิธีการเพิ่มเพื่อนจากสื่อสังคมออนไลน์หรือเฟซบุ๊กเพื่อทำความรู้จัก และใช้วิธีการติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ ก่อนที่จะมีการชักชวนให้ลงทุน จากนั้นจึงใช้วิธีการนำบุคคลที่สามมาแอบอ้างเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้น แต่ของคุณ นาดยานั้นผู้หลอกลวงยังใช้วิธีการพูดคุยมีความสัมพันธ์ในเชิงคนรัก เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ ซึ่งในช่วงแรกจะมีผลตอบแทนได้กลับมาเสมอ จนช่วงหลัง ๆ ก็จะมีปัญหาการถอนเงิน จนสุดท้ายก็ขาดการติดต่อไปในที่สุด

จากการสัมภาษณ์ตำรวจไซเบอร์ 2 เกี่ยวกับการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนพบว่า ส่วนใหญ่ที่เหยื่อถูกหลอกลวงมักมาจากการที่ผู้หลอกลวงใช้วิธีการทำความรู้จักแบบสม่ำเสมอจนไปถึงขั้นสร้างความสัมพันธ์เชิงคนรัก ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ส่วนมากจะเป็นคล้าย ๆ โรแมนซ์สแกม คือ จีบกันก่อนหลังจากนั้นจึงชวนกันลงทุน ทั้งที่ว่าไม่เคยเจอกันมาก่อนด้วยซ้ำ โดยใช้โปรไฟล์ปลอมหมดเลยและส่วนมากจะเริ่มจากทางไลน์ เฟซบุ๊กก่อนหรือเริ่มจากทางแอปหาคู่ แล้วก็มาชวนคุยให้ร่วมลงทุน แต่หนึ่งเคสที่ใช้เวลาบางทีคุยกันเป็นเดือน”

(สัมภาษณ์ ตำรวจไซเบอร์ 2, 16 สิงหาคม 2567)

นอกจากนี้ยังมีอีกเหตุการณ์หนึ่งที่ผู้หลอกลวงให้ลงทุนใช้แอปพลิเคชันเข้ามาเป็นสื่อกลางในการหลอกลวงเหยื่อให้ลงทุน โดยให้เหยื่อดาวน์โหลดแอปพลิเคชันลงโทรศัพท์มือถือ จากการสัมภาษณ์คุณกนกกร (นามสมมติ) ถึงเหตุการณ์ที่เคยถูกหลอกลวงให้ลงทุน

“เรามีความคิดที่อยากลงทุน เวลาเห็นโพสอะไรที่เกี่ยวกับการลงทุนก็จะแชร์ไว้เพื่อคอยกลับมาหาอ่านอีกรอบ ผ่านไปหลายวันก็มีคนแอดเพื่อนมาทางเฟซบุ๊กค่ะ โปรไฟล์ดูดีน่าเชื่อถือมาก หน้าเฟซบุ๊กของเขาก็มีลงประมาณว่าเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการลงทุน เราก็ก็รับแอดนะคะ เพราะเชื่อว่าเป็นวิทยากรจริง จากนั้นเขาก็ทักมา

เลยคะ มาแนะนำให้ติดตั้งแอปที่เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนสกุลเงินดิจิทัลและให้ชื่อเหรียญผ่านแอปไว้สำหรับบรอดเทรดและให้ติดตั้งแอปเพิ่มอีกแอปหนึ่ง โดยเขาบอกว่าจะได้ผลตอบแทนสูงกว่าตั้งแต่ 35% ถึง 50% เลยคะ ครั้งแรกที่เราลงทุนเข้าไปเนี่ยยอดการลงทุนอยู่ที่ 50,000 บาทแล้วก็ได้เงินคืนกลับมา ซึ่งเขาเนี่ยพาเราอนอะไรปกติจากแอปเทรดเข้ามาแล้วก็ดึงเงินกลับเข้ามาที่บัญชีเรา เราดึงเงินกลับเข้ามาที่บัญชีได้ปกติ ได้กำไรประมาณหมื่นนึงเยอะมาก ใช้เวลาแค่ 30 นาทีเองนะคะ แล้วพอเห็นได้ผลตอบแทนจริงก็เลยลงเงินลงทุนเพิ่มไปอีก ใช้เวลาทั้งหมด 4 วัน ลงเงินไปทั้งหมดกว่า 4 ล้านบาท แต่ไม่สามารถถอนเงินออกมาได้ เขาให้เหตุผลว่าต้องเสียภาษีก่อนเพราะกำไรมีมากกว่า 10 ล้าน เราก็ไม่มีเงินเลยไม่รู้จะทำยังไงต่อเงินหมดแล้ว คอยกับเขาเขาก็บอกแต่ต้องจ่ายเพิ่ม เราก็อยากได้เงินคืนแล้วอะ แต่ทำอะไรไม่ได้ ก็เลยแจ้งความออนไลน์กับตำรวจไซเบอร์เลย เพราะหวังว่าให้เขาสามารถตามเงินคืนให้เราได้ ทั้ง ๆ ที่เรามีความสนใจเรื่องลงทุนนะคะแต่เรามองข้ามความเสี่ยงจุดนี้ไปเลย ต่อไปถ้าจะลงทุนอะไรอีกคงต้องมีสติมากกว่านี้”

(สัมภาษณ์ กนกกร (นามสมมติ), 19 สิงหาคม 2567)

จากกรณีของคุณกนกกร (นามสมมติ) จะเห็นได้ว่า ผู้หลอกลวงมีการสังเกตถึงพฤติกรรมของคุณกนกกรที่มักจะแชร์โพสต์เกี่ยวกับการลงทุนบ่อย ๆ แนวโน้มจึงมีความเป็นไปได้ที่จะทำตามข้อเสนอผู้หลอกลวงและเชื่อใจผู้หลอกลวงที่สร้างโปรไฟล์ว่าตนเป็นวิทยากรด้านการลงทุนที่น่าเชื่อถือ

คุณขวัญใจ (นามสมมติ) อายุ 52 ปี อาชีพธุรกิจส่วนตัว ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “คนทำธุรกิจส่วนใหญ่จะชอบดูดวง พี่ก็คือหนึ่งในนั้น พี่รู้จักกับเขาจากการดูดวงและมีการพูดคุยกันมาตลอด จนเกิดเป็นความสนิทสนม ก่อนจะมีการชักชวนให้ร่วมลงทุนเทรดหุ้นทองคำ เขาบอกว่ามีหมอบ พยาบาลร่วมลงทุนกับเขาจำนวนมาก ทำให้เราเกิดความเชื่อมั่นว่าถ้าลงทุนไปจะมาพร้อมกับผลกำไรที่สูง ก่อนตัดสินใจลงทุนครั้งแรกเป็นเงิน 100,000 บาท ผ่านไปสองอาทิตย์ได้คืนพร้อมกำไร 150,000 บาท หลังจากนั้นอีกสองเดือนเขาก็ได้มาชักชวนใหม่ บอกว่าเราได้รับโควตาการลงทุนหนึ่งล้านบาท จึงอยากให้เราได้ร่วมลงทุนด้วย ตอนนั้นรู้สึกแค่ที่เคยลงทุนไปได้กำไรกลับมาจริง เลยลงทุนไปอีกครั้งประมาณ 700,000 บาท แต่เมื่อถึงระยะเวลาปันผลกำไร เราก็ติดต่อหาเขาไม่ได้แล้ว จึงมั่นใจว่าถูกหลอกให้ร่วมลงทุนแน่ ๆ แบบนี้เลยเข้าแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจใกล้บ้าน พอเราแจ้งความแล้วก็ไปอายัดบัญชีแต่ทางธนาคารแจ้งว่าบัญชีที่ชื่อนี้มีคนอื่นอายัดมาก่อนหน้านี้

แล้วเราไม่รู้ว่ใครมาแจ้งความก่อนเรา คือพุดง่าย ๆ เหมือนเขาไปโปงใครมาอีกหรือเปล่าเราไม่รู้ กลายเป็นเรามาแจ้งเป็นรายที่สองในชื่อบัญชีนี้ เพราะว่าเขาจะมีสองบัญชี สองชื่อในบัญชี แต่ว่าบัญชีที่เราโอนไปอะเป็นชื่อตามบัตรประชาชนเขา แล้วตำรวจก็ได้สลิป statement มาจากธนาคาร แต่ว่าเหมือนในบัญชีนี้ถอนเงินออกไปหมดแล้ว”

(สัมภาษณ์ ขวัญใจ (นามสมมติ), 18 สิงหาคม 2567)

กรณีของคุณขวัญใจ (นามสมมติ) จะเห็นได้ว่า ผู้หลอกลวงใช้ความสนิทสนมที่มีมาใช้ในการหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อ เนื่องจากเป็นคนที่เคยติดต่อกันมาเป็นระยะเวลานาน ส่งผลให้เกิดความไว้วางใจได้ง่ายกว่าปกติ และเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์การลงทุนในธุรกิจเหล่านั้นมาในระดับหนึ่ง

จากผลการศึกษารูปแบบการชักชวนลงทุนในรูปแบบการเงินโดยไม่มีใบอนุญาตยังคงเป็นปัญหาที่ท้าทายในสังคมการลงทุน โดยมีการใช้กลยุทธ์และเทคโนโลยีที่หลากหลายในการดึงดูดนักลงทุน ความหลงเชื่อและการขาดความรู้ของผู้ลงทุนทำให้เกิดความเสียหายสูง การสร้างความตระหนักรู้และการศึกษาเกี่ยวกับการลงทุนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อของการชักชวนลงทุนที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

4.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

การตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงออนไลน์ในรูปแบบการลงทุนไม่เพียงแต่เป็นปัญหาที่สำคัญในภาคการเงิน แต่ยังมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวม การสร้างความตระหนักรู้ในสังคมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นการบูรณาการข้อมูลเชิงลึกและการวางมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดปัญหาการหลอกลวงนี้ได้ในอนาคต

จากการศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแนวทางแก้ไขการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน ทั้งหมด 3 ประเด็นที่ได้มาจากการวิเคราะห์จากข้อมูลที่สัมภาษณ์ และได้ข้อเสนอแนะจากผู้ให้คำสัมภาษณ์ประกอบกัน ดังนี้

1. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนให้มากขึ้นท่ามกลางความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นของอาชญากรรมไซเบอร์ สถาบันและองค์กรที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องร่วมมือกันในการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ของอาชญากรรมไซเบอร์และชี้แนะแนวทางในการใช้การประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพในการลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นต่อผู้ลงทุน รวมถึงควรมีการติดตามผลการประชาสัมพันธ์ที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับการ

หลอกลวงออนไลน์ที่สามารถปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“การป้องกันการหลอกลวงให้ลงทุนประการแรกคือ เพิ่มการประชาสัมพันธ์ป้องกันให้มากกว่านี้และเข้มข้น โดยวิธีการ โฆษณาเป็นประจำทางทีวีหรือช่องทางที่ประชาชนสนใจ เนื่องจากคนมีอยู่หลายรุ่น รัฐจึงน่าจะมีการโฆษณาอยู่เป็นประจำถึงจะช่วยให้ และประการที่สอง อยากให้มีการเพิ่มมาตรการให้มันปลอดภัยยิ่งขึ้น เช่น ล็อกเงินในบัญชีให้รวดเร็วขึ้นกว่าเดิม โดยธนาคารต้องให้ความร่วมมือด้วย เพราะว่าธนาคารเป็นส่วนสำคัญมากในการล็อกเงินบัญชี ส่วนสำคัญสองข้อนี้เป็นส่วนสำคัญมากที่ควรแก้ไข”

(สัมภาษณ์ ดำรวจไชเบอร์ 2, 16 สิงหาคม 2567)

“ต้องสร้างการเรียนรู้ให้มากขึ้น แล้วก็ต้องร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชน ในการประชาสัมพันธ์สื่อต่าง ๆ ไม่ให้คนตกเป็นเหยื่อ ต่อมากฎหมายก็ต้องเท่าด้วยเช่นกัน”

(สัมภาษณ์ ดำรวจไชเบอร์ 3, 18 สิงหาคม 2567)

“การจะป้องกัน หรือการที่จะช่วยเหลือเหยื่อได้ คือ การแจ้งเตือนลงเพจประชาสัมพันธ์เตือนภัยกลโกงจากข้อเสนอการลงทุนผ่านสื่อโซเชียล วิทยุ โทรทัศน์ ต่าง ๆ ตลอดเวลาในชีวิตประจำวันของประชาชน”

(สัมภาษณ์ ดำรวจไชเบอร์ 4, 26 สิงหาคม 2567)

2. ส่งเสริมการตัดสินใจอย่างมีสติก่อนลงทุนผ่านช่องทางออนไลน์ และสามารถจัดการกับนิสัยและพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นในการนำเสนอ ดังนี้

2.1 การให้ความรู้แก่ผู้ลงทุนเพื่อป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่อในโลกการลงทุน ผู้ลงทุนจำเป็นต้องพัฒนาความรู้และทักษะทางการเงินอย่างต่อเนื่อง ผ่านการศึกษาและการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การมีวิจารณญาณที่ดี และการตัดสินใจอย่างมีข้อมูล จะช่วยให้สามารถหลีกเลี่ยงความเสี่ยงได้ในระดับหนึ่ง การเข้าใจและวิเคราะห์กลยุทธ์การลงทุนอย่างมีระบบถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความสำเร็จในวงการการเงิน และช่วยป้องกันไม่ให้กลายเป็นเหยื่อของการหลอกลวงและการลงทุนที่ไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ขั้นตอนแรกที่เราควรทำก่อนคือโทรไปธนาคารที่เราโอนให้อัยคดีเงิน โอนของเรา และขั้นตอนต่อไปคือเข้าไปเว็บไซต์ไว้คดีเว็บ ไทย โพลีออนไลน์ เพื่อไปแจ้งว่าโดน หลอกหลวงออนไลน์ในรูปแบบไหน ถึงแม้ว่าเราจะรู้อยู่แต่ใจว่าอาจจะไม่ได้เงินคืน แต่มันจะเป็นการป้องกันตัวเองในครั้งต่อไป”

(สัมภาษณ์ แก้วตา (นามสมมติ), 11 สิงหาคม 2567)

“หากประชาชนศึกษาหาความรู้มากขึ้นก็จะทำให้ประชาชนหรือเหยื่อถูกคนร้าย หลอกหลวงน้อยลง ซึ่งปัจจุบันได้มีทั้งเว็บไซต์ของทาง กตต. หรือสถาบันการเงินต่าง ๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการลงทุน ส่วนทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ได้จัดให้มีการ ให้ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสื่อสังคมออนไลน์ หรือไม่ว่าจะเป็นการจัดอบรม ให้ความรู้ทางด้านอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ ในแต่ละมิติ เพื่อเพิ่มวัคซีนในการ ป้องกันคนร้ายที่จะมาในรูปแบบต่าง ๆ”

(สัมภาษณ์ ตำรวจไซเบอร์ 2, 16 สิงหาคม 2567)

“ประชาชนมีความจำเป็นต้องรู้ถึงแผนประทุษกรรมของคนร้าย การให้ความรู้ แก่ประชาชนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ หากมีความสนใจควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการ ลงทุนให้ถี่ถ้วนเสียก่อน และต้องตรวจสอบก่อนลงทุนเสมอ โดยต้องตรวจสอบ ให้แน่ใจว่าเป็นบริษัทที่มีตัวตนจริงและไม่มีเจตนาหลอกหลวง โดยสามารถตรวจสอบ ได้ที่ www.sec.or.th/licensecheck หรือผ่านแอปพลิเคชัน SEC Check First หรือ www.thaipoliceonline.go.th. หรือโทร 1441”

(สัมภาษณ์ ตำรวจไซเบอร์ 4, 26 สิงหาคม 2567)

2.2 การส่งเสริมการควบคุมอารมณ์และตัดสินใจอย่างมีสติก่อนลงทุนผ่านช่องทาง ออนไลน์ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“เราใช้หลักพุทธศาสนาจะเป็นเป็นการป้องกันได้ดีที่สุดเลยว่า หนึ่งเนี่ยของฟรีไม่มี ในโลก เราก็ป้องกันการชักชวนมาลงทุนได้ สองการลงทุนเนี่ยทุกอย่างมันยังมีความ เสี่ยง มันไม่มีลงทุนน้อยแล้วก็ได้มากไม่มีนะครับ หลัก ๆ สองอย่าง มันก็จะลดน้อยลง นี้เป็นการป้องกันเบื้องต้น”

(สัมภาษณ์ ตำรวจไซเบอร์ 1, 14 สิงหาคม 2567)

“ข้อเดียวหลัก ๆ คือ ไม่ควรเชื่อโลกออนไลน์ ถ้าไม่เชื่อก็จะไม่มีการ โอน สิ่งตกง่าย ๆ ว่า ถ้าได้คุยกับคนประเภทนี้จะพูดถึงแต่เรื่องเงินอย่างเดียว เพื่อชักชวนหลอกให้ลงทุน

ซึ่งมันผิดปกติดูอยู่แล้ว ถ้าเราไม่เชื่อข้อเดียวเนี่ยมันก็ไม่มีข้ออื่น ต่อให้ทำยังไงก็โอนไม่ได้เพราะว่ามันหลอกไม่สำเร็จ แต่ส่วนมากปัญหาเกิดจากการเชื่อหรือว่าความกลัว ถ้ารู้สึกผิดปกติก็น่าจะเพิ่มความที่สน. ก่อนเลยว่าพบเจอปัญหาแบบนี้ ทุกคนมีสิทธิให้ตำรวจตรวจสอบอยู่แล้ว แต่ว่าถ้าโอนไปแล้วมันจะแก้ไขลำบาก และตามปกติถ้าโดนอ้างว่าติดต่อกับตำรวจยังไม่เป็นไปไม่ได้ เพราะว่าตำรวจแท้จริงห้ามติดต่อทางโทรศัพท์อยู่แล้ว เขาจะใช้หมายเรียก เช่น หมายเรียกอาญา หมายเรียกผู้ต้องหา หมายเรียกพยานให้มาที่สน. ไม่ได้ให้แอดไลน์จากเบอร์ อย่างมากก็มีเพียงเบอร์ติดต่อกลับ ส่วนมากถ้าเกิดเขาสงสัยก็โทรกลับมา จะไม่มีทางติดต่อไปเด็ดขาด ไม่เชื่ออย่างเดียวนะ ข้ออื่นจะผ่านหมด ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องจริงก็ไม่เชื่อเพียงแต่มาลงบันทึกประจำวันให้ตำรวจที่โรงพักตรวจสอบได้ แต่หากเชื่อแล้วก็พูดลำบากเพราะเงินไหลออกไปแล้วไง”

(สัมภาษณ์ ตำรวจไซเบอร์ 3, 18 สิงหาคม 2567)

“สังเกตสัญญาณเตือนภัยกลโกงจากข้อเสนอการลงทุน เช่น ลักษณะผลตอบแทนที่ดูดีเกินไป รับประกันผลตอบแทน เร่งรัดให้ตัดสินใจลงทุน ดึงดูดใจด้วยสินทรัพย์ใหม่ๆ เป็นต้น”

(สัมภาษณ์ ตำรวจไซเบอร์ 4, 26 สิงหาคม 2567)

3. การป้องกันและปราบปรามการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามอาชญากรรมทางไซเบอร์ควรมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การแบ่งปันข้อมูล และการฝึกอบรมร่วมกันจะสามารถช่วยให้หน่วยงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการจัดการปัญหานี้ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“รัฐบาลต้องเอาจริงเอาจังในเรื่องของการออกกฎหมาย ซึ่งเมื่อเอาจริงเอาจังแล้วก็มีกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ได้เข้มข้นอย่างเนี่ยมันก็จะทำได้ เพราะว่าเราไม่เหมือนบางประเทศที่ตำรวจสามารถจะไปดูข้อมูลทุกได้ทุกจุดได้ ควบคุมเซ็นเตอร์ได้หมดเลย ธนาคาร มือถือ อะไรต่ออะไรเนี่ย ซึ่งข้อมูลพวกนี้แป็บเดียวก็สามารถลิงก์ได้ เราก็จะตามจับได้ง่ายขึ้น แต่ตอนนี้มันยังไม่ได้ถึงตรงนั้นถ้าในอนาคตทำได้เนี่ยมันจะดีขึ้น”

(สัมภาษณ์ ตำรวจไซเบอร์ 1, 14 สิงหาคม 2567)

“หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกัน โดยธนาคารน่าจะเป็นหลักในการออกมาตรการควบคุมการดำเนินธุรกรรม และหัวใจก็คือต้องระบุตัวตนชัดเจนก่อนทำธุรกรรมว่าเป็นใคร หรืออาจจะต้องถึงขั้นมาลงแสดงตัวตนที่สน. ว่าใช้บัญชีนี้จริงหรือไม่ เพราะถ้าเป็นคนร้ายตัวจริงจะไม่กล้ามายืนยันตัวตนที่สน. หรือก นอกจากนั้นธนาคารต้องจำกัดการเปิดบัญชี ให้แต่ละคนมีแค่สองบัญชีก็ได้อย่างมาก เพราะคนเราไม่จำเป็นต้องเปิดหลายบัญชีก็ได้”

(สัมภาษณ์ ตำรวจไซเบอร์ 3, 18 สิงหาคม 2567)

“สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ในส่วนของงานป้องกันได้จัดให้การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เพื่อเป็นการเพิ่มวัคซีนให้กับประชาชนในการป้องกันภัยในคนร้ายที่จะมาในรูปแบบต่าง ๆ และในส่วนของงานปราบปรามได้มีการจับกุมดำเนินคดีผู้ต้องหาตั้งแต่ระดับล่าง จนถึงระดับตัวการเป็นจำนวนมาก รวมถึงการดำเนินการร่วมกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน(ปปง.) เพื่อดำเนินการยึดทรัพย์บังคับคดีเพื่อนำเงินที่ได้มาให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเฉลี่ยทรัพย์คืน เป็นการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และรวมถึงนโยบาย ชิม สาย เส่า ซึ่งที่ผ่านมาทางเจ้าหน้าที่ตำรวจได้มีการดำเนินการจับกุม ผู้ค้าซิม โทรศัพท์เถื่อนทั้งรายเล็กและรายใหญ่ การจำกัดการจดทะเบียนหมายเลขโทรศัพท์มือถือ เพื่อเป็นการตัดโอกาสในการกระทำความผิดของคนร้าย การตัดสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีการส่งสัญญาณข้ามประเทศไปยังประเทศเพื่อนบ้านซึ่งน่าเชื่อว่าเป็นที่ตั้งของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ตลอดจนประสานงานกับสถาบันทางการเงินเกี่ยวกับการป้องกัน ใช้บัญชีม้าเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด”

(สัมภาษณ์ ตำรวจไซเบอร์ 4, 26 สิงหาคม 2567)

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน เพื่อศึกษารูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้สมัครใจให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 21 คน แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ กลุ่มผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนจำนวน 17 คน และเจ้าหน้าที่ที่ให้การช่วยเหลือหรือป้องกันบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน จำนวน 4 คน ซึ่งการนำเสนอผลการศึกษาผู้วิจัยใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการถ่ายทอดเรื่องราวประสบการณ์ของผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และเจ้าหน้าที่ที่ให้การช่วยเหลือหรือป้องกันบุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน โดยสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะของการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งกลุ่มการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนได้ 2 ประเภท คือ

1. การชักชวนให้ร่วมลงทุนแชร์ลูกโซ่
2. การชักชวนลงทุนในรูปแบบการเงินโดยไม่มีใบอนุญาต

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

5.1.1 สาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

จากการศึกษาผู้วิจัยสามารถค้นพบรูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 2 รูปแบบใหญ่ คือ รูปแบบการชักชวนให้ร่วมลงทุนแชร์ลูกโซ่ และรูปแบบการชักชวนลงทุนในรูปแบบการเงินโดยไม่มีใบอนุญาต ซึ่งสาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน ทั้ง 2 รูปแบบนั้นมีสาเหตุคล้ายกัน เพียงแต่ผู้หลอกลวงมีการใช้กลวิธีหลอกลวงที่แตกต่างกัน ดังนี้

สาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงรูปแบบการชักชวนให้ร่วมลงทุนแชร์ลูกโซ่

1. ด้านนิสัยและพฤติกรรมเสี่ยง บุคคลส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจในการลงทุนในเรื่องของความเสี่ยงและผลกระทบของการลงทุนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เมื่อเห็นว่าได้รับผลตอบแทนสูง

จึงไม่พิจารณาถึงตัวเลือกอื่น ๆ หรือในบางรายเชื่อว่าตนคิดมาอย่างดีแล้ว มักจะไม่รับฟังความคิดเห็นหรือคำเตือนจากผู้อื่น และบางรายมีความเชื่อของตนเองว่า หากดำเนินการฝากเงินเพิ่มเข้าไปอีกแล้วนั้นจะได้รับเงินในส่วนแรกคืน ความเชื่อดังกล่าวจึงนำไปสู่การสูญเสียเงินจำนวนมาก

2. ด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง ผู้หลอกลวงมักสร้างตัวตน โดยแอบอ้างถึงบริษัทที่น่าเชื่อถือในการหลอกลวงให้ลงทุนหรือการจ้างทำงาน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้ดูดีและสร้างความมั่นใจแก่ผู้ลงทุน ที่สำคัญมีการเสนอผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่เหยื่อจะได้รับดูดีเกินจริงนำไปสู่การตัดสินใจลงทุนโดยขาดการคำนึงถึงสิ่งที่กำลังจะต้องสูญเสียไป

3. ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ ผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะได้รับผลตอบแทนสูงในระยะเวลาสั้น ๆ ลงทุนน้อยแต่ได้ผลกำไรมาก ส่งผลให้ขาดการพิจารณาถึงความเสี่ยงอย่างรอบคอบ ซึ่งการลงทุนในระยะแรกจะได้รับผลตอบแทนตามที่ได้ตกลงกันไว้จนนำไปสู่การสูญเสียเงินจำนวนมากและผู้หลอกลวงขาดการติดต่อหรือปิดระบบหนีไป

4. ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาทางเศรษฐกิจส่งผลให้คนวัยทำงานจำนวนมากต้องการหารายได้เสริม เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายหรือเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินมากขึ้น และเหยื่อส่วนใหญ่เชื่อคำแนะนำจากคนรู้จัก การที่มีคนรู้จักชักชวนนั้นทำให้เหยื่อรู้สึกว่ามีคำแนะนำเชื่อถือมากขึ้น ส่งผลให้การหลอกลวงในรูปแบบแชร์ลูกโซ่แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วแม้ในบางกรณีคนที่ชักชวนก็อาจเป็นเหยื่อเช่นกัน

สาเหตุที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงรูปแบบการชักชวนลงทุนในรูปแบบการเงินโดยไม่มีใบอนุญาต

1. ด้านนิสัยและพฤติกรรมเสี่ยง บางรายที่เคยลงทุนมาก่อนแต่ขาดความรู้เพียงพอเกี่ยวกับกลไกของผู้หลอกลวงมักตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงได้ง่าย ผู้หลอกลวงมักใช้วิธีการให้ผลตอบแทนในช่วงแรกจริง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อใจ ทำให้นักลงทุนรู้สึกมั่นใจว่าแผนการนั้นน่าเชื่อถือ โดยไม่ตรวจสอบหรือละเลยสัญญาณเตือนของการ โกง จึงตัดสินใจลงทุนเพิ่มหรือไม่สงสัยว่าเป็นการหลอกลวง เมื่อเวลาผ่านไปผู้หลอกลวงมีการหลอกลวงให้ลงทุนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ก่อนที่จะหยุดจ่ายผลตอบแทนและหายไปพร้อมกับเงิน

2. ด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง ผู้หลอกลวงมักสร้างตัวตนให้เกิดความน่าเชื่อถือหลากหลายรูปแบบ เป็นการใช้จิตวิทยาในการสร้างความสัมพันธ์ในการหลอกลวงเพื่อสร้างความไว้วางใจ กระบวนการนี้จึงจะใช้ระยะเวลานานในการรักษาภาพความสัมพันธ์เมื่อความสัมพันธ์มีการพัฒนา ผู้หลอกลวงจะกระตุ้นให้เหยื่อร่วมลงทุนในโครงการที่ไม่มีอยู่จริง

3. ด้านความสามารถในการจัดการอารมณ์ ผลตอบแทนสูงสร้างแรงดึงดูดให้นักลงทุนจำนวนมาก ผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่ต้องการผลประโยชน์จากการตอบแทนด้านตัวเงินที่ลงทุนน้อย

แต่ได้รับผลตอบแทนในอัตราที่สูงภายในระยะเวลาสั้น ๆ การตัดสินใจทางการเงินจึงขาดความรอบคอบ กว่าที่รู้สึกตัวว่าถูกหลอกก็สูญเสียเงินจำนวนมากและผู้หลอกลวงขาดการติดต่อหรือปิดระบบหนีไปแล้ว

4. ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม ผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่ที่มีความสนใจลงทุนในสกุลเงินดิจิทัลมีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่งคั่งทางการเงินในระยะยาว และต้องการเพิ่มมูลค่าของเงินเก็บเพื่อนำไปใช้ในอนาคต และเมื่อเห็นว่าสามารถสร้างผลตอบแทนได้สูง จึงทำให้มองข้ามความเสี่ยง

5.1.2 รูปแบบการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

รูปแบบการชักชวนให้ร่วมลงทุนแชร์ลูกโซ่ ส่วนใหญ่จะเป็นการชักชวนจากบุคคลที่รู้จักและมีการแนะนำต่อ ๆ กันมา ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน หรือญาติ รวมไปถึงวิธีการการชักชวนด้วยงานที่น่าสนใจ ซึ่งผู้ที่ชักชวนจะมีประสบการณ์ในการลงทุนและได้รับผลตอบแทนที่ดีเป็นตัวอย่างในการชักชวน ทำให้บุคคลหลงเชื่อและตัดสินใจร่วมลงทุน แม้ว่าบางรายจะมีการขอคำปรึกษาจากผู้อื่น แต่ยักรับมาสู่การตัดสินใจลงทุน

รูปแบบการชักชวนลงทุนในรูปแบบการเงินโดยไม่มีใบอนุญาต ผู้หลอกลวงจะสร้างโปรไฟล์ให้มีความน่าเชื่อถือ และส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีการเพิ่มเพื่อนจากเฟซบุ๊ก การหลอกลวงรูปแบบนี้จะมีการใช้ระยะเวลาพูดคุยอย่างต่อเนื่องก่อนชักชวนให้ร่วมลงทุนเพื่อสร้างความสนิทสนมและสร้างความไว้วางใจ จากนั้นจึงใช้ผลตอบแทนที่สูงมาเป็นสิ่งจูงใจ และผู้ชักชวนมีประสบการณ์ในการลงทุนและได้รับผลตอบแทนนี้จริง จึงทำให้นำมาสู่การตัดสินใจลงทุน ซึ่งคล้ายกับกลยุทธ์ทางการตลาดของรูปแบบแชร์ลูกโซ่ และอาจมีการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีอยู่จริงเพียงแต่ไม่มีการควบคุมหรือการรับรองจากหน่วยงานทางการเงินที่มีความน่าเชื่อถือ

จากผลการศึกษาจากบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนจำแนกได้ 2 ประเภท

1. บุคคลที่เคยมีประสบการณ์ถูกหลอกให้ลงทุนแล้วยังคงมองหาแหล่งลงทุนใหม่ในอนาคต เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มความมั่งคั่งจากผลกำไรจากการลงทุนในกลุ่มอื่น
2. บุคคลที่เคยมีประสบการณ์ถูกหลอกให้ลงทุน ไม่กล้าที่จะลงทุนในลักษณะนี้ต่อไปเนื่องจากเกิดความเสียหายและมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

5.1.3 แนวทางในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน

จากการศึกษาผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแนวทางแก้ไขการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุนทั้งหมด 3 ประเด็น ได้มาจากการวิเคราะห์จากข้อมูลที่สัมภาษณ์ และได้ข้อเสนอแนะจากผู้ให้คำสัมภาษณ์ประกอบกัน ดังนี้

1. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน และการเสริมสร้างความเข้มแข็ง การมีส่วนร่วม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันดูแลและป้องกันการตกเป็นเหยื่อของกลุ่มอาชญากรรมทางไซเบอร์

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเตือนภัย กลโกงอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากกลวิธีหลอกลวงมีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลง

1.2 การเพิ่มการประชาสัมพันธ์ป้องกันให้ทั่วถึงประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยวิธีการ โฆษณาเป็นประจำทางโทรทัศน์ วิทยุ สื่อโซเชียล หรือช่องทางที่ประชาชนทั่วไปมีความสนใจ เนื่องจากกลุ่มคนมีหลายวัยส่งผลให้การรับรู้จึงมีความแตกต่างกัน

2. ส่งเสริมการให้ความรู้แก่ผู้ลงทุนเพื่อป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่อในโลกการลงทุน และสามารถตัดสินใจอย่างมีสติก่อนลงทุนผ่านช่องทางออนไลน์

2.1 การสนับสนุนความรู้ความเข้าใจเรื่องการเงินส่วนบุคคลกับกลุ่มวัยทำงาน

2.2 การให้ความรู้และวิจารณ์ก่อนตัดสินใจลงทุน

2.3 การให้ความรู้ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ด้วยการจัดฝึกอบรม หรือจัดทำเอกสารคู่มือ โดยให้ความรู้ที่ทันเหตุการณ์เกี่ยวกับการหลอกลวงให้ลงทุนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้รู้เท่าทันการหลอกลวงรูปแบบใหม่

3. การป้องกันและปราบปรามการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ ให้ลงทุนในระดับประเทศ

3.1 การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เสียหาย ธนาकार และเจ้าหน้าที่ ตำรวจ เพื่อเป็นการประสานงานกันในการแก้ปัญหาให้รวดเร็วขึ้น

3.2 การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการลงทุน การเงิน และการธนาคารในโรงเรียน ต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อที่จะเป็นการสร้างเสริมความรู้เรื่องการเงินตั้งแต่อายุยังน้อย

3.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามอาชญากรรมทางไซเบอร์ ควรจะมีการร่วมมือกันในระดับรัฐบาลไทยกับรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน ในการขอความร่วมมือในการ แก้ปัญหาการหลอกลวงคนไทยที่มีการดำเนินเป็นขบวนการในประเทศเพื่อนบ้าน

3.4 การเพิ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะรองรับกับคดีความที่มีจำนวนมาก

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การลงทุนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเพิ่มมูลค่าของเงินและสร้างความมั่นคงทางการเงินในอนาคต โดยเฉพาะในกลุ่มวัยทำงานเป็นช่วงที่สำคัญมากในการสร้างความมั่นคงในชีวิต ทั้งในด้านการเงิน สังคม และอาชีพ การลงทุนจึงเป็นตัวเลือกหลักในการบริหารจัดการการเงิน เนื่องจากได้ทั้งเงินปันผลเป็นค่าตอบแทน และยังถือว่าได้ออมเงินไปในตัว สอดคล้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2562) ในเรื่องจำนวนผู้เข้าถึงการลงทุนในตลาดทุนมีขนาดเทียบเท่า 1 ใน 3 ของจำนวนประชากรที่จ่ายภาษี และจำนวนผู้ลงทุนเพิ่มสูงขึ้นในทุกภูมิภาค โดยเฉพาะในกลุ่ม Gen Y ที่อัตราการเข้าถึงเร่งตัวเพิ่มขึ้นเร็วและจะเป็นฐานสำคัญของตลาดทุนในอนาคต โดยใช้ online channel เป็นเครื่องมือหลัก และมากกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนผู้ลงทุนในตลาดทุนเป็นกลุ่ม Gen X และ Gen Y โดยมูลค่าเกือบครึ่งหนึ่งมาจากกลุ่ม Baby Boomer สำหรับกองทุนรวม และมูลค่ามากกว่าครึ่งหนึ่งมาจากกลุ่ม Gen X ขึ้นไปสำหรับตลาดหุ้น

การหลอกลวงทางออนไลน์มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะเมื่อการสื่อสารและการทำธุรกรรมออนไลน์กลายเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน การตกเป็นเหยื่อของกลุ่มคนวัยทำงานเป็นสถานการณ์ที่สำคัญที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัล เนื่องจากต้องพึ่งพาเทคโนโลยีสำหรับการทำงาน การสื่อสาร และการจัดการเรื่องการเงินมากขึ้น และกลุ่มวัยทำงานเป็นกลุ่มที่มีรายได้และมักมองหาช่องทางในการสร้างความมั่งคั่ง การหลอกลวงเหล่านี้มักมาในรูปแบบของการโฆษณาผ่าน โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชัน รวมไปถึงคนรู้จักที่สัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนสูงในระยะเวลานั้น ๆ โดยไม่ต้องลงทุนมาก ทำให้กลุ่มวัยทำงานที่ต้องการเพิ่มรายได้หรือเงินเก็บถูกดึงดูดให้เข้าร่วมลงทุน ดังนั้นการใช้อินเทอร์เน็ตโดยขาดความรู้เท่าทันผู้หลอกลวงก็มีโอกาสที่จะตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงได้ง่าย

จากการศึกษา “การหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน” นั้น มีการนำทฤษฎีทางอาชญวิทยาและเหยื่อวิทยาร่วมกันอธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้ตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่นำมาสู่กรอบแนวคิดการวิจัยโดยสอดคล้องกับแนวคิดของสกุสิริ จันทวรินทร์ (2565) ที่ได้อธิบายถึงสาเหตุการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมไว้ 3 ประการสำคัญ คือ 1) นิสัยและพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ บุคคลที่มีนิสัยกล้าลองทำสิ่งใหม่ ๆ และมีพฤติกรรมที่ไม่ระมัดระวังตนเอง 2) ความสามารถในการควบคุมตนเอง ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการควบคุมตนเองจึงไม่สามารถยับยั้งการตัดสินใจลงทุนหรือโอนเงินแบบหุนหันพลันแล่น โดยเฉพาะกรณีที่ผู้หลอกลวงใช้กลยุทธ์การจำกัดเวลาหรือจำกัดจำนวนรางวัลตอบแทนเพื่อโน้มน้าวและชักใยทางอารมณ์ และ 3) ความสามารถในการจัดการอารมณ์ บุคคลที่มีทักษะจัดการและควบคุมอารมณ์ตนเองต่ำจะมีความสามารถในการไตร่ตรองข้อมูลลดลง และอาจ

ตัดสินใจทางการเงินโดยใช้อารมณ์ชั่วขณะ หรือรู้สึกส่ายตามแนวคิดโน้มน้าวของผู้หลอกลวง และแนวคิดของสูดสวาง สุธีสร (2543) ที่ได้อธิบายถึงสาเหตุการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมมา พิจารณาร่วมด้วย คือ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการเกิดอาชญากรรมและการตกเป็น เหยื่ออาชญากรรม และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีปกตินิสัย (Routine Activity Theory) ของลอว์ เรน โคเฮน และมาร์คัส เฟลสัน (1979) ซึ่งมีแนวคิดว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นได้เพราะมีองค์ประกอบ ครบ 3 ประการ คือ อาชญากร เหยื่อที่เหมาะสม และเหยื่อขาดความสามารถในการปกป้องตนเอง และทรัพย์สิน โอกาสในการเกิดอาชญากรรมจึงสามารถเกิดขึ้นได้โดยง่าย ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาที่ว่า ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีความอ่อนแอทางชีวภาพ ดังนั้นเมื่อผู้กระทำ ฆาตกรรมมองเห็นถึงโอกาสที่เหมาะสมจึงชักชวนและพูดโน้มน้าวให้เหยื่อหลงเชื่อ และเหยื่อเอง ก็ขาดบุคคลดูแล หรือให้คำปรึกษา จึงทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย เช่นเดียวกับแนวคิดเกี่ยวกับวิถี การดำเนินชีวิตของเหยื่อ (Lifestyle Theory) ของฮินเตอร์แลงก์ กอตเฟรดชัน และการ์โรฟาโล แนวคิดนี้ให้ความสำคัญไปที่การมีปฏิสัมพันธ์ของเหยื่ออาชญากรรมกับสภาพแวดล้อมและสังคม ที่เหยื่อใช้ชีวิตในแต่ละวันว่าภายใต้ปฏิสัมพันธ์นั้นมีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือไม่ เช่น เหยื่อมักจะโพสต์ในเรื่องที่ตนเองสนใจในแพลตฟอร์มออนไลน์บ่อย ๆ หรือ การที่เหยื่อรับจ้างงานรีวิวลินค้า จึงจำเป็นต้องอัปโหลดวิดีโอลงแพลตฟอร์มออนไลน์อย่าง สม่ำเสมอ จนในที่สุดเหยื่อกลุ่มนี้ก็จะกลายเป็นเป้าหมายของผู้กระทำผิด

จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญาวิทยาไซเบอร์ที่ว่า อาชญากรรมทางไซเบอร์เป็น ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในแทบทุกส่วนของโลกที่มีการใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต โดยที่ไม่อาจ ชี้ชัดถึงผลกระทบของมันได้อย่างชัดเจน Longe (2009) อธิบายไว้ว่า มีการศึกษาจำนวนหนึ่งได้ ทบทวนและตรวจสอบวิวัฒนาการ แนวโน้ม และการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการก่อ อาชญากรรม จะเห็นได้จากวิธีการหลอกลวงที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้เหยื่อตัดสินใจร่วม ลงทุนนั้นมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปเรื่อย ๆ ตามบริบทเศรษฐกิจและสังคม โดยเน้นการสร้าง ความน่าเชื่อถือ เช่น การหลอกลวงให้ลงทุนสกุลเงินดิจิทัลซึ่งเป็นที่นิยมอย่างมากในกลุ่มนักลงทุน จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้หลอกลวงเข้ามาแอบอ้างเพื่อทำการหลอกลวงในการทำธุรกิจเก็งกำไร อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สอดคล้องกับวันสนันท์ กันทะวงค์ และจิตติยา เพชรมณี (2563) ที่กล่าวว่า ธุรกิจการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่มีการ ทำธุรกิจจริงตามที่กล่าวอ้างจึงเข้าข่ายการระดมทุนแชร์ลูกโซ่เกิดขึ้นภายใต้ลงทุนน้อย ลงทุนง่าย ถอนเงินสะดวก ผลตอบแทนสูง สอดคล้องกับกิจชัยยะ สุรารักษ์ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องการ ใช้บิตคอยน์เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมโดยตรงโดยที่ผู้กระทำผิดจะมีการใช้บิตคอยน์ ประกอบการกระทำผิดจริง ได้แก่ การใช้บิตคอยน์เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและ

การบริการที่ผิดกฎหมาย การเรียกค่าไถ่เป็นบิตคอยน์ การระดมเงินทุนให้กลุ่มผู้ก่อการร้ายผ่านบิตคอยน์ และการใช้บิตคอยน์เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมทางอ้อม ได้แก่ การหลอกลวงให้เหยื่อร่วมลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวกับบิตคอยน์ โดยผู้กระทำผิดไม่ได้นำบิตคอยน์มาใช้ประกอบการกระทำผิดจริง เพียงแต่เป็นการนำเอาชื่อของบิตคอยน์มาอ้างถึงเพื่อใช้หลอกลวงให้เหยื่อหลงเชื่อเท่านั้น โดยที่ข้อเท็จจริงแล้วไม่ได้มีการลงทุนและไม่ได้มีการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับบิตคอยน์แต่อย่างใด การกระทำผิดในลักษณะนี้เกิดจากการที่อาชญากรอาศัยคุณสมบัติของบิตคอยน์ที่มีมูลค่าสูงและมีความผันผวนไปตามกลไกความต้องการของตลาดอย่างรวดเร็วเหมาะแก่การนำมากล่าวอ้างเป็นเครื่องมือในการลงทุนจนทำให้เหยื่อหลงเชื่อ นอกจากนี้ผู้หลอกลวงยังมีวิธีการหลอกลวงเหยื่อโดยการชักชวนจ้างทำงาน ซึ่งผู้หลอกลวงใช้การโฆษณาที่เป็นทางการและดูน่าสนใจ เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้งานที่มีความต้องการทางการเงิน แต่แท้ที่จริงแล้วนั้นเป็นเพียงวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการเข้าหาเหยื่อเพื่อชักชวนเข้ากลุ่มร่วมลงทุน ทำให้เหยื่อหลงเชื่อและตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงได้ง่าย และนับวันวิธีการต่าง ๆ มีความแนบเนียนมากขึ้น อีกทั้งผู้ที่ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยทำงาน เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่มีความต้องการสร้างฐานะทางการเงินที่มั่นคงในอนาคต จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของกลุ่มผู้หลอกลวง สอดคล้องกับงานวิจัยของพลิสสุภา พจนะลาวัณย์ (2560) ที่กล่าวว่า ผู้ตกเป็นเหยื่อในอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่จะเป็นกลุ่มคนวัยทำงานแต่จะมีรายได้ไม่มาก จึงจะต้องการหารายได้เพิ่มเติมจากทางอื่น และมีความสนใจในการลงทุนต่าง ๆ โดยเชื่อว่าการเล่นแชร์ลูกโซ่ลงทุนไม่มากแต่ได้ผลตอบแทนสูงหลายเท่า และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพงศ์ อังกสิทธิ์ และณัฏธ์ชพงษ์ แก้วสมพงษ์ (2565) ที่กล่าวว่า แชร์ลูกโซ่มีการพัฒนาตามรูปแบบของเศรษฐกิจและสังคมอยู่ตลอดเวลา ในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ประชากรส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสาร หรือทำธุรกรรมเป็นปกติ ทำให้กลุ่มอาชญากรใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ในการชักชวนหรือหลอกลวงให้เข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ ส่งผลให้ปัจจุบันมีผู้ตกเป็นเหยื่อแชร์ลูกโซ่จำนวนมาก

อาชญากรรมไซเบอร์หรือการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ยังคงเป็นปัญหาที่พบได้มากขึ้นในปัจจุบัน และกลุ่มวัยทำงานเป็นกลุ่มที่ต้องการสร้างความมั่นคงทางการเงิน สำหรับตนเองและครอบครัว การลงทุนจึงเป็นการออมเงินช่องทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าได้ในอนาคต ดังนั้นจึงต้องมีการเผยแพร่ข้อมูลและการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องข้อมูลสำหรับการลงทุนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีการวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงิน รวมไปถึงควรมีการแจ้งเตือนภัยคุกคามที่อาจแฝงมากับการลงทุนรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้เท่าทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษารูปแนวทางการป้องกันบุคคลไม่ให้เกิดการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ให้ลงทุน มีข้อเสนอแนะและแนวทางป้องกันดังนี้

1. รัฐบาลควรมีการสร้างนโยบายและกฎหมายที่เข้มแข็งเพื่อป้องกันการหลอกลวงทางไซเบอร์ทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหลอกลวงให้ลงทุนเนื่องจากเป็นคดีที่มีมูลค่าความเสียหายมากที่สุด รวมถึงการจัดการกับผู้กระทำผิดกฎหมายอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการติดตามผลการประชาสัมพันธ์ เพื่อประเมินความเข้าใจและความตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์ การสำรวจความคิดเห็นและความรู้ของประชาชนจะช่วยในการปรับปรุงแนวทางการประชาสัมพันธ์ในอนาคต
3. รัฐบาลควรพิจารณาในการเพิ่มอัตราค่าลงเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับปริมาณคดีที่มีจำนวนมากขึ้น เนื่องจากการหลอกลวงทางออนไลน์สามารถกระทำได้ง่าย ส่งผลให้เกิดจำนวนคดีเพิ่มมากขึ้น
4. ธนาคารแห่งประเทศไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาระบบเอไอ (AI) ในการตรวจจับธุรกรรมที่ต้องสงสัย เช่น ธุรกรรมที่มีมูลค่าสูงผิดปกติ หรือธุรกรรมที่เกิดขึ้นในระยะเวลาดสั้น ๆ ไว้ชั่วคราว จนกว่าเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบธุรกรรมต้องสงสัยนั้นเสร็จ เพื่อหยุดกระบวนการถ่ายโอนเงินของผู้เสียหายไปยังปลายทางได้ทันเวลารวมถึงการให้ความรู้และจัดการฝึกอบรมแก่พนักงานเกี่ยวกับการตรวจจับการฉ้อโกงและการฟอกเงิน เพื่อให้สามารถระบุธุรกรรมที่น่าสงสัยได้อย่างรวดเร็ว

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. การหลอกลวงทางไซเบอร์มีหลายประเภท การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปอาจจะเลือกศึกษาประเภทการหลอกลวงซื้อขายสินค้าหรือบริการ เนื่องจากเป็นที่นิยมและสามารถเข้าถึงได้ง่ายในปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นการหลอกลวงที่มีจำนวนมากที่สุด
2. ศึกษาแนวทางการเชื่อมโยงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางไซเบอร์เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเครือข่ายระหว่างหน่วยงานให้มีการเชื่อมข้อมูลระหว่างกันได้ เพื่อหาแนวทางการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ในแต่ละรูปแบบได้อย่างเฉพาะเจาะจงและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กชพรรณ มณีภาค และอุนิษา เลิศโตมรสกุล. (2562). การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการกระทำผิดในโลกอินเทอร์เน็ต: กรณีศึกษา การรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศในเขตกรุงเทพมหานคร. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 11(2), 95-105. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/irdssru/article/download/23-3383/160230/789455>
- กรรณก นิลคำ, เสริมศิริ นิลคำ, อิงคอร ศรีลำพัฒนา, ภกวัฒน์ สวานงาม, วรวิษณ์กมล มงคลอัศศิริ และปฐมพร ปัญญาติ. (2563). วิธีการกลโกง ช่องทางการสื่อสาร และประสบการณ์ในการถูกมิจฉาชีพออนไลน์หลอกลวงของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงราย. *CRRU Journal of Communication Chiangrai Rajabhat University*, 3(3), 50-67. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CRRUJC/article/view/241670/166342>
- กระทรวง จารุศิริระ. (2565). เจาะกลโกง "หลอกลวงทุน" ยุคใหม่ สังเกตยังไงให้ไม่ตกเป็นเหยื่อ. <https://www.bangkokbiznews.com/business/1003376>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2567). ร้องเอาผิด บริษัทพลังงานสะอาด หลอกลวงทุน ได้ปันผลตลอดชีวิต เสียหาย 3 พันล้านบาท. <https://www.bangkok-biznews.com/news/news-update/1151519>
- กิจชัยยะ สุรารักษ์. (2563). "บิตคอยน์": สินทรัพย์ในยุคดิจิทัลกับการตกเป็นเครื่องมือประกอบอาชญากรรม. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ndsijournal/article/download/222-793/166529>
- ขวัญชัย สิทธิรัตน์ และธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). องค์ประกอบของการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์จากบริษัทประมวล. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(2), 451-465. http://www.mis.ms.su.ac.th/MISMS01/PDF02/255_20190615_j_76.pdf
- เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม. (2557). *Social media สื่อสร้างสรรค์เพื่อการศึกษา*. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/28293>
- จุฑามณี คายะนันท์. (2554). พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์: เฟซบุ๊กดอทคอม (www.facebook.com). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไทยพีบีเอส. (2565). เปิด 6 อาชญากรรมที่คนไทยถูกหลอกลวงทางออนไลน์. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/313021>

- ไทยรัฐ. (2567). แฉเพิ่ม พฤติการณ์ "แชร์แครอท" ผู้เสียหายมีหลายจังหวัด ไม่ใช่เฉพาะพระสงฆ์.
<https://www.thairath.co.th/news/crime/2821234>
- ชนะวัฒน์ วรรณประภา. (2560). สื่อสังคมออนไลน์กับการศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 11(1), 7-20. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/liberalarts-journal/article/view/232338>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). ภัยทางการเงิน กับคำร้ายที่ต้องช่วยกันหยุดยั้ง.
<https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine/Phrasiam-65-3/the-knowledge-65-3-4.html>
- ชัยพิชชา สามารถ. (2566). การตกเป็นเหยื่อทางไซเบอร์ของผู้สูงอายุ. คุณภูนิพนธ์ปริญญา
 คุณภูนิพนธ์จิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัทธมน เพชรกล้า. (2562). โครงการพัฒนานักบริหารการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ รุ่นที่ 11
 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. <http://203.113.122.174/ULIB5/igp>
- นันทิยา สวัสดิ์ และวิชัยโสภิต. (2563). การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในสถานศึกษา กรณีศึกษา:
 มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. ปรินญาหมาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- นิภาพันท์ พูนเสถียรทรัพย์. (2565). สารพัดรูปแบบกลโกงการลงทุน ต้องรู้ให้ทัน.
<https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/tips-for-you/investment-scams.html>
- ปกรณ์ มณีปกรณ์. (2555). ทฤษฎีอาชญาวิทยา. เอ็ม.ที.เพรส.
- ปัญญาพร แจ่มวุฒิปรีชา. (2562). *Victim Mentality: โลกใบนี้มันโหดร้าย หรือเราแค่ออกจากวังวน
 ความเป็น "เหยื่อ" ไม่ได้เอง.* <https://mappalarning.co/victim-mentality>
- บัณฑิตวิษ ทัพภวิมล. (2563). กฎหมายต้นแบบว่าด้วยหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปราม
 การฟอกเงิน และมาตรการลดผลกระทบจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน. คุณภูนิพนธ์
 ปริญญาคุณภูนิพนธ์จิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พงศ์ชนรัฐ สุภาณุวัฒน์, ศิริวัฒน์ บัวรอด, โชติระวี หนานแน่น, มาลีรัตน์ มะลิแย้ม และนลินภัทร์
 บำเพ็ญเพียร. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถูกหลอกให้ลงทุนฟอเร็กซ์โดยใช้เทคนิค
 การจี้คกลุ่มแบบเคมีน. <http://sci.chandra.ac.th/ncst2021/jdownloads/99/3/8.P-61.pdf>
- พรพงศ์ อังกสิทธิ์ และณัฏธ์พงษ์ แก้วสมพงษ์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วม
 ลงทุนในแชร์ลูกโซ่ของนักลงทุน. <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:161411>
- พลิสสุภา พงนะลาวัฒน์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ:
 ศึกษากรณีแชร์ลูกโซ่. วิทยานิพนธ์ปรินญาหมาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2554). สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคต (Social Media: Future Media). *Executive Journal*, 31(4), 99-103. https://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/oct_dec_11/pdf/aw016.pdf
- ภาณุวัฒน์ กองราช. (2554). การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย กรณีศึกษา เฟซบุ๊ก. วิทยานิพนธ์ปริญญา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย. (2566). แชรร์ลูกโซ่ คืออะไร?. <https://www.thaihotline.org/2023/02/17>
- ระวิ แก้วสุกใส และชัยรัตน์ จุสาลอ. (2556). เครือข่ายสังคมออนไลน์: กรณี เฟซบุ๊ก (Facebook) กับการพัฒนาผู้เรียน. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 5(4), 195-205. <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/pnujr/article/view/53802>
- ราชบัณฑิตยสภา. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. <https://dictionary.orst.go.th>
- ราชบัณฑิตยสภา. (2562). ศัพท์บัญญัติสำนักงานราชบัณฑิตยสภา. <https://coined-word.orst.go.th/index.php>
- วันสนันท์ กันทะวงศ์ และจิตติยา เพชรมุณี. (2563). อาชญากรรมเศรษฐกิจ: การหลอกลวงการแก๊งค์ไร้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 23(1), 133-144. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/JOS/article/view/12906/10586>
- วรรณนิสา สุขสวัสดิ์. (2562). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- วรเดช จันทรศร. (2522). สาเหตุของอาชญากรรม: ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง. http://library1.nida.ac.th/nida_jour0/NJv19n1_04.pdf
- ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย. (2565). 6 อาชญากรรมออนไลน์ที่คนไทยมักตกเป็นเหยื่อ. <https://www.antifakenewscenter.com>
- สภาองค์กรของผู้บริโภค. (2566). เรื่องเล่าผู้บริโภค: โฉนดหลอกลวง เริ่มที่ 1 พัน จบที่ เสีย 3 แสน. <https://www.tcc.or.th/documents/investing-scam-aurora/>
- สภาองค์กรของผู้บริโภค. (2567). หนูนาคี้ออก กม.พิเศษปราบภัยออนไลน์ โฉนดหลอกลวงได้เงินคืนทันที. <https://www.tcc.or.th/technology-crimes-refund>

- สรารุช เบญจกุล. (2551). บทบาทศาลในการคุ้มครอง “เหยื่ออาชญากรรม”. <https://mgronline.com/daily/detail/95100000-32257>
- ศักดิ์กรินทร์ นิยมศิลป์. (2558). อาชญากรรมข้ามชาติ: ภัยคุกคามไทยและอาเซียน. <https://ipsr.mahidol.ac.th/wp-content/uploads/2022/03/447-IPSR-Conference-A15-fulltext.pdf>
- สาวตรี สุขศรี. (2560). อาชญากรรมคอมพิวเตอร์/ไซเบอร์กับทฤษฎีอาชญาวิทยา. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 46(2), 415-432. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tulawjournal/article/view/197615/137559>
- สำนักข่าวอินโฟเควสท์. (2566). เปิด 14 อันดับภัยออนไลน์ที่คนไทยโดนหลอกสูงสุด มูลค่าเสียหายกว่า 4.5 หมื่นล้านบาท. <https://www.infoquest.co.th/2023/340532>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ. (2565). 18 กลโกงมิฉลชีพ ใช้หลอกหลวงเหยื่อบนโลกออนไลน์. https://opc.police.go.th/OPC_Police/18-frauds-online
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2564). ดีอีเอส เผย ผู้บริโภคออนไลน์ ถูกหลอก โคนโกง สินค้าไม่ตรงปก รายวัน เดือนอย่าปล่อยผ่าน แจง “ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนปัญหาออนไลน์ 1212 OCC”. <https://www.eta.or.th/th/pr-news/1212-Online-Complaint-Center-Proactive-Response.aspx>
- สิทธิกร ศักดิ์แสง, สรารุช เบญจกุล, เจษฎา อนุจारी และสุชาติ ขวัญเกื้อ. (2553). กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์กับการระงับข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน. <https://s004.tci-thaijo.org/index.php/JTJS/article/download/245753/166998/856461>
- สุภสิรี จันทวรินทร์. (2565). จิตวิทยาของการตกเป็นเหยื่อมิฉลชีพ (Victim of scams). <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/victim-of-scams>
- องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาาสตร์แห่งชาติ. (2564). Cybercrime. <https://www.nsm.or.th/nsm/th/node/5667>
- อัมณพ ชูบำรุง. (2523). ปัญหาว่าด้วยเหยื่ออาชญากรรม. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 10(7), 14-25. https://kukr.lib.ku.ac.th/kukr_es/index.php?/BKN/search_detail/result/201326
- อาริษา พันธุ์เอี่ยม และดิญทรศน์ ประทีปพรณรงค์. (2563). การป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติกรณีศึกษา นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาเที่ยวถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 11(1), 91-114. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/polscimujournal/article/view/14-8941/165717>

- Bangkok Bank InnoHub. (2022). อาชญากรรมทางไซเบอร์ (Cyber Crime) ภัยคุกคามตัวร้ายในโลกยุคดิจิทัล. <https://www.bangkokbank-innohub.com/th/what-is-cyber-crime>
- Droid Sans. (2023). 14 อันดับภัยออนไลน์ที่คนไทยโดนหลอกสูงสุด เสียหายรวมกว่า 3 หมื่นล้านบาท วิทยากร โคนเยอะสุด. <https://droidsans.com/top-14-cyber-online-of-thailand>
- Longe, O., Ngwa, Wada, F., Mbarika, V. & Kvasny, L. (2009). Criminal use of information and communication technologies in sub-saharan africa: trends, concerns and perspectives. *Journal of Information Tech. Impact*, 9(3), 155-172. https://www.researchgate.net/publication/228876250_Criminal_Uses_of_Information_Communication_Technologies_in_SubSaharan_Africa_Trends_Concerns_and_Perspectives
- Siam Blockchain. (2024). ย้อนรอยกรณีแชร์ลูกโซ่คริปโตสุดโด่งดัง: ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน. <https://siamblockchain.com/2024/10/24/crypto-scam-history>

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวอินทิรา พิทยานุรักษ์
วัน เดือน ปี เกิด	20 กรกฎาคม 2543
สถานที่เกิด	ฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 2 หมู่ 6 ตำบลโสธร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา รหัสไปรษณีย์ 24000
ประวัติการศึกษา	2564 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) มหาวิทยาลัยบูรพา 2567 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรมและสังคม) มหาวิทยาลัยบูรพา